

Gorenjski Glas

TOREK, 26. NOVEMBRA 2019

LETO LXXII, ŠT. 94, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Inovacija Hidrie za zeleno mobilnost

Na Jesenicah bo korporacija Hidria izdelovala dele za električna in hibridna vozila, ki so velika inovacija. Med kupci bodo BMW, Mercedes ...

URŠA PETERNEL

Jesenice – Korporacija Hidria je včeraj na Jesenicah predstavila pomembno inovacijo s področja električne mobilnosti. Gre za inovativno tehnologijo proizvodnje statorjev in rotorjev za pogonske elektromotorje, ki so ključni del električnih in hibridnih vozil prihodnosti. Po zaslugi inovacije, imenovane HidriaBond, bodo električna vozila imela nižjo porabo in daljši doomet, postala pa bodo tudi cenovno dostopnejša. V svoje hibridne in električne avtomobile bosta omenjene statorje

in rotorje v letu 2021 začela vgrajevati tudi BMW in Daimler-Mercedes.

Razvoj nove tehnologije spajanja lamel brez mehanskih povezav je trajal tri leta, pri njem pa je sodelovala ekipa strokovnjakov pod vodstvom razvojne inženirke dr. Špele Bolka.

Kot je povedalo vodstvo Hidrie, so že sklenili za več kot 300 milijonov evrov novih pogodb, kar je eden največjih poslov v zgodovini slovenske avtomobilske dobaviteljske industrije.

Proizvodnja po inovativni tehnologiji bo potekala v proizvodnih prostorih na

Jesenicah. Kot so napovedali v Hidrii, bodo tudi na novo zaposlovali, v prihodnjih letih naj bi zaposlili več kot 150 novih sodelavcev, predvsem strokovnjakov tehničnih smeri. V naslednjih nekaj letih bodo v razvoj in v nove visokotehnološke proizvodne kapacitete vložili še več kot 150 milijonov evrov.

Predstavitve na Jesenicah so se udeležili tudi minister za izobraževanje, znanost in šport Jernej Pikalo, državni sekretar na ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo Aleš Cantarutti in jeseniški župan Blaž Račič.

Razvojna inženirka iz Hidrie dr. Špela Bolka je gostom, tudi ministru Jerneju Pikalo, predstavila inovativno tehnologijo proizvodnje statorjev in rotorjev. / Foto: Gorazd Kavčič

Uspešen uvod smučarskih skakalcev

Na ekipni tekmi v poljski Wisli so bili naši smučarski skakalci četrti, na posamični tekmi pa je Domžalčan Anže Lanišek osvojil drugo mesto.

VILMA STANOVNIK

Kranj – S petkovimi kvalifikacijami in sobotno ekipno tekmo se je v Wisli na Poljskem začela nova sezona svetovnega pokala v smučarskih skokih. Naša ekipa v postavi Anže Lanišek, Anže Semenič, Timi Zajc in Peter Prevc je na ekipni tekmi zasedla četrto mesto. Zmagala je ekipa Avstrije pred Norveško in Poljsko.

Še bolje je našim šlo na nedeljski tekmi v posamični konkurenci. Izkazal se je zlasti Anže Lanišek (SSK Mengoš), ki je z drugim mestom prvič v karieri skočil na zmagovalni oder tekme svetovnega pokala. »Štiri leta sem

čakal na to, da bom stopil na zmagovalni oder. Nisem pričakoval, da bo to že danes v Wisli. Sem kar zadovoljen,

Domžalčan Anže Lanišek je navdušil že na uvodu v novo sezono. / Foto: Gorazd Kavčič

čeprav vem, da skoki še niso bili čisto tisti pravi,« je po tekmi povedal 23-letni Domžalčan Anže Lanišek.

Zmagal je Norvežan Daniel-André Tande, tretji pa je bil Poljak Kamil Stoch. Od naših se je med deseterico, na šesto mesto, uvrstil Timi Zajc, točke pa so dobili tudi Peter Prevc za 15. mesto, Domen Prevc za 23. mesto, Rok Justin za 27. in Tilen Bartol za 29. mesto.

»Veseli me, da nimamo samo enega tekmovalca, ampak je dobrih več in vsi fantje skupaj lahko vlečejo ta voz. Dobro se počutimo, pomembno pa je, da gremo v miru naprej, brez kakšne evforije,« je pred novimi nastopi konec tedna v Ruki na Finskem povedal glavni trener naše reprezentance Gorazd Bertoncelj.

Peška umrla na parkirišču

SIMON ŠUBIC

Škofja Loka – Včeraj zjutraj se je na parkirišču na območju Škofje Loke zgodila tragična prometna nesreča, v kateri je umrla starejša peška. S Policijske uprave so sporočili, da je voznik tovornega vozila na parkirišču izvajal premik in pri tem trčil v peško, ki je za posledicami hudih poškodb umrla na kraju nesreče.

Gorenjski policisti so letos obravnavali že 1641 prometnih nesreč, medtem ko so jih v enakem lanskem obdobju 1568. V njih je letos umrlo devet oseb (lani šest), 88 (lani 75) je bilo hudo poškodovanih, 437

(385) pa lažje. Devetindevetdeset povzročiteljev prometnih nesreč je bilo pod vplivom alkohola, lani pet manj. Povprečna stopnja alkohola pri teh voznikih znaša 1,36 promila. Vseh prometnih udeležencev pod vplivom alkohola je bilo 1130, 210 voznikov pa je bilo še pozitivnih na teste za prepovedane droge oziroma so preizkus odklonili.

Na Policijski upravi Kranj so pojasnili, da najpogostejši vzroki za prometne nesreče še naprej ostajajo nepravilna stran oziroma smer vožnje, izsiljevanje prednosti, varnostna razdalja in premiki z vozilom.

Priloga: **Loški glas**

AKTUALNO

Brez večjih investicij v žičnice

Na gorenjskih smučiških pričakujejo novo smučarsko sezono brez večjih investicij v žičniške naprave in ureditev smučišč, bodo pa na Soriški planini odprli nov hotel. Na nekaterih smučiških bo smučanje nekoliko dražje kot lani.

3

GORENJSKA

Maistrovi borci dobili svoj spomenik

Ob državnem prazniku, dnevu Rudolfa Maistra, so v generalovem rojstnem mestu Kamniku odkrili spomenik petdesetim Maistrovim borcem s Kamniškega. V Kranju so spominsko obeležje prestavili na uglednejše mesto.

7

KRONIKA

Zavrnilo tudi zahtevka za varstvo zakonitosti

Vrhovno sodišče je zavrnilo zahtevi za varstvo zakonitosti, ki sta ju vložila zagovornika Sande Alibabič in Mirzana Jakupija, pravnomočno obsojena na dolgoletne zaporne kazni (23 in 21 let) v primeru jeseniške deklive.

12

SNOVANJA

Ne vojak, za človeka gre

Andrej iz Loma je bil eden od gorenjskih mož, ki so bili med drugo svetovno vojno prisilno mobilizirani v nemško vojsko. Prisilno mobiliziranim namenimo tokratna Snovanja, v katerih pišemo tudi o razstavi Po sili vojak II.

13-20

VREME

Danes bo oblačno. Jutri bo oblačno s padavinami. V četrtek bo dež oslabil in popoldne ponehal. Nekoliko topleje bo.

6/9 °C

jutri: oblačno s padavinami

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Otroška predstava Žogica Marogica v Kulturnem domu v Radomljah

V soboto, 30. novembra 2019, ob 10. uri si v Kulturnem domu v Radomljah lahko ogledate prelepo predstavo Žogica Marogica. Predstava je namenjena vsem majhnim in malo večjim otrokom, staršem, dedkom in babicam. Čisto na koncu mesta je stala hišica, majhna kot kletka, čista kot jutranja zarja in ljubka kot cvetlica. V tej hišici sta živela dedek in babica. Otrok nista imela in bila sta kar sama, dokler ni nekega dne skozi okno priletela žoga. Imela je roke, imela je usta, oči in bila je tako lepo marogasta, da sta ji dala ime Žogica Marogica. Potem je priletel zmaj Tolovaj in Žogico odnesel v svoje gnezdo in potem so prišli otroci in pomagali dedku in babici rešiti Žogico Marogico! Dodatne informacije so na voljo na številki 040 366 366 ali na info@otroske-predstave.si.

Naročniku Gorenjskega glasa bomo podarili dve vstopnici za eno od predstav v Cerkljah, Radomljah ali na Kokrici v sezoni 2019/2020. Nagradno vprašanje: Kdo je živel v hišici, majhni kot kletka? Odgovore s svojimi podatki pošljite do ponedeljka, 2. decembra 2019, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na koticcek@g-glas.si.

Nagrajenki

V nagradni igri, ki je bila objavljena 15. novembra 2019, prejme dve vstopnici za koncert Cece, Ace Lukasa in Darka Laziča Cecilija Dežman iz Radovljice.

V nagradni igri, objavljeni 19. novembra 2019, prejme dve vstopnici za eno od predstav v Cerkljah ali na Kokrici v sezoni 2019/2020 Angelca Bizovičar iz Gorenje vasi. Nagrajenkama čestitamo!

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **SLAVICA ČRNOLOGAR** iz Lesc.

Dovžanova lažje prevozna

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – V Dovžanovi soteski so po lanskoletni ujmi v minulih dneh zaključili zadnje asfaltiranje. Na trasi ceste so dobili štiri nove asfaltne odseke, cesta je kompletno prenovljena oz. nova z zgrajeno infrastrukturo v skupni dolžini več kot dva kilometra. »Krajanom Jelendola, Doline in Čadovelj bo dostop v trgovino, službo, šolo možen praktično vsak dan brez večjih zapor in omejitev. Potekajo pa še vodarska dela, zato še naprej velja posebna previdnost,« je povedal tržiški župan Borut Sajovic. Teren si je skupaj z občinskimi vodstvom ogledal tudi direktor republiške direkcije za vode Tomaž Prohinar.

»Predstavili smo mu predvsem problematiko, ki je vezana na vzdrževanje, sanacijo in obnove v hudournikih. Skupno stališče je, da potrebujemo še eno leto ali dve, da bomo lahko zagotovili še večjo varnost in da bodo pridobitve, ki so bile z velikimi sredstvi zgrajene letos, kos številnim neurjem v naslednjih letih, kajti če vodarske sanacije ne nadaljujemo, grozi, da nam bo tisto, kar smo letos zgradili, naslednja stoletna voda spet odnesla,« je pojasnil župan. V letu 2019 je Občina Tržič skupaj z državo za sanacijo po ujmi namenila dobre tri milijone evrov. V letu 2020 oz. prihodnjih letih pa bo treba po besedah župana za res celovito sanacijo zbrati še vsaj 2,5 milijona evrov.

Večer z evropskim poslancem

V Preddvoru je bil v gosteh evropski poslanec Franc Bogovič (SLS), ki je govoril o aktualnih dogajanjih v Evropski uniji, od brexita in blokade pridružitvenega procesa do migracij, o regionalni politiki in kmetijstvu, slovenskem črpanju evropskega denarja, pa tudi o projektu pametnih vasi, s katerim si je prislužil evropsko nagrado za najbolj prodornega poslanca.

DANICA ZAVRI ŽLEBIR

Preddvor – Franc Bogovič je svojo politično pot v osemdesetih letih začel kot predsednik krajevne skupnosti, bil nato več mandatov župan v Krškem, pa državni poslanec, predsednik stranke SLS, kmetijski minister, leta 2014 pa je bil prvič izvoljen za evropskega poslanca. Za pomemben dosežek si šteje, da je bil na letošnjih volitvah v Evropski parlament znova deležen zaupanja in izvoljen. V Evropskem parlamentu se ukvarja pretežno z vprašanji kmetijstva in regionalne politike, največjo pozornost pa je pritegnil s projektom pametne vasi.

Kot je pojasnil občinstvu v Preddvoru (poleg domačinov se je pogovora udeležilo tudi več udeležencev iz stranke SLS na Gorenjskem), bo ta pilotni projekt zdaj zaživel tudi v praksi. Zasnoval ga je kot odgovor na projekt Pametna mesta, ki v Evropi poteka že pol drugo desetletje. Ob dejstvu, da bo v prihodnje tri četrtine prebivalstva živelo v metropolitanskih regijah, skrb vzbuja razmišljanje, kaj bo s podeželjem. Cilj Pametnih vasi je dati podeželju možnost za razvoj in kakovostno življenje, tako na področju kmetijstva kot tudi druge, od mobilnosti in energije do skrbi za starejše. S tem bomo ustavili notranje

V Preddvoru je bil v gosteh evropski poslanec Franc Bogovič. / Foto: Tina Dokl

migracije, je dejal Bogovič, ki je v uvodu spomnil na politiko vlade Staneta Kavčiča iz sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Kavčič je takrat postavil koncept policentričnega razvoja in zametke pametnih specializacij. Žal ga je politika takrat odstavila, ideje pa lahko služijo tudi za današnji čas.

Posebno zanimiva razprava se je dotaknila črpanja evropskih sredstev. Voditeljica večera z evropskim poslancem Ivka Sodnik je v zvezi s to tematiko povabila k besedi Iztoka Puriča, zdaj že bivšega ministra za kohezijsko politiko in razvoj, ki je razblinil razmišljanje, da Slovenija slabo črpa evropski denar in očitek, da naj bi v zdajšnji finančni perspektivi, ki traja od 2014 do 2020, počrpala zgolj četrtino. Purič je dejal, da mora

država zagotoviti najprej lastna sredstva za projekte, kjer želi črpati evropski denar. Kar nekaj konkretnih projektov, ki jih ljudje prepoznavajo na terenu, je bilo doslej že uspešno uredenih. Res pa je nova finančna perspektiva utemeljena na osnovi potreb razvitenih držav, kjer prednjačijo »mehke« vsebine (na področju evropskega socialnega sklada, pametne specializacije, krožnega gospodarstva in podobno), za katere sta razpisani kar dve petini evropskih sredstev, pri tem pa se veliko denarja tudi izgubi. V Sloveniji, kjer še vedno ni rešenih nekaterih osnovnih potreb (kanalizacije, vodovodi), je to plat težje razumeti. Sicer pa je dinamika črpanja evropskega denarja približno enaka v vseh dosedanjih finančnih

perspektivah. Država mora imeti na tem področju izdelano strategijo, opredeljene prioritete, izdelati mora program črpanja evropskega denarja in nato prepričati še Evropsko komisijo, smo slišali na srečanju z evropskim poslancem.

Slovenija je z zgolj osmiimi igralci na evropskem parketu majhna, toda če se znaš povezati in si dovolj prodrin in če veš, kaj hočeš, tudi uspeš, je prepričan Franc Bogovič, ki vsem tem okoliščinam tudi pripisuje svoj uspeh v projektu Pametne vasi. Zadovoljen je z medsebojnim sodelovanjem slovenskih poslancev, pomembno pa se mu zdi tudi, da se znaš povezati v svoji politični skupini, v Bogovičevem primeru v Evropski ljudski stranki, znova vodilni v Evropskem parlamentu.

Kuhinjo oddajajo zunanjim

V Domu starejših občanov Preddvor v Potočah bodo dejavnost kuhinje zaradi racionalizacije prenesli na zunanjega izvajalca, čemur pa nasprotuje Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije.

DANICA ZAVRI ŽLEBIR

Potoče – Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije je javnost obvestil o nameri Doma starejših občanov Preddvor, da tamkajšnjo kuhinjo in njene zaposlene prevzame zunanji izvajalec. S tem naj bi dosegli večjo kakovost hrane in informatizacijo storitev v kuhinji, je za nacionalni radio povedal direktor Matej Križanič, ki hkrati zanika očitke sindikata o pritiskih na zaposlene, ko naj bi štirje zaradi prenosa dejavnosti (in zaposlenih) že dali odpoved.

V sindikatu nasprotujejo, da se podporne storitve,

ki so po njihovem mnenju neločljivo povezane s socialnovarstveno dejavnostjo, prenašajo na zunanje izvajalce. Dvomijo o ekonomski upravičenosti takega ravnanja, češ da izkušnje iz drugih javnih zavodov kažejo, da takšni ukrepi niso prinesli občutne racionalizacije, pač pa je prehod zaposlenih od javnega k zasebnemu delodajalcu močno vplival na njihov pravni položaj. Tudi z vidika pravic stanovalcev se jim zdi odločitev problematična, saj se odgovornost za kakovostno in ustrezno prehrano z oddajo dejavnosti zunanjemu ponudniku pri

tem lahko prelaga z enega pogodbenega partnerja na drugega. S svojimi pomisleki je sindikat že pred časom obvestil člane sveta zavoda in ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Razlog za oddajo storitve zunanjemu izvajalcu naj bi bila racionalizacija poslovanja v domu starostnikov, ki ima po navedbah sindikata 100 tisoč evrov izgube. Novi izvajalec bi sicer doslej zaposlene moral obdržati, a samo za leto dni, za naprej pa naj bi bila njihova usoda negotova. V sindikatu tudi dvomijo o razlogih za racionalizacijo, saj naj bi

negativni poslovni izid izviral iz naslova delovanja javne službe, ki je odraz prenizke povprečne cene zdravstvene nege. Ta ne krije stroškov plač zaposlenih, ki izvajajo zdravstveno nego, in stroškov sanitetnega materiala. Ob tem se jim v sindikatu postavlja vprašanje, kolikšni so sploh lahko prihranki in kakšen bo vpliv prehoda kuhinje na zunanjega izvajalca na poslovni rezultat. Če bo zunanji izvajalec res stroškovno ugodnejši od obstoječe lastne kuhinje, bo morebitna nižja cena posledica slabše kakovosti surovin in samih obrokov, razmišljajo v sindikatu.

Brez večjih investicij v žičnice

Na gorenjskih smučiščih pričakujejo novo smučarsko sezono brez večjih investicij v žičniške naprave in ureditev smučišč, bodo pa na Soriški planini decembra odprli nov hotel. Na nekaterih smučiščih bo letos smučanje nekoliko dražje kot lani.

S. K., A. So., A. Se., J. P.,
M. R., A. Š.

Kranjska Gora: dodatne črpalke za zasneževanje

Iz RTC Žičnice Kranjska Gora so sporočili, da je največja letošnja investicija nakup dodatnih črpalk za sistem umetnega zasneževanja v Podkorenu. Cene vozovnic bodo v smučarski sezoni 2019/2020 nekoliko višje; odrasli bodo za celodnevno vozovnico odšteli 35,50 evra, lani je bila cena 34,90 evra. Vse do 29. novembra, ko ob ugodnih vremenskih razmerah načrtujejo odprtje sezone, so cene smučarskih vozovnic nižje. V predprodaji nudijo tudi desetodstotni popust na družinske kombinacije in individualne sezonske vozovnice. Otroci, rojeni v letu 2014 in mlajši, bodo smučali brezplačno z veljavno vozovnico (s prevzemom na blagajni).

Vogel: čakajo na državni prostorski načrt

Po nadgradnji vlečnice Konta pred lansko sezono letos večjih investicij na Voglu, ki čaka državni prostorski načrt in spremembe zakona o Triglavskem narodnem parku, ki bi smučišču omogočile večjo rast in izgradnjo vse bolj nujnega sistema umetnega zasneževanja, ni bilo. Kot je povedala direktorica splošnega sektorja smučišča Vogel Sandra Fiorelli, so letos še dodatno nadgradili gostinsko ponudbo, s poudarkom na lokalnih jedeh na vseh sončnih terasah. Dnevna vozovnica se je od lani podražila za evro, in sicer z 32 na 33 evrov za odrasle in s 16 na 17 evrov za otroke. Cenejšje vozovnice so na voljo v predprodaji, z dvajsetodstotnim popustom. Predprodaja bo trajala do vključno 1. decembra, dnevna vozovnica v predprodaji pa stane 26,5 evra za odrasle in 13 evrov za otroke.

Na gorenjskih smučiščih (na sliki je Krvavec) so pripravljeni na novo sezono, čakajo le še na sneg. / Foto: Aleš Senožetnik

Krvavec: štiri nove naprave za zasneževanje

Glavna pridobitev pred letošnjo zimo na Krvavcu so, po besedah Špele Janša iz RTC Krvavec, štiri nove najsodobnejše naprave za zasneževanje. Poleg tega v Tihi dolini urejajo novo progo, s čimer bodo progo 17 razdelili na dva dela. Prav tako bodo progo Audi za veslesalom prestavili na atraktivnejšo lokacijo. Prenovljena dela so potekala tudi v Hotelu Krvavec, prav tako so povečali kapacitete parkirišč. Vozovnice, kupljene preko spleta, ki po novem mogoče prevzeti na kartomatu na spodnji postaji žičnice. Celodnevna smuka za odraslega bo po novem dva evra dražja kot lani in bo stala 35 evrov, otroška pa 21 evrov. Cenejšje vozovnice pa je še do konca meseca mogoče kupiti po nižjih predprodajnih cenah.

Velika planina: odvisni zgolj od naravnega snega

Velika planina je v celoti odvisna od naravnega snega. Kot pravijo v družbi Velika planina, bodo takoj, ko bo snežna odeja dovolj debela, tako kot lansko leto odprli otroški zimski park ter

pripravili proge za tek na smučeh, sankiško progo za nočno sankanje ob koncih tedna in smučarske proge. Cena dnevne smučarske vozovnice ostaja takšna kot lani, 20 evrov za odrasle in 15 evrov za otroke.

Stari vrh: vozovnice za evro dražje

Na smučišču Stari vrh so letos investirali v menjavo strojníc žičniških naprav, ki zaradi dotrajanosti niso bile več primerne, predvsem pa so s tem želeli izboljšati pogoje za zaposlene, ki v času smučarske sezone upravljajo te naprave, je razložil direktor Smučarsko turističnega centra Stari vrh Tomaž Trobiš. »Dela se izvajajo tudi na sistemu zasneževanja, kjer bomo s posodobitvijo črpališča Kopa povečali storilnost zasneževanja in znižali stroške priprave kompaktnega snega.« Po več letih, ko niso spreminjali cen dnevnic vozovnic, so te letos za evro dražje. Odrasli bodo po novem za dnevno smučarsko vozovnico odšteli 28 evrov, otroci pa 17 evrov. V predprodaji, ki traja do 5. decembra, dnevna vozovnica za odrasle stane 21 evrov, za otroke pa 14 evrov.

Soriška planina: kmalu bodo odprli nov hotel

Na Soriški planini so dokončali lani začeto posodobitev zasneževalne linije Slatnik. »Sedaj je možna zasnežitev v krajšem času na celotni progi Slatnik,« je povedala direktorica Turističnega centra Soriška planina Polona Golija. Smuke niso podražili; celodnevna vozovnica za odrasle bo še naprej stala 22 evrov, za otroke pa 14 evrov. V predprodaji, ki poteka do 5. decembra, so vozovnice do 30 odstotkov cenejšje. Polona Golija je povedala še, da bodo konec decembra odprli nov hotel. V Penzionu Lajnar bo deset sob; vanje bodo lahko namestili do štirideset oseb.

Cerkno: brez večjih investicij

Na smučišču Cerkno pred novo sezono niso imeli posebnih investicij. Celodnevno vozovnico so podražili za en evro; odrasli bodo za njo odšteli 32 evrov, otroci pa 18,50 evra. Vozovnice, ki so v predprodaji cenejšje do 30 odstotkov, ponujajo do 1. decembra. Do takrat je denimo dnevno vozovnico za odrasle možno kupiti za 29,50 evra, otroško pa za 17 evrov.

K

KOMENTAR
ANA ŠUBIC

Čas je denar

Če so se v začetku letošnjega leta v Železnikih razveselili težko pričakovane odločbe o finančni podpori 34 milijonov evrov vrednega projekta za zagotovitev poplavne varnosti, ki ga nameravata sofinancirati država in EU, pa je mnoge veselje pred dobrim tednom minilo. Upravno sodišče je namreč na podlagi tožbe občanke razveljavilo okoljevarstveno soglasje za prvo fazo protipoplavnih ukrepov in obvoznico mimo starega dela mesta, kar bo izvedbo del znova zamaknilo. Tako so bili zadnji deževni dnevi za tiste, ki že leta težko pričakujejo celovito poplavno varnost, še bolj turobni, kot bi bili sicer. Dni groze in razdejanja, ki ga je 18. septembra 2007 povzročila velika povodenj, niso in ne bodo pozabili.

Leto dni po uničujočem vodnem valu, ki je poplavlil več kot tristo hiš, številne družbene objekte, podjetja in vzel tri življenja, so se Železnikarji težko sprijaznili z napovedjo, da naj bi država protipoplavne ukrepe začela urejati šele leta 2012. Tistega leta smo nato poročali, da naj bi projekt začeli uresničevati leto kasneje, zadrževalnik, ki naj bi Železnike obvaroval pred najhujšimi poplavami, pa naj bi na vrsto prišel do leta 2015. Pa ni in tudi nihče ne ve, kdaj pravzaprav bo – če sploh. Zaradi dolgotrajnih postopkov se je projekt iz leta v leto odmikal.

Ob zadnjih zapletih je (znova) stopila v ospredje tudi neenotnost med krajani. Na Plavžu. Domačinka, ki je dosegla odpravo okoljevarstvenega soglasja, je prepričana, da predvidene vodne ureditve in obvoznica, ki naj bi rečno strugo še dodatno zožila, poplavne varnosti ne bodo izboljšale, temveč jo bodo celo poslabšale. Pravi, da v boju proti po njenem nerazumnim ukrepom ni povsem sama. Na drugi strani se krajani, ki verjamejo stroki in so prepričani, da je projekt življenjskega pomena za Železnike, povezujejo v civilno iniciativo. Opozarjajo na strah prebivalcev ob vodi, ki je tudi v zadnjih letih že nekajkrat nevarno narasla, na težave podjetij na poplavno ogroženih območjih pa na nujnost prestavitve ceste, ki je sedaj zares ozka in nevarna za pešce ...

In kje je v tej zgodbi občina? Čeprav gre za državno investicijo, bi morda lahko kot nekakšen mediator pomagala pri dogovorih med direktorico za infrastrukturo in pritožnico o odkupu njene nepremičnine, s čimer bi se ne nazadnje izognili dolgotrajnemu in neprijetnemu postopku razlastitve, ki niti ni nikomur v interesu. Ker v tem primeru zagotovo velja, da je čas denar. Za koriščenje evropskih in državnih sredstev morajo namreč celoten projekt – vključno z obvoznico, ki jo bo financirala direktorica za infrastrukturo – izpeljati do konca leta 2023.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir; stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek od 8. do 16. ure, sredo od 8. do 17. ure, petek od 8. do 15. ure sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je poltrednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izdoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Državni denar za pogoreli planinski koči

JASNA PALADIN

Ljubljana – Poslanci državnega zbora so na prošnjo Planinske zveze Slovenije za pomoč pri sanaciji škode pogorelih planinskih koč soglasno sprejeli amandma k proračunu za leto 2020 in s tem namenili

finančna sredstva za obnovo Kocbekovega doma na Korošici in Frischaufovega doma na Okrešlju, s katerima upravlja PD Celje Matica. Planinska organizacija bo prihodnje leto v ta namen tako prejela 400 tisoč evrov. Vrednost novogradnje obeh planinskih

koč v Kamniško-Savinjskih Alpah je sicer ocenjena na milijon in pol evrov. Planinci so s članarino v planinski organizaciji v letu 2019 prispevali dobrih 45 tisoč evrov, PD Celje Matica je odprlo tudi poseben transakcijski račun za prostovoljne prispevke, naleteli pa so

tudi na velik odziv sponzorjev in donatorjev – dobaviteljev gradbenega materiala in opreme. Izdelava projektne in gradbene dokumentacije za Kocbekov dom, ki je pogorel lani, je v sklepnih fazah, si pa v PD Celje Matica želijo, da bi Frischaufov dom zgradili prednostno.

Krvavcu novo priznanje

Krvavec je v elitni skupini šestindvajsetih najboljših smučišč na svetu in najboljše smučišče v Sloveniji.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Minulo soboto je organizacija World ski awards že sedmo leto zapored na slovesnosti v Kitzbühelu podelila nagrade najboljšim. Poleg smučiščem nagrade podeljujejo tudi drugim, ki prispevajo k uspešnosti smučarskega turizma. Krvavec, ki je v elitni družini 26 najboljših smučišč na svetu, je tokrat že četrto leto zapored postal najboljše smučišče v Sloveniji. »Zasluge za to

gredo celotnemu kolektivu, ki je v minuli sezoni trdo delal, da bi bili obiskovalci zadovoljni. Ti so naš trud prepoznali in nas nagradili s svojimi glasovi, za kar se jim zahvaljujemo in vse skupaj vabimo, da se nam pridružite ob odprtju nove sezone. Predvidoma bo to 6. decembra,« je ob prevzemu priznanja povedal lastnik in direktor RTC Krvavec Janez Janša in dodal, da imajo tudi že nove načrte, s katerimi bodo ostali med najboljšimi.

Ekipa Krvavca na čelu z lastnikom in direktorjem Janezom Janšo se je veselila priznanja za najboljše smučišče.

Finide še ne bodo prodali

Tri zgornjegorenjske občine so lastnice skoraj 17 tisoč kvadratnih metrov zemljišča tik ob morju v avtokampu Finida pri Umagu. Mnenja o tem, ali naj ga prodajo ali ne, pa so zelo različna.

URŠA PETERNEL

Jesenice, Žirovnica – Občine Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica so lastnice skoraj 17 tisoč kvadratnih metrov velikega zemljišča tik ob morju v Umagu na Hrvaškem, ob avtokampu Finida. Zemljišče je leta 1963 kupila še takratna skupna jeseniška občina za potrebe letovanja svojih zaposlenih. Zaradi delitve občine so od leta 2003 kot solastnice vpisane Občina Jesenice kot 67-odstotna, Občina Kranjska Gora kot 20-odstotna in Občina Žirovnica kot 13-odstotna solastnica. Na zemljišču imajo še danes (upokojeni) zaposleni in njihovi potomci postavljene počitniške prikolice, za kar plačujejo ugoden letni pavšal družbi Plava laguna, ki je najemnica zemljišča. Župani občin solastnic zemljišča pa so se zdaj odločili, da bi zemljišče skušali prodati, saj da ga občine ne potrebujejo trajno za opravljanje svojih nalog.

Zato so dali opraviti cenitev pri sodno zapriseženem cenilcu iz Hrvaške, po kateri vrednost zemljišča znaša 2,7 milijona evrov. Zeleno luč k prodaji pa bi morali prižgati občinski sveti vseh treh občin solastnic.

Na zadnji seji v Žirovnici so občinski svetniki po daljši razpravi soglasje k prodaji dali. So pa ob tem menili, da gre za vrhunsko lokacijo ob morju in da je vrednost zato prej kot ne še veliko večja, saj da se podobne parcele ob morju prodajajo tudi po ceni 200 evrov za kvadratni meter. Župan Leopold Pogarčar jih je ob tem seznanil z dejstvom, da zemljišče ni komunalno urejeno, nima urejenih sanitarij in recepcije, da se v zadnjih desetletjih vanj ni vlagalo in da bi bila za ureditev potrebna znatna vlaganja (po eni od ocen kar 1,8 milijona evrov). Opozoril je tudi, da se občina ne more ukvarjati z vodenjem avtokampa. Občinski svetniki so na koncu prodajo podprli, vendar pa je Občina Žirovnica le

13-odstotna solastnica zemljišča, tako da so glavno besedo imeli na Jesenicah.

Ta točka je bila na dnevnem redu zadnje seje jeseniškega občinskega sveta, a so jo na predlog svetniške skupine Socialnih demokratov že na začetku umaknili.

Omenja se tudi možnost, da bi občine s podelitvijo stavbne pravice poiskale zasebnega investitorja, ki bi vlagal v kamp.

Pojavila so se namreč glasna nasprotovanja dolgoletnih najemnikov parcel, ki so se s protestnimi pismi obrnili tudi na nekatere občinske svetnike.

Direktor jeseniške občinske uprave Gregor Hudrič je ob tem na seji odbora za proračun in finance povedal, da so bili predstavniki družbe Plava laguna, ki je najemnica zemljišča, nedavno na Jesenicah na sestanku z

vsemi tremi župani. Govorili so predvsem o višini najemnine za prihodnje leto. »Plava laguna je zainteresirana tudi za odkup občinskega zemljišča in opozarja celo na možnost postavitve ograje, če dogovori glede višine najemnine zanje ne bodo ustrezni. V delu kampa, kjer so lastnice občine, namreč ni zgrajene ustrezne infrastrukture, od dovoza, sanitarij, recepcije,« je povedal Hudrič in dodal, da na sestanku z župani zaradi precej različnih izhodišč ni bilo sklenjenega nobenega dogovora. »Bo pa slej ko prej na tem območju prišlo do nekih sprememb in se bodo tudi razmere za uporabnike spremenile,« je poudaril.

Zemljišča v Finidi tako za zdaj ne bodo prodali, so pa občinski svetniki opozorili, da je 50 tisoč evrov letne najemnine, kolikor prejema vse tri občine skupaj trenutno, premalo, zato bi najemnino morali povišati. V Občini Kranjska Gora o prodaji za zdaj še niso odločali.

Poračun v prvem branju

Kranjskogorski občinski svet je v prvem branju potrdil proračun občine za prihodnje leto in ga posredoval v petnajstdnevno javno obravnavo.

MARJANA AHAČIČ

Kranjska Gora – Občinski svetniki v Kranjski Gori sredi meseca v prvem branju potrdili občinski proračun za prihodnje leto in ga posredovali v 15-dnevno javno obravnavo. V proračunu za leto 2020 je načrtovanih za nekaj manj kot enajst milijonov evrov prihodkov ter 12,8 milijona evrov odhodkov. Razliko med prihodki in odhodki bodo krili iz sredstev, ki so na računu občine ostala iz preteklih let.

Največja investicija, ki jo občina načrtuje v prihodnjem letu, je že za lani napovedana obnova oziroma dozidava vrtca v Mojstrani. Za približno milijon evrov vredno investicijo bo občina pridobila tretjinsko sofinanciranje države. Sicer pa je v predlogu proračuna za prihodnje leto skoraj milijon evrov načrtovanih tudi za obnovo občinskih cest, nekaj več kot sedemsto tisoč evrov za parkirišča ter po štiristo tisoč evrov za nadaljnje urejanje kanalizacije, pločnik v Gozdu - Martuljku, urejanje gozdnih cest in investicije v športno infrastrukturo.

Med investicijami, ki jih ima Občina Kranjska Gora v načrtu razvojnih programov za obdobje do leta 2023, so poleg obnove vrtca v Mojstrani med večjimi projekti opredeljeni še nadaljevanje sanacije skalnega bloka na Belci ter nadaljnje urejanje kanalizacijskega sistema, predvsem v smislu ločevanja meteornih voda od fekalne kanalizacije. Občina bo v naslednjih štirih letih povečevala kapacitete na podro-

Kranjska Gora ena redkih slovenskih občin, ki niso zadolžene, pa tudi ena tistih v državi, ki za socialne transferje in izobraževanje namenijo največ sredstev. Kljub temu se, so na seji poudarili tudi svetniki, soočajo z izseljevanjem, predvsem mladih izobraženih ljudi. »V Kranjski Gori imamo dobro urejeno infrastrukturo, nimamo pa mladine, ki bi se družila, imela energijo, ki bi delala in ostala tukaj,«

Največja investicija v prihodnjem letu bo obnova vrtca v Mojstrani. Za približno milijon evrov vredno investicijo bo občina pridobila tretjinsko sofinanciranje države.

čju preskrbe z vodo in nadaljevala urejanje cestne infrastrukture, vzporedno s tem pa tudi javne razsvetljave.

Eden večjih projektov na področju urejanja parkirišč sodi v sklop umirjanja prometa v dolino Vrata, v okviru katerega bodo uredili parkirišči v Mojstrani in na Dovjem, veliko pozornosti pa bo občina posvetila tudi urejanju počivališč za avtodome.

Kot je na seji poudaril župan Janez Hrovat, je

je povzel župan in svetnike pozval, naj s predlogi sodelujejo pri prizadevanjih za zaustavitev trenda odhajanja mladih iz Zgornjesavske doline. Svetniki so kot eno od možnosti tako že navedli ustvarjanje boljših pogojev, ki bodo predvsem mladim družinam olajšali reševanje stanovanjskega problema.

Občinski svet je predlog proračuna posredoval v 15-dnevno javno obravnavo, ki se zaključuje v četrtek.

SLAVNOSTNI KONCERT
OB LETU BRATOV AVSENIK

Veter nosi pesem mojo

FESTIVALNA DVORANA BLED

29. november 2019, ob 19. uri

ORKESTER SLOVENSKE POLICIJE
Z GOSTI

Leto bratov Avsenik 2019 poteka pod častnim pokroviteljstvom predsednika RS Boruta Pahorja.

Prenova poteka po načrtih

Konec letošnjega junija so se začela gradbena dela dozidave in rekonstrukcije vrtca in podružnične Osnovne šole Simona Jenka – Center pri Prešernovem gaju v Kranju, po petih mesecih pa ugotavljajo, da bodo do začetka naslednjega šolskega leta lahko zaključena.

VILMA STANOVNIK

Kranj – »Prenova poteka po načrtih in drugo leto junija naj bi bila gradnja zaključena. Tako bodo otroci novo šolsko leto začeli v prenovljeni šoli in vrtcu. Trenutno šolo obiskujeta 302 osnovnošolca, po prenovi bo zmogljivost 526 učencev in skoraj sto otrok v vrtcih. To bo za našo občino res velika dodana vrednost,« je ob obisku gradbišča minuli konec tedna povedal kranjski župan Matjaž Rakovec in pojasnil, da bo stavba tudi energetsko varčnejša, ogrevalo pa jo bo sonce.

»Zato smo lahko zelo veseli, da po skoraj dvanajstih letih rešujemo perečo problematiko pomanjkanja v osnovni šoli in vrtcih,« je še povedal župan Rakovec in pojasnil, da je Osnovna šola Simona Jenka največja v občini in med največjimi v Sloveniji. Vrednost obnove je približno 6 milijonov evrov, od tega bo občina prispevala okoli 1,85 milijona evrov, projekt pa sofinancirata tako Evropska unija kot Republika Slovenija.

Projekt namreč vključuje celovito prenovo zapuščenega degradiranega

Prenovo šole si je ogledal tudi kranjski župan Matjaž Rakovec s sodelavci in izvedel, da dela potekajo po terminskem načrtu. / Foto: Tina Dokl

objekta nekdanje srednje ekonomske šole za namene štirih enot vrtca, osmih enot osnovne šole in prostora uprave osnovne šole. Zajema tudi opremljanje, prenovno fasado in skupne jedilnice obstoječega aktivnega dela objekta ter prenovo in ureditev zunanjih funkcionalnih in zelenih površin s šolskim igriščem.

»Vesel sem, da se je začela sanacija te šole in da bodo tudi otroci iz centra Kranja in okolice imeli pogoje, ki jih imajo ostali otroci na naši šoli. Na šoli bodo oddelki od prvega do devetega razreda, poleg tega pa bodo v stavbi še štirje oddelki vrtca. Obnova poteka po predvideni časovnici,« je povedal ravnatelj Rudolf Planinšek

in pojasnil, da je organizacija pouka zanje trenutno velik izziv, saj imajo učence v šestih enotah. Poleg matične šole so to še Goriče, Trstenik, Primskovo, Gradbena šola in Center.

»Otroci so bili na začetku nekoliko zbegani, sedaj so ujeli ritem in upamo, da se bodo izvajalci držali rokov,« je še dodal Planinšek.

Veseli obnovljene dvorane

V Mavčičah so minuli petek slovesno odprli obnovljeno Dvorano Simona Jenka, ki bo namenjena različnim dogodkom v kraju, v njej pa je tudi razstava o Simonu Jenku.

VILMA STANOVNIK

Mavčiče – Da je nova pridobitev za krajanje Mavčič in okolice zelo pomembna, je bila dokaz dvorana, nabito polna domačinov in okoličanov vseh generacij. Ti

so v prisrčnem programu zaploskali tako šolarjem Osnovne šole Orehek kot Podružnične šole Mavčiče, zbrane pa je navdušil tudi nastop plesne skupine, harmonikarja Jaka Gortnarja in Mešanega okteta Lipa iz Sore.

»S tako veliko udeležbo na današnjem dogodku ste dokazali, da je obnovljena dvorana že sedaj premajhna, in upam, da bo kmalu le predprostor za večjo dvorano. Vesel sem, da nam je v dveh mesecih uspelo prenoviti ta

prostor, zato bi se rad zahvalil vsem, ki ste pomagali s prostovoljnimi delom. Tudi naši obrtniki so marsikaj naredili brezplačno, zato vsem iskrena hvala. Prav tako se za pomoč zahvaljujem občini. Želim, da dvorano uporabljamo vsi krajanje in to za za najrazličnejše dogodke, od plesnih tečajev do praznovanja obletnic in telovadbe,« je poudaril predsednik Krajevne skupnosti Mavčiče Marjan Tušar in zbrane povabil tudi na drugo Mavško tržnico, ki je v petek potekala v sosednjem prostoru Zadružnega doma Mavčiče.

»Tržnica bo potekala vsak četrti petek v mesecu, na njej pa bo moč kupiti najrazličnejše pridelke, tudi ekološke. Ob njej bomo pripravljali različne programe, namenjena pa je tudi družinjenju,« je še povedal Marjan Tušar, zbrane pa je pozdravil tudi kranjski podžupan Robert Nograšek. Skupaj sta simbolično prerezala trak obnovljene dvorane, v kateri je postavljena tudi stalna razstava o Simonu Jenku, ki jo je pripravil Gorenjski muzej.

Za konec je dvorano blagoslovil še domači župnik Janez Šavs.

Za druženje v prenovljeni dvorani je bilo že prvi dan veliko zanimanja. / Foto: Gorazd Kavčič

Priznanje tržiški knjižnici

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič je prejela priznanje Združenja splošnih knjižnic za projekt Digitalno=realno=normalno. Majhna knjižnica je s tem projektom stopila v čevlje velikih ...

SUZANA P. KOVAČIČ

Maribor, Tržič – Združenje splošnih knjižnic je na prireditvi v Mariboru ob nedavnem dnevu splošnih knjižnic podelilo priznanji za najboljše letošnje projekte splošnih knjižnic. Prejeli sta ju Mariborska knjižnica in Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič. V obrazložitvi je bilo napisano, da je tržiška knjižnica s projektom Digitalno=realno=normalno stopila na pionirsko pot, krepko čez okvire znanih in preizkušenih pristopov. Pripravili so celodnevni festival za predstavitev novih digitalnih orodij širši skupnosti uporabnikov v lokalnem okolju in omogočili več kot tristo obiskovalcem, da spoznajo potenciale digitalne prihodnosti, ki bodo s oblikovali gospodarstvo, turizem, izobraževanje. Knjižničarji so s projektom po-

dogodka celostna in odlična,« je povedala Marinka Kenk - Tomazin, direktorica tržiške knjižnice, ki je upala, da bo projekt v močni konkurenci knjižnic, ki tudi veliko in dobro delajo, prepoznani kot vrhunski. V projektu sta bila poleg nje močno vpletena njena sodelavca Aleš Ahčin in Špela Jerala. Ahčinu to pomeni priznanje in istočasno predstavlja dolžnost, da nadaljujejo predstavitev novih tehnologij tudi v prihodnje. Jeralova je pritrčila, da jih uspeh zavaruje k nadaljevanju te uspešne zgodbe.

Na podelitvi je bilo slišati, da je s tem projektom majhna knjižnica stopila v čevlje velikih. »Vemo, da delamo z mnogo skromnejšo kadrovsko zasedbo kot drugje, s skromnejšimi sredstvi in da smo res stopili v velike čevlje. Ker smo bili s tem projektom vsebin-

Z desne: Marinka Kenk - Tomazin, Aleš Ahčin in Špela Jerala ob prevzemu priznanja, ki jim ga je podelila predsednica Združenja splošnih knjižnic Vesna Horžen.

kazali pripravljenost na spopad s spremembami v sodobnem informacijskem okolju. Knjižnico je projekt v lokalnem okolju izpostavil kot organizatorico in povezovalko skupnosti, pospeševalko izobraževanja in razvoja. »Ta projekt lahko primerjam s semenom, ki veliko obeta, vseeno pa ne veš, kaj bo iz njega zraslo. Zrasel je mnogo večji dogodek, kot smo mislili. Zavedali smo se in tudi partnerska podjetja so dajala povratno informacijo, da smo pionirji pri predstavljanju takih vsebin v lokalnem okolju, da smo vključili prav vse deležnike in potencialne obiskovalce in da je bila organizacija

sko res zelo inovativni, ker smo predstavljali digitalni svet, ki je že krepko tu, pa premalo poznan. Veseli in ponosni smo. Tudi finančna spodbuda, tisoč evrov, bo prišla prav, saj smo že na samem začetku načrtovali, da dogodek ne bo le enkratensij na nebu, ampak bomo z njim nadaljevali. Poleg tega je ustanoviteljica knjižnice Občina Tržič odobrila zaposlitev delavca, ki je to leto delal pri nas po programu javnih del in ki ima osnovna znanja s tega digitalnega sveta. Ko poprimemo še drugi, nastane nekaj takega, kot je nastalo oktobra,« je sklenila Marinka Kenk - Tomazin.

Prizadevajo si za bolj trajnostno modo

Na Trgu pod gradom je bila minula dva tedna na ogled razstava Fair Foto Škofja Loka, s katero so opozorili na neetično delovanje modne industrije in prikazali, da je moda lahko tudi drugačna – da lahko spoštuje človekove pravice in ne onesnažuje okolja.

MATEJA RANT

Škofja Loka – Civilnodružbene organizacije v zadnjih letih vse glasneje opozarjajo na največje probleme modne industrije: onesnaževanje okolja in izkoriščanje delavcev. »A samo sprememba potrošniških navad in pozivanje modnih velikanih k spremembam nista dovolj, zato se je več evropskih organizacij združilo z namenom nagovarjanja političnih odločevalcev k dejanjem, ki bodo modno industrijo naredila transparentnejšo ter jo s tem prisilila k spoštovanju človekovih pravic in zaščiti okolja v celotni oskrbovalni verigi,« so poudarili organizatorji projekta Fair Foto Škofja Loka. Z omenjenim projektom so želeli prikazati, da je mogoča tudi moda, ki spoštuje človekove pravice in ne uničuje okolja.

»Tekstilna industrija zaposluje 75 milijonov delavcev, veliko jih dela v neprimeren pogojih, tako imenovanih potilnicah, za plačilo, ki ne zadostuje za preživetje,«

Na Trgu pod gradom je bila na ogled razstava Fair Foto Škofja Loka.

je v uvodu opozorila predstavnica organizatorja projekta Fair Foto in vodja pravične trgovine v Sloveniji Živa Lopatič. Poleg tega ta industrija sodi med največje onesnaževalke na svetu, saj proizvede več toplogrednih plinov kot celoten svetovni transport, odgovorna je

tudi za 93 milijonov ton odpadkov letno. »Zato smo se različne svetovne organizacije združile tudi pri nagovarjanju političnih odločevalcev, da sprejmejo takšno zakonodajo, ki bi zagotavljala primerno skrb za človekove pravice v vseh fazah oskrbovalne verige.« Prepričani

so namreč, da morajo aktivno vlogo pri promociji trajnostne proizvodnje in potrošnje odigrati odločevalci v okviru Evropske unije, na nacionalni ravni in tudi na lokalni ravni, saj bomo le tako lahko vzpostavili trajnostni razvoj. V okviru projekta Fair Foto Škofja Loka tako

želijo prek predstavitve dobrih praks slovenskih in tujih oblikovalcev, ki ustvarjajo v Sloveniji, prikazati alternativni način delovanja modne obrti pa tudi industrije. Za postavitev razstave so najprej izbrali Škofjo Loko, ker uspešno povezuje bogato tekstilno tradicijo z modernimi načini delovanja in tako predstavlja primer dobre prakse tudi na tem področju, je pojasnila Živa Lopatič.

»Projektu smo se pridružili, ker pletilska zadruga Breja Preja že dlje časa deluje na področju trajnostne mode, saj ustvarjamo izdelke od surovin naprej,« je razložila soustanoviteljica Breje Preje in predstavnica organizatorja projekta v Škofji Loki Nina Arnuš. Ustvarjajo tudi iz recikliranih surovin in podarjene volne. Tako nastajajo izdelki po načelu trajnostne proizvodnje in pravičnega plačila, je poudarila Nina Arnuš. Izdelki visoke kakovosti, ki so zato tudi nekoliko dražji, nastajajo tudi v Kreativnicah, ki združujejo

številne ustvarjalke z območja Škofje Loke, je razložila souvodja Kreativnic Katarina Sekirnik. »Uporabljamo predvsem naravne materiale, tradicionalno znanje pa se trudimo nadgrajevati s sodobnim dizajnom.« Ustvarjalca Maja Modrijan, ki se že 15 let ukvarja z reciklažo, pa opazuje, da je pri tekstilu kakovost vse slabša in temu primerno mora opraviti vse več selekcije. »Danes mora biti vse elastično, da je udobno, da ni treba likati ... Te navade so nas pripeljale do odpadkov, kot jih imamo danes,« je opozorila in dodala, da je včasih cela vreča oblačil, kupljenih pred enim letom, povsem neuporabna, po drugi strani pa je mogoče skoraj v celoti reciklirati oblačila iz omar naših babic. Projekt podpira tudi poslanec državnega zbora Miha Kordiš, ki je poudaril, da bi Evropa s svojo kupno močjo lahko postavila merila, da bi se pod enakimi pogoji, kot veljajo v Evropski uniji, dobri proizvajalec tudi v državah tretjega sveta.

Predavanje za starše o drogah med mladimi

Kamnik – V prostorih Mladinskega centra Kotlovnica v Kamniku bodo v torek, 26. novembra, ob 18. uri pripravili predavanje z naslovom Mladinska scena na področju drog v Sloveniji, ki je namenjena staršem in strokovnim sodelavcem kamniških šol. Dogodek organizira LAS Občine Kamnik, ob predstavitvi resničnih primerov pa bo predaval Aleš Bartol, ki se že sedemnajst let aktivno ukvarja z zatiranjem najhujših oblik kriminalitete na področju prepovedanih drog. Predstavil bo nove droge na tržišču, znake, po katerih lahko starši prepoznajo mladostnika, ki je pod vplivom drog, različne nasvete ...

Letos praznovali z muzikalom

V Gorenji vasi so minulo soboto, prav na dan, ko se spominjajo prve omembe kraja v pisnih virih, pripravili slavnostno akademijo ob občinskem prazniku in podelili občinska priznanja.

MATEJA RANT

Gorenja vas – Za datum občinskega praznika so v občini Gorenja vas - Poljane izbrali 23. november v spomin na prvo omembo tamkajšnjih krajev v pisnih virih. Ob letošnjem prazniku so se zlasti veselili nove velike pridobitve, to je športne dvorane v Gorenji vasi, ki predstavlja največjo naložbo v občini doslej. Končuje se tudi energetska sanacija podružnične šole na Sovodnju, na Visokem je zaživela nova kavarna, velik premik so naredili tudi na področju zdravstva in preventive. »Vse to me opogumlja za delo v prihodnje,« je ob tem poudaril župan Milan Čadež.

Za uvod v praznovanje so poskrbeli učenci Osnovne šole Ivana Tavčarja Gorenja vas, ki so znova navdušili z muzikalom Mamma mia.

Za uvod v praznovanje so poskrbeli učenci Osnovne šole Ivana Tavčarja Gorenja vas, ki so znova navdušili z muzikalom Mamma mia v poljanskem narečju. Muzikal je nastal na pobudo učenke Lučke Peternej.

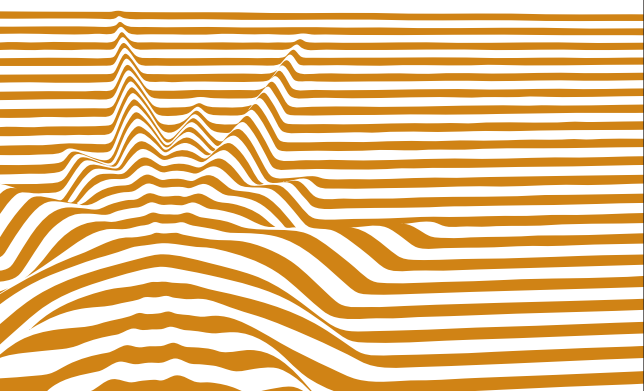
Letošnji občinski nagrajenci z županom Milanom Čadežem / Foto: Gorazd Kavčič

Muzikal je nastal na pobudo učenke Lučke Peternej, učiteljica glasbene umetnosti v šoli Neža Erznožnik pa je sprejela izziv in tako so ustvarili muzikal, ki so mu dodali še lastno noto in

izvirnost, zato so dogajanje postavili v Poljansko dolino in ga izvedli v poljanskem narečju. V nadaljevanju pa so se s priznanji zahvalili občanom, ki so najbolj zaznamovali preteklo leto v občini. Plaketi občine so podelili Košarkarskemu klubu Gorenja vas za razvoj in dosežke v preteklih petdesetih letih ter Podružnični šoli Lučine za vpetost v življenje na Lučinskem. Priznanja občine

so prejeli Jerneja Bonča za sooblikovanje kulturne podobe Poljan, Ciril Istenič za sooblikovanje duhovne podobe Župnije Javorje, Vinco Verčič za upravljanje vaškega vodovoda Zlati izvir in steg Poljanska dolina 1 za širjenje skavtskih vrednot med mladimi na Poljanskem. Priznanje župana pa je prejel Rožle Reven za kolesarski podvig do kitajske meje.

SONČKI DOBROTE TRADICIONALNI DOBRODELNI KONCERT sobota, 30.11. 2019, ob 19. uri v Dvorani na Češnjici

Vstopnine ni, prostovoljni prispevki dobrodošli. Organizator: KUD France Koblar Železniki / T: 031 838 896

**ANSAMBEL OBERKRAJNER
ANSAMBEL JURETA ZAJCA
MOŠKI PEVSKI ZBOR ALPINA, ŽIRI
KVARTET SONČEK
SOPRANISTKA MOJCA BEDENIK
KUD FRANCE KOBLAR ŽELEZNIKI
FOLKLORNA SKUPINA AJDA, BESNICA**

Maistrovi borci dobili svoj spomenik

Ob državnem prazniku, dnevu Rudolfa Maistra, so v generalovem rojstnem mestu Kamniku pripravili slovesnost, ob tem pa odkrili tudi spomenik petdesetim Maistrovim borcem s Kamniškega. Slovesnost je bila tudi v Kranju.

JASNA PALADIN,
JOŽE KOŠNJEK

Kamnik, Kranj – Kamnik se zadnjih nekaj let ponosno ponaša z imenom Maistrovo mesto in tudi letos so primerno obeležili državni praznik, s katerim se spominjamo zgodovinskih dejanj Rudolfa Maistra, s katerimi je pred stotimi leti začrtal meje naše domovine. Slovesnosti so se udeležili številni Kamničani in gostje – med njimi tudi načelnica generalštaba Slovenske vojske generalmajorka Alenka Ermenc.

Na pobudo članov Društva general Maister Kamnik in ob finančni pomoči Občine Kamnik so letos ob Maistrovem spomeniku na Trgu talcev postavili in v soboto še slovesno odkrili spomenik Maistrovim borcem iz kamniške občine. Kot je zbranim povedal nekdanji predsednik društva Ivan Miroslav Sekavčnik, so o postavitvi primerne obeležja razmišljali dlje časa, nato pa se tudi po usklajevanju s kranjskim zavodom za varstvo kulturne dediščine odločili za lokacijo ob Maistrovem

spomeniku. Imena petdesetih prostovoljcev, Maistrovih borcev, so zapisana na spomeniku iz pohorskega tonalita. Spomenik je po projektu, ki ga je izdelala arhitektka Helena Kovač, izdelal kamnosek Grega Šajn.

Slovesnost se je nadaljevala v Domu kulture Kamnik, kjer je zbrane nagovorila predsednica Zveze društev general Maister mag. Lučka Lazarev Šerbec, podelili pa so tudi spominska priznanja za zasluge pri ohranjanju spomina, sporočilnosti in veličine našega generala,

Spominsko ploščo Maistrovim borcem na Kamniškem sta odkrila župan Matej Slapar in Ivan Miroslav Sekavčnik iz Društva general Maister Kamnik. / Foto: Gorazd Kavčič

V imenu kranjske mestne občine in Maistrovega društva iz Kranja sta venec h generalovemu obeležju položila kranjski podžupan Janez Černe (levo) in predsednik društva Janez Tavčar. / Foto: Primož Pižulin

ki jih izmenično vsako leto podeljujejo v Kamniku in Mariboru. Letos sta ga prejela Osnovna šola Ivana Cankarja Trbovlje in Stane Kocutar iz Maribora.

General na uglednejšem mestu

Letošnji kranjski spomin na generala Maistra, v Kranju je obiskoval zadnji del osnovne šole in leta 1890 končal tudi nižjo gimnazijo, je bil še dodatno slovesen. Generalovo spominsko obeležje na Maistrovem trgu v

Kranju so prestavili na drugo vidnejše in uglednejše mesto na pročelju hiše, v kateri je Maister stanoval. Za to si je kranjsko Društvo generala Rudolfa Maistra prizadevalo nekaj let in letos ob razumevanju in sodelovanju kranjske občine tudi uspelo.

Na četrtkovi proslavi pred spominskim obeležjem, ki sta jo skupaj organizirala mestna občina in Maistrovo društvo iz Kranja, so za kulturni program poskrbeli dijakinje in dijaki Gimnazije Kranj. Govornika sta bila kranjski podžupan Janez Černe in

nekdanji ravnatelj Gimnazije Kranj Franc Rozman. Podžupan Černe je poudaril, da imajo le redki generali v Evropi toliko spominskih obeležij kot Rudolf Maister, ki se je zapisal v slovensko in evropsko zgodovino. Po besedah Franca Rozmana je Maister zaslužen, da je Slovenija danes vsaj tako velika, kot je. Prav in pametno je, da se vsaj ob praznikih spominimo velikih ljudi, od katerih naj se naučimo, da lahko s pogumom in vztrajnostjo dosežemo ogromno, je povedal Franc Rozman.

Poleg investicij tudi mehki ukrepi

Cerkljanski občinski svetniki so v prvem branju obravnavali proračun za prihodnje leto in sprejeli rebalans letošnjega.

ALEŠ SENOŽETNIK

Cerklje – Prihodki proračuna Občine Cerklje za prihodnje leto so ocenjeni na 13,4 milijona evrov, odhodki pa na 16,2 milijona evrov, od katerih predvidevajo tudi 10,6 milijona evrov za investicije.

Glavna investicija, ki se je nadejajo v prihodnjem letu, je začetek gradnje krvavškega vodovoda, t. i. Projekta Oskrbe s pitno vodo na območju zgornje Save – sklop 1, ki se ga lotevajo skupaj z okoliškimi občinami in za katerega so prejeli tudi šest milijonov evrov nepovratnih evropskih sredstev.

Nadaljevali bodo projekt izgradnje kanalizacije in preostale komunalne infrastrukture v Zalogu, obnavljali pa bodo tudi cestno infrastrukturo v Poženiku,

Glavna investicija je gradnja krvavškega vodovoda, ki se ga lotevajo z okoliškimi občinami in za katerega so prejeli šest milijonov evrov evropskih sredstev.

Šmartnem, Pšati, obvoznico mimo Vasce ter še več drugih manjših odsekov v občini. Gradili bodo kanalizacijo in vodovod na Štefanji Gori ter kanalizacijsko infrastrukturo tudi na več odsekih v nižinskem delu občine, v Cerkljah pa načrtujejo tudi ureditev suhe struge.

Poleg investicijskega dela pa v proračun zajemajo tudi več t. i. mehkih ukrepov. Med njimi so v občinski upravi poudarili vključitev v mrežo Prostofer. Gre za projekt, preko katerega

prostovoljci pomagajo starejšim, ki potrebujejo prevoz, a ne morejo uporabiti mreže javnih in plačljivih prevozov. Kot je povedal župan Franc Čebulj, so pobudo prejeli s strani cerkljanskega društva upokojencev, občina pa bo prispevala sredstva za nakup avtomobila in subvencionirala stroške.

V Cerkljah načrtujejo tudi vzpostavitev tržnice. Zavzemajo se za nakup manjših hišic, ki jih bi lahko po potrebi tudi preselili, lokacijo tržnice pa še iščejo.

Uredili bodo tudi zunanost zdravstvenega doma in bližnjega krožišča, ki so ga uredili pred kratkim. Kot je povedal Čebulj, načrtujejo tudi vzpostavitev sistema izposoje koles, v Cerkljah pa bodo uredili tudi kolesarnico v bližini avtobusnega postajališča v Cerkljah in šole.

Prav tako predvidevajo tudi nove polnilnice za električne avtomobile, podali pa se bodo tudi v nakup dodatnih ohišij za radarje. Načrtujejo še nakup drsalističnega, vendar lokacijo zanj po Čebuljevih besedah še iščejo.

Sredstva bodo v prihodnjem letu namenjali tudi za investicije cerkljanske gasilske zveze in društev, s čimer je bil zadovoljen tudi svetnik, sicer pa predsednik Gasilske zveze Cerklje Blaž Kaplenik.

Svetniki so na novembrski seji sprejeli tudi tretji rebalans letošnjega proračuna. Prihodki so se povečali za 39 tisoč evrov zaradi prejetih donacij s strani Fundacije za šport, odhodke pa so zmanjšali za 561 tisoč evrov, največ na račun zmanjšanja vrednosti investicijskih odhodkov.

bikeshop VERATSCHNIG
V Borovljah od januarja 2020 dalje zaposlimo
MONTERJA KOLES m/ž
(FAHRRADMONTEUR)
Pogoj je tehnično razumevanje, prijaznost, komunikativnost, sposobnost delati v stresnih situacijah in zanesljivost. Od vas pričakujemo tudi osnovno znanje nemščine. Po uvajanju v delo vam nudimo višjo plačo, kot jo določa kolektivna pogodba. Novembra in decembra imamo zaprto. Prosimo, takoj se nam javite na:
office@bikeshop-veratschnig.at
Bikeshop Veratschnig
Klagenfurter Straße 25 | A-9170 Borovlje/Ferlach

Priložnost v Avstriji!
Stenski paneli namesto enostavnih ploščic! Od leta 2014 se podjetje VitaMonte ukvarja s popolnoma novim sistemom prenavljanja kopalnic. Hitro, učinkovito in vrhunsko. Dvema novima sodelavcema nudimo izjemno dobri delovni mesti:
– vodovodni inštalater m/ž
(Installateur/Installationsmitarbeiter)
– mizar za montažna dela m/ž
(Tischler/Allround-Montageprofi)
Mesečna plača 1900–2500 evrov, 14-krat letno (odvisna od kvalifikacije). Prosimo, javite se nam v nemščini na:
bewerbung@vitamonte.at
VitaMonte GmbH, 5531 Eben / Pongau
www.vitamonte.at T:+43 6458 20125

Davorinci praznujejo šestdeset let

V soboto, 30. novembra, ob 19. uri bo v Kulturnem domu Ignacija Borštnika v Cerkljah jubilejni koncert ob šestdesetletnici delovanja Komornega moškega pevskega zbora Davorina Jenka iz Cerklj. Bogat koncertni program z gosti.

IGOR KAVČIČ

Cerklje – Pred štiridesetimi leti je ob dvajsetletnici Komornega moškega pevskega zbora Davorin Jenko skladatelj in akademik Lojze Lebič v programsko knjižico slavljenca zapisal: »Čudovito v muziki je, da lahko na nas vpliva tudi mimo razuma in mišljenja, da zna povezati različne svetove naše zavesti. Že od nekdaj je pojoči človek zdaj sam ali družno z instrumenti prav z glasbo uravnaval sebe s sočlovekom, z naravo in njenimi skrivnostmi. In kadar se danes v nas sredi vsakdanjega vrveža zgosti osamljenost, zopet odkrivamo glasbo.« Prav tega se že šestdeset let

zavedajo tudi v osrednjem cerkljanskem zboru.

Majhen, a dobro uravnotežen pevski zbor je prvi notni list obrnil leta 1959, vodil pa ga je Janez Močnik. Leta 1973 je za dirigentski pult stopil Jožef Močnik, ki je zbor vodil vse do letošnje pomladi, ko ga je zamenjala mlada zborovodkinja Neža Križnar. Zbor je na svoji poti doživljal dobre in manj dobre čase, a je vedno znal strniti vrste in vztrajati. Leta 1986 je sledil največji uspeh zbora, srebrna plaketa na tekmovanju Naša pesem v Mariboru. Cerkljanski moški zbor je s trdim delom dokazal, da se je mogoče v skromnih vaških razmerah zavihetati med najboljše

slovenske moške zборе.

O pomenu Davorincev (kot cerkljanske pevce kličejo v domačem okolju) za širši kulturni prostor nekaj povedo tudi številke. V zboru je doslej sodelovalo 138 pevcev, vodilo ga je osem zborovodij, pevci so naštudirali šeststo pesmi, jih zapeli na 550 nastopih, da bi bili najboljši, so opravili 2800 vaj, za svoje delo pa so prejeli 120 priznanj, plaket, pohval in spominskih daril.

Pevci so pripravili zelo zanimiv slavnostni program, ki bo preplet pesmi in video-zvokovnega prikaza pestre šestdesetletne zgodovine zbora. »V okviru programa se bomo s priznanji zahvalili članom zbora, ki nas povezuje ljubezen do lepega zborovskega petja in smo za to pripravljene darovati lep del svojega prostega časa. Kot vedno bo največje darilo publiki ubrana pesem. Davorinci z novo zborovodkinjo Nežo Križnar pripravljamo osvežen koncertni spored. Prenekatero pesem bomo na našem osrednjem odru slišali prvič,« program predstavlja tajnik zbora Miran Sirc in dodaja: »Pripravili smo tudi krstno predstavitev spleta sedmih slovenskih ljudskih pesmi, pri izvedbi pa se bodo na odru pridružili še ljudski godci Janez Jocič in Volk Folk.«

Davorinci z novo dirigentko Nežo Križnar / Foto: Mana Križnar

Knjižnice imajo svojo moč

Društvo bibliotekarjev Gorenjske je v soboto pripravilo izobraževalni dan na temo Izzivi knjižnic pri delu z mladimi.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj – »Govorili smo o tem, kako mlade povabiti in jih v knjižnici znati obdržati ter jih navdušiti za vse dejavnosti, ki jih nudimo. Mladi veliko vedo, in če bibliotekarji to znanje prepoznamo, jim ga lahko pomagamo pridobivati v še večji meri,« je povedala predsednica Društva

da bi v tržiški knjižnici lahko nudili še več aktivnosti, če bi imeli boljše prostorske pogoje. Da knjižnica lahko spominja na »dnevni prostor«, je bilo namreč tudi slišati. Na ta način so prostorsko »omehčali« šolsko knjižnico v OŠ Orehek Kranj in vanjo postavili celo kavč, je povedala tamkajšnja knjižničarka Andreja Urbanec in dodala, da

radovljiškega PUM-a. Juš Lesjak, dijak Gimnazije Kranj, je prepričan, da knjižnice lahko še bolje interaktivirajo z mladimi: »Knjižnica je bila prvotno spletišče, kjer se je pretakalo znanje, in ne samo prostor, kjer so se izposojale knjige. Knjižnice naj mlade povlečejo z dogodki, njihova prednost pred internetom je, da se lahko osredotočijo na lo-

Izobraževalni dan so imeli v Mestni knjižnici Kranj.

bibliotekarjev Gorenjske mag. Helena Krampf Nikač. Predstavili so primera dobrih praks v gorenjskih knjižnicah; Lidija Kozelj je povedala nekaj o bralnem klubu v Knjižnici A. T. Linhartarja v Radovljici, Martina Klemenčič pa je predstavila delo z mladimi uporabniki v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja v Trzinu, med drugim je posebej omenila nedavni inovativni dogodek Digitalno=realno=normalno, s katerim so nagovorili tudi mlade, ter dodala,

se v knjižnici zdaj mladi več zadržujejo in družijo. Primeri dobre prakse dela z mladimi v drugih institucijah sta predstavili Jasmina Šubic na temo projektne učenja mlajših odraslih in Mladinskega dnevnega centra KamRa ter mag. Ina Kreft Toman na temo bralnih navad mladih z manj priložnostmi.

Na okrogli mizi v nadaljevanju je sodelovalo tudi nekaj dijakov iz Gimnazije Kranj in Gimnazije dr. Frančeta Prešerna Kranj ter iz

kalno, na naše osebne interese. Imajo veliko moč, da nam pripeljejo ljudi, ki jih sami ne moremo doseči (podjetnike, kulturnike ...) in ustvarjajo atraktivne dogodke.«

A tudi knjiga ima še vedno svoje mesto in svoj čas, je prepričan nekdanji ravnatelj Gimnazije Kranj mag. Franc Rozman: »Knjiga ima vrednost, ki je ostali mediji nima; do informacije se ne moreš dokopati tako hitro z iskalnikom in tudi "stric Google" pri tem ne more pomagati.«

Odlični mladi fotografi

Pred dnevi so v Sokolskem domu na pregledni razstavi Mladinske fotografije 2019 podelili tudi nagrade najboljšim.

IGOR KAVČIČ

Škofja Loka – Foto klub Anton Ažbe iz Škofje Loke je pod pokroviteljstvom Fotografske zveze Slovenije in v sodelovanju z Občino Škofja Loka organiziral Slovensko pregledno razstavo mladinske fotografije 2019. Na natečaj je 573 fotografij poslalo 153 mladih fotografov in fotografinj. Udeleženci so bili razdeljeni v dve starostni kategoriji, mlajšo do 16 in starejšo od 16 do 21 let.

Strokovna žirija, ki so jo sestavljali mojstri fotografije Fotografske zveze Slovenije Matjaž Čater, Izidor Jesenko in Matej Peljhan, je v

vsaki kategoriji podelila po tri nagrade in pet diplom. Nagrajence letošnje razstave mladih slovenskih fotografov so razglasili na svečani podelitvi v Kristalni dvorani Sokolskega doma v Škofji Loki. V pozdravnem govoru je predsednik Foto kluba Anton Ažbe Izidor Jesenko poudaril dolgoletno tradicijo dela z mladimi, župan Občine Škofja Loka Tine Radinja pa je spomnil, da je Škofja Loka pisana Loka tudi po zaslugi loških fotografov, ter čestital vsem nagrajenkam in nagrajenkam.

V kategoriji do 16 let je prvo nagrado prejel Rene Kračun (Celje), drugo

nagrado Leila Kariž (Sežana), tretjo pa Tina Rogelj (Ljubljana). Pet diplom so prejeli Tinkara Skok (Polzela), Miha Vodušek (Gornji Grad), Anika Udovič (Pivka), Hana Hlede (Jesenice) in Tadej Preradovič Jarc (Ljubljana). Starejša kategorija od 16 do 21 let je zmago in prvo nagrado prinesla Niku Bertonciju (Jesenice), druga nagrada je pripadla Neji Zalaznik (Ljubljana), tretja pa domačinki Ajdi Pokorn (Škofja Loka). Diplome v tej kategoriji so prejeli Luka Vovk (Brezje), Ela Zdešar (Brezovica pri Ljubljani), Peter Škrilec (Lendava), Rina

Med Izidorjem Jesenkom, predsednikom FD Anton Ažbe, in Igorjem Debevcem, predsednikom Fotografske zveze Slovenije, so se na odru predstavili nagrajeni mladi fotografi. / Foto: Branko Košir

Medjić (Laško) in Lia Stepišnik (Radlje ob Dravi). V galeriji Sokolskega doma bo še do 5. decembra razstavljenih 52 najbolj izstopajočih fotografij.

Čast odprtja fotografske razstave je pripadla predsedniku Fotografske zveze Slovenije Igorju Debevcu,

ki je pohvalil delo sedanje generacije mladih slovenskih fotografov in jim zaželel še obilo ustvarjalnih užitkov in uspehov. Dogodek je povezoval Gašper Murn, kulturni program pa so popestrili mladi člani rokrske skupine Fire Skulls, ki so dogodku resnično dali

zaključno sporočilo: mladi za mlade. V petek, 29. novembra, ob 19. uri bo v Škofji Loki v Galeriji Martinova hiša odprtje še ene fotografske razstave. Na ogled bodo najboljše fotografije letošnje Območne fotografske razstave JSKD, na kateri je sodelovalo 41 fotografov.

V Kranju padel tudi rekord

Pred odhodom na evropsko člansko prvenstvo v plavanju, ki bo naslednji teden na Škotskem, so se plavalke in plavalci zbrali na Špelinem in Vesninem memorialu v Kranju. Jaka Pušnik izboljšal rekord Boruta Petriča iz leta 1977.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Minuli konec tedna je v kranjskem bazenu potekalo že 36. tekmovanje v plavanju, ki je posvečeno spominu Špele Rebolj in Vesne Praprotnik. Druga Velika nagrada Slovenije je prinesla tudi zanimiv rekord, saj je plavalec ljubljanske Olimpije Jaka Pušnik s časom 3:56,55 na 400 metrov prosto dosegel nov kadetski rekord in tako za devet stotink izboljšal več kot 42 let staro znamko Boruta Petriča.

Sicer pa je s svojimi dosežki v Kranju že prvi dan izstopala plavalka Branika Katja Fain, ki je na 200 metrov prosto dosegla najboljši posamični izid. Dobro je plavala tudi v nedeljo in pred začetkom evropskega prvenstva v 25-metrskih bazenih, ki bo v Glasgowu med 4. in 8. decembrom, potrdila solidno formo.

Ravenska olimpijka Janja Šegel je dosegla drugi najboljši slovenski izid vseh časov na 100 metrov hrbtno, med reprezentanti, ki bodo nastopili v Glasgowu, pa je dobro nastopila Neža Klančar iz ljubljanske Olimpije. Med potniki za Škotsko je

Domača plavalka Tina Čelik je bila v nedeljo najboljša na sto metrov prsno. / Foto: Gorazd Kavčič

prepričljivo zmago na 1500 metrov prosto dosegel tudi Mariborčan Martin Bau, ki je v nedeljo slavil tudi na 400 metrov prosto. V nedeljo je 400 metrov prosto drugo mesto osvojila še ena od potnic za EP v Glasgowu Daša Tušek iz ravenskega Fužinarja, ki je dosegla osebna rekorda na 800 in 400 metrov prosto, s 4:09,64 na krajši razdalji pa je postala 12. Slovenka, ki je 400 metrov preplavala v manj kot

4:10. Primož Pavletič Šenica se je na generalki pred EP z 1:59,59 približal osebnemu rekordu na 200 metrov hrbtno. Plavalka kranjskega Triglava Tina Čelik je v soboto dobila tekmi na 50 metrov prsno in 100 metrov delfin, triglavan Sašo Boškani je zmagal na 100 metrov hrbtno, v nedeljo pa je bila Čelikova najboljša na 100 metrov prsno. Plavalka ljubljanske Sara Globokar in Maja Lotrič iz kranjskega Triglava

sta skupaj slavili na 200 metrov delfin. V ženski konkurenci so na spisku za nastop na Škotskem Tjaša Oder, Janja Šegel, Daša Tušek, Katja Fain, Neža Klančar, Radovljčanka Tjaša Pintar in Tjaša Vozel iz kranjske Zvezde, ki pa na tekmovanju v Kranju, zaradi lažje poškodbe ni nastopila. V moški konkurenci bosta poleg triglavana Petra Johna Stevensa na EP nastopila Martin Bau in Primož Pavletič Šenica.

Rus najboljši domačin

Na kegljišču Kegljaškega kluba Triglav Kranj je potekal 15. Mednarodni kegljaški turnir in 9. Memorial Borisa Žukeviča.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Gre za največji tovrstni turnir v Sloveniji, ki ga tradicionalno organizira Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih (MDSS) Kranj. »Osnovni namen je druženje, obenem pa slepi in slabovidni dokazujejo, da zmorejo igrati šport, ki je sicer v domeni dobro vidnih.« je pojasnil predsednik MDSS Kranj Emil Muri. Turnirja se je udeležilo 83 tekmovalcev iz petih držav. Kegljači so tekmovali v štirih kategorijah, in sicer glede na stopnjo okvare vida. »Pravila so nekoliko prilagojena, a za vse enaka, zato jim nadene mo očala in obliže pod oči, s čimer dosežemo popolno slepoto pri vseh,« je pojasnil vodja tekmovanja Jože Lampe.

V kategoriji B1 je bil med moškimi najboljši Enver

Jusić, med ženskami Petra Deša, oba iz zagrebškega društva. V kategoriji B2 sta bila najboljša Slavko Kralj (ŠUS Karlovac) in Slovačinja Anna Pulusova. V kategoriji B3 je bil najboljši Kranjčan Miro Rus, med ženskami pa Nemira Mehulić (SKS Zagreb), v kategoriji B4 pa sta slavila Zlatko Vučenović z Reke in Jelka Orban iz Murske Sobote. Na ekipnem tekmovanju je sodelovalo 17 ekip, najbolje so se odrezale hrvaške ekipe iz društev iz Karlovca, Koprivnice in Zagreba. Sodelovali sta tudi dve kranjski ekipi, prva je bila peta, druga deseta. Na devetem Memorialu Borisa Žukeviča se je pomerilo 26 tekmovalcev, vsi iz kategorije B2. Najboljši je bil Slavko Kralj (ŠUS Karlovac), med domačini pa je bil najboljši Jože Lampe, ki je zasedel sedmo mesto.

V petek so se na kegljišču pomerili slovenski tekmovalci, v soboto pa tekmovalci iz tujine. / Foto: Tina Dokl

Bronasto odličje Maje Povšnar

Z novim uspehom, tretjim mestom na svetovnem prvenstvu v jiu-jitsuju za člane in članice v Abu Dabiju, se je članica Judo kluba Triglav Kranj Maja Povšnar na svetovni lestvici povzpela na prvo mesto.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Prejšnji teden je Maja Povšnar s Kokre nastopala na svetovnem prvenstvu v jiu-jitsuju za člane in članice v Abu Dabiju, kjer je v kategoriji do 63 kilogramov osvojila tretje mesto. Na prvenstvo so nastopale najboljšie tekmovalke in tekmovalci iz 17 držav, Povšnarjeva pa je kot edina Slovenka na koncu stala tudi na zmagovalnem odru.

»V uvodni borbi sem premagala staro znanko, Maročanko. V drugi borbi sem nato z minimalno razliko ene točke izgubila proti Korejki, kasnejši svetovni prvakinji. Poraz me je nato poslal v repasaž, kjer sem najprej premagala drugo Maročanko v kategoriji, v finalu repasaža pa še Kazahstanko. V borbi za tretje mesto sem premagala Francozijo, prvo nosilko v moji kategoriji,« je povedala

Maja Povšnar je z novim odličjem v Abu Dabiju poskočila na prvo mesto svetovne lestvice. / Foto: osebni arhiv Maje Povšnar

reprezentantka Maja Povšnar, sicer članica Judo kluba Triglav Kranj.

»Medalje sem izredno vesela, ker sem jo osvojila v najtežji konkurenci do sedaj. To je organizacija, ki ne ločuje kategorij pasov med seboj, kot je to normalno v jiu-jitsuju, ampak tekmujemo vse od belega do črnega pasu skupaj, kar je ogromna

razlika med tekmovalkami,« pojasnjuje Maja Povšnar, ki je domov prinesla že enajsto medaljo z evropskih in svetovnih prvenstev.

»Za rezultate zelo garam in mi brez pomoči sponzorja Frankstahl Slovenija in podpore Občine Preddvor ne bi uspelo. Ker v Sloveniji nivo jiu-jitsuja ni zelo visok in sem daleč najboljša

tekmovalka, moram na treninge hoditi tudi v tujino, kar veliko stane in mi vzame tudi veliko časa. Vsak konec tedna se namreč vozim na treninge v klub Black Dragon akademija v Zagreb, kjer skrbijo za moj napredek. Vsekakor bi si v prihodnje želela podpore kakšnega sponzorja več, da bom lahko nadaljevala svoje športne sanje in nastopala tudi na največjih tekmovanjih,« pravi Maja, ki je z novim uspehom s četrtega mesta na svetovni lestvici poskočila na prvo mesto. To pa je tudi izredno dobra novica za svetovne igre 2021 v Ameriki, ki so nekakšna olimpijada vseh borbilnih športov in kamor se uvrstijo samo prve štiri tekmovalke na svetovni lestvici. Prav tako je to dobra novica za naslednje olimpijske igre, kjer je velika verjetnost, da bo Majina disciplina postala olimpijski šport.

Jeseniški hokejisti so dvakrat zmagali

Kranj – V četrtek so hokejisti v Alpski hokejski ligi (AHL) odigrali tekme rednega dela. Ekipa SIJ Acroni Jesenice je v domači dvorani z 8 : 5 (4 : 2, 3 : 2, 1 : 1) premagala Wipptal Broncos Weihenstephan. Tekma v Kitzbühelu med hokejisti EC Die Adler Stadtwerke Kitzuhel in SŽ Olimpijo se je končala z zmago naših prvakov, ki so slavili z rezultatom 2 : 4 (0 : 2, 1 : 2, 1 : 0). Nove tekme so bile na sporedu v soboto. Ekipa SIJ Acroni Jesenice je s 5 : 1 (3 : 0, 2 : 1, 0 : 0) premagala EC KAC, SŽ Olimpija pa je ponovno gostovala in je tekmo s hokejisti Steel Wings Linz dobila kar z 0 : 7 (0 : 0, 0 : 4, 0 : 3). Na lestvici je SŽ Olimpija druga z 38 točkami, hokejisti moštva SIJ Acroni Jesenice pa so s 27 točkami deveti. Tekme rednega dela so v soboto odigrali hokejisti v Mednarodni hokejski ligi (IHL). V Novem Sadu je Vojvodina s 4 : 2 (2 : 1, 0 : 1, 2 : 0) premagala Hidrio Jesenice. V Kranju so hokejisti Triglava s 5 : 3 (2 : 0, 3 : 1, 0 : 2) premagali True Celje. Vodi Slavija Junior z 32 točkami, HK Triglav je s 23 točkami in dvema tekmama manj drugi, Hidria Jesenice pa je s 7 točkami šesta.

Domžalčani so napolnili gol Triglava

Kranj – Konec tedna so v prvi slovenski nogometni ligi odigrali tekme 18. kroga. Na gorenjskem obračunu v Domžalah je Triglav doživel poraz s 3 : 0, vse tri zadetke za domačine pa je dosegel Avstrijec Amel Jakupović. Kranjčani so tokrat igrali brez kapetana Luke Majcna, saj je zaradi dogodkov po tekmi Triglav – Bravo dobil kazen prepovedi igranja na šestih tekmah. V drugi slovenski nogometni ligi so ekipe odigrale sedem tekem zadnjega jesenskega kroga. Kalcer Radomlje je gostoval pri moštvu Beltinci Klima Tratnjek in zmagal z 0 : 3, na nedeljski tekmi med Brdom in Roltekom Dob pa je bil rezultat 3 : 3. Na lestvici vodi Koper s 43 točkami, Kalcer Radomlje je tretji z 39 točkami, Roltek Dob pa s 23 točkami deseti.

PLANINSKI IZLET: STOLPNIK (1012 M N. M.) IN SKALA (750 M N. M.)

Speči zmaj

Konjiška gora se razteza na vzhodu od Frankolovega do Žič na zahodu ter tvori pregrado med Dravinjskimi goricami in Celjsko kotlino. Najvišji vrh je Stolpnik. Zanimiv krog je lahko tudi adrenalinski.

JELENA JUSTIN

Konjiška gora je naravna pregrada med Dravinjskimi goricami in Celjsko kotlino. Greben sestavlja več vrhov, a najbolj izraziti so Srobotni vrh, Jelenov vrh, Ribežljiv vrh, Tolsti vrh, Babič, Golo rebro in najvišji Stolpnik. Z goro je povezana legenda o zmaju, ki naj bi še vedno spal v središču votle gore, po drugi strani pa naj bi taistega zmaja uničil sveti Jurij, ki so mu hvaležni meščani postavili istoimensko cerkev v Slovenskih Konjicah.

Zapeljemo se po štajerski avtocesti proti Mariboru. Na izvozu za Slovenske Konjice jo zapustimo in se zapeljemo v center mesta. Sledimo oznakam za Stari Grad. Peljemo mimo cerkve sv. Ane,

kjer je pokopališče, in nadaljujemo po makadamski cesti do razpotja, kjer leva cesta zavije proti Staremu Gradu, na desni strani pa zagledamo smerokaz za Stolpnik. Desno je tudi parkirišče.

Hojo začnemo desno in po sto metrih nas smerokaz usmeri levo. Gre za t. i. Zmajčkovo pot, ki se sicer uradno začne že ob cerkvi sv. Ane v Slovenskih Konjicah. V začetku se pot precej strmo vzpenja. Zaradi izjemno strmih delov, kjer je ogromno zemlje in drsi, so vestni markacisti naredili stopnice, kar močno olajša pot. Sploh po dežju. Steza se prehodno položi, a nato spet pridobi strmino. V tem delu poti se nam odpre lep pogled na Konjiško dolino. Zložna pot nas pripelje do

makadamske ceste, ki ji sledimo v levo. Hoje po cesti je približno 15 minut in že smo na t. i. Grofovem štantu, kjer je razpotje številnih poti. Nas do vrha Stolpnika čaka še približno pol ure. Z razpotja nadaljujemo desno in takoj levo, strmo v breg. Strmina se prehodno izravna in se ponovno povzpne pod samim vrhom, kjer je neoskrbovan bivak, lovska kočica in 25-metrski razgledni stolp. Žig vrha je na prvem nivoju stolpa. Do vrha smo potrebovali 1 uro in 45 minut.

Z vrha sestopimo v smeri Grofovega štanta, torej po poti, po kateri smo prišli. S štanta nadaljujemo po levi zgornji makadamski cesti (po spodnji smo prej prišli) v smeri Treh križev, kar pove markacija. Ves čas se držimo ceste, na enem od razpotij gremo levo. Markacije so v tem delu bolj redke. Makadamska cesta nas pripelje do asfaltirane ceste, kjer zavijemo levo in v nekaj deset metrih dosežemo t. i. Tri križe, od katerih ima vsak svojo zgodbo. Pri križih desna cesta pelje proti Žičam oz. Žički kartuziji, mi pa gremo po levi cesti proti Slovenskim Konjicam. Markirana planinska pot nas kmalu usmeri levo navzdol. Maja 2019 je bilo v tem delu ogromno podrtega in požaganega drevja ter posledično je bila zaradi

Razgled na Slovenske Konjice z vrha Skale, na katero pelje kratka, sladka feratica

Trije križi, pri katerih je razpotje poti. Mi nadaljujemo proti Slovenskim Konjicam.

Neoskrbovan bivak na vrhu Stolpnika / Foto: Jelena Justin

vse gozdne mehanizacije pot izjemno blatna in razrita. Ko ponovno dosežemo makadamsko cesto, ji sledimo navzdol do ovinka, kjer nas smerokaz usmeri desno proti Skali. Skala je pravzaprav pomol, ki s svojimi 750 metri štrli iz severovzhodnega pobočja Tolstega vrha, 870 m n. m., enega od vrhov Konjiške gore. Deset minut pred Skalo smo opozorjeni, da

imamo možnost vzpona po ferati. V tem primeru malce sestopimo in se povzpne do vrha Skale. Za ta vzpon je uporaba samovarovalnega kompleta zelo priporočljiva, saj je kratka, a sladka ferata precej izpostavljena. Če nam ni do tega, nadaljujemo še 10 minut do ograjenega vrha Skale. Vrnemo se do razpotja in po strmi poti nadaljujemo sestop proti Slovenskim

Konjicam. Dosežemo makadamsko cesto, ki ji sledimo levo. Pripelje nas do delno obnovljenega Starega gradu, ki je bil nekoč v lasti Tattenbachov. Od gradu je še slabih 10 minut do jeklenega konjička.

Nadmorska višina: 1012 m
Višinska razlika: 830 m
Trajanje: 5 ur
Zahtevnost: ★★★★★
(s ferato ★★★★★)

Kolesarjenje ob Blatnem jezeru, 4. del

GLASOVA KOLESARJENJA

GREGA FLAJNIK

Naslednja postaja drugega dne je bilo mesto Siófok. Na glavnem mestnem trgu smo si ogledali secesijski stolp, ki je bil zgrajen kot vodovodni stolp za preskrbo z vodo, danes, ko nima več te funkcije, je preurejen v razgledni stolp s kavarno. Poleg njega je še moderen spomenik grofu Istvanu Szechenyiu, ki velja za enega največjih državnikov v zgodovini svojega naroda in ga mnogi poznajo kot »največjega Madžara«. Na Blatnem jezeru je prvi uvedel prevoz s parno ladjo, zato je na spomeniku upodobljen kot kapitan na ladji. Nadaljevali smo tik ob železniški progi, ki je speljana okrog celotnega Blatnega jezera. Prav železnica je v začetku 19. stoletja pognala razvoj turizma. Na južni strani jezera je železnica celo glavna

V mestu Balatonfüred smo kolesarili kar čez vodnjak z »vrelci« v vode. Zaradi vročine nas voda ni niti najmanj motila. / Foto: Grega Flajnik

povezava med Budimpešto in Jadranskim morjem, zato železniški promet poteka po dveh tirih. Pri prečkanju tirov smo morali biti kolesarji previdni, saj ni klasičnih zapornic, ki bi opozorile na prihod vlaka. Na kolesarski stezi so urejene le pregrade,

ki kolesarja prisilijo, da sestopi s kolesa in previdno prečka železniške tire.

V nekaterih ravnih odsekih je pot prav dolgočasna in kolesarji so mi potožili, da so že utrujeni. A v senci in ob dobri hrani smo si odpočili in, glej ga zlomka, ko

sem zaigral na harmoniko, so nekateri celo zaplesali. To pa je utrujenost. Kolesarje je naprej vodil Janez, ki jih je počasi pripeljal na severno stran jezera, ki je manj turistično obljudena, a zato nič manj privlačna. Najzanimivejše mesto severnega dela je Balatonfüred, kjer sta nas pričakala živahen mestni utrip in množica navdušenih obiskovalcev. Mestece, ki ima danes 13 tisoč prebivalcev, je slikovito, polno cvetja in zelenja ter bilo že pred dvesto leti znano kot mesto, kjer zdravijo bolezni srca in ožilja. Danes pa je najbolj znano po jadrskih regatah. Najbolj znana je regata Blue Ribbon (Modri trak), kjer se vsako leto pomeri več kot šeststo jadrnic, ki želijo v čim krajšem času obkrožiti jezero. Ker je bilo še precej vroče, smo se kar

s kolesi peljali čez vodnjak, iz katerega je bruhala voda.

Nadaljevali smo do polotoka Tihany, ki je nastal zaradi delovanja vulkanov pred milijoni let. Kot ostanek kraterja sta se na polotoku oblikovali dve jezerci, ki se imenujeta Belso in Kulso. Najbolj znani grič se imenuje Aranyhaz (Zlata hiša). Skala je tam pokrita z zlatimi lišaji. V okolici je tudi veliko nasadov sivke, zato je polotok še prav posebno lepo obiskati v juniju. Nastanjeni smo bili v ličnem hotelu, kjer so nam postregli tipično madžarsko večerjo. Zanimivo, da smo kljub napornemu dnevu zbrali še toliko moči, da smo zapeli nekaj lepih domačih pesmi, nato pa smo zaspali z mislijo na ogled polotoka Tihany, ki nas je čakal prihodnji dan.

Maraton pretekla z vozičkom

Žiga Koprivnik in Maruša Turk sta eden uspešnejših športnih parov med rekreativnimi tekači. V športno življenje vključujeta tudi otroka in letos sta več kot polovico kilometrov pretekla z otroškim vozičkom. »Je v naravi in spoznava naš športni način življenja, ki prinaša veliko pozitivnega,« sta si enotna.

MAJA BERTONCELJ

Sebenje – Žiga Koprivnik in Maruša Turk sta rekreativna športnika iz Sebenj pri Trzinu. Že od mladih nog sta aktivna v športu in tako je ostalo tudi po tem, ko sta pred časom prvič postala starša. Otroka že od samega začetka vključujeta v njune športne aktivnosti.

Kakšna je vajina športna pot in kdaj sta se navdušila nad tekom?

Žiga: Maruša je dolgo časa igrala roket in bila tudi zelo uspešna. Jaz sem najprej treniral cestno kolesarstvo pri Savi Kranj, a se nato zaradi grdega padca in poškodb nikoli nisem vrnil. Kasneje sem treniral nogomet pri kranjskem Triglavu. V obdobju srednje šole sem si vzel nekaj časa za mladostniško igrivost. Maruša je prav tako v srednji šoli ustavila huda poškodba kolena. Po nekajletnem športnem premoru sva oba ugotovila, da ne moreva brez športa, in se skupaj podala v tek. Na začetku je bil namenjen le rekreaciji in brez ciljev po doseganju rezultatov. Sledili so hitri vzponi in stvari sva se lotila malo resneje. Zadnjih pet let trenirava po programu, ki ga običajno sestavim jaz. Narediva si strukturo za pomlad in jesen, vmes pa pride na vrsto še kaj nepredvidenega.

Kolikokrat tedensko trenirata?

Žiga: Zaradi dela doma pri hiši sem imel letos manj tekaško obarvano jesen. Dogovorila sva se, da se Maruša pripravi na Ljubljanski maraton. Tako sem letos nastopal kot trener in večni spremljevalec. Lani pa je zaradi nosečnosti manj tekla Maruša. Se kar uskladi. Drugače pa v idealnem primeru v času priprav jaz tečem šestkrat tedensko, medtem ko Maruša nikoli več kot petkrat na teden. Količina pretečenih kilometrov je odvisna od sezone, a če govorimo o res aktivni, potem jaz pretečem okrog štiri tisoč kilometrov, Maruša pa dva tisoč. Ko se pripravljava na maraton, izključno samo tečeva. Za sprostitvev in razbremenitev sklepov in mišic greva pogosto tudi na kolo. Vseh pohodov v hribe pa sploh ne štejeva kot vadbo, ampak jih imava za družinsko sprostitvev. V zimskem pripravljavnem delu sam veliko časa preživim tudi na

turnih smučeh. Občasno se mi pridruži tudi Maruša.

Kaj štejeta za uspehe na dosežani športni poti?

Žiga: Moj prelomni trenutek je bilo zagotovo tretje mesto na ultra teku iz Celja do Logarske doline leta 2016. Leta 2018 sem na tej tekmi zmagal. Istega leta sem bil drugi najhitrejši Slovenec na maratonski razdalji v Radencih in nato jeseni tretji najhitrejši Slovenec na maratonu v Ljubljani s časom 2:36:30. Tudi prvi maraton mi veliko pomeni. Odtekel sem ga leta 2017 na Dunaju, ura pa se je ustavila pri 2:38:20.

Maruša: Zame je letošnje leto najbolj uspešno doslej. Saj ne da rezultati v prejšnjih letih niso bili dobri, so bili, a letošnje leto je tako posebno zato, ker na začetku nisem imela prav nobenih pričakovanj. Vsako letošnje tekmo imam v lepem spominu, a zmaga na šesturnem teku v Kranju in pretečeni maraton v Ljubljani sta pustila prav poseben pečat. Prvi zato, ker res ni bilo nobenih pričakovanj in sem z doseženim rezultatom presenetila še samo sebe, medtem ko je bil Ljubljanski maraton poseben zato, ker je bil prvi uradni in tudi končni rezultat je bil odličen (3:20:21). Predvsem pa je bil Ljubljanski maraton nekaj posebnega zaradi mojega spremstva – Žige in najinega sinčka Tita.

To, da sta postala starša, v va-jin športni način življenja ni prineslo sprememb?

Žiga: Otrok vedno prinese korenite spremembe, vendar kjer je volja in želja velika, se da vse. Nama je najin fantek prinesel najlepše trenutke in svet obrnil še na lepše. Mor-da res deluje, da se najino življenje ni spremenilo, a to nikakor ne drži. Spremenilo se je za devetdeset odstotkov, a kar se športnega dela tiče, sva se oba stoodstotno strinjala, da je to del, kjer se bo moral otrok prilagoditi nama.

Maruša: Je pa res, da če oba starša želita ostati tako aktivna, kot sva midva, morata partnerja delovati zelo složno, si pomagati, prisluhniti, se dobro organizirati ... Letos imamo zagotovo več kot polovico kilometrov pretečenih skupaj, kar pomeni, da naju je Tit spremljal v vozičku. Za kilometre, ki pa sva jih pretekla brez njega, sva se složno izmenjaval v varstvu. Vsake toliko časa pomagajo še babice in prababice.

Maruša in Žiga ter njihov sin (v vozičku) skupaj na Ljubljanskem maratonu. Maratonsko razdaljo so pretekli v 3 urah, 20 minutah in 21 sekundah. Maruša je bila sedma najhitrejša Slovenka. / Foto: osebnih arhiv

Kako se je vrniti po porodu?

Maruša: Teči sem začela en mesec po porodu, na začetku predvsem počasi. Ogromno sem prehodila, tudi po 15 kilometrov na dan. Moje izkušnje vrnitve po porodu niso nič posebnega. Že pri teku se držim pravila, da predvsem poslušam svoje telo. Mislim, da so bili dolgi sprehodi v kombinaciji s počasnim tekom ključ do uspešne vrnitve. Še Žiga pravi, da takšne forme, kot sem jo dosegla dobre pol leta po porodu, še nikoli v življenju nisem imela. Vedno je pomembno poslušati svoje telo in v aktivnosti predvsem uživati.

Letos ste prvič pretekli Ljubljanski maraton, pravzaprav ste ga kar vsi trije skupaj.

Maruša: Letos se je Žiga v celoti posvetil mojemu nastopu v Ljubljani. Bil pa je to moj prvi uradni pretečeni maraton. Z rezultatom sem zelo zadovoljna, moj »trener« pa z manjšim grenkim priokusom, saj je mnenja, da na progi nisem dala od sebe vsega, kar sem sposobna.

Trening z otrokom: običajna ali posebna družina? Zakaj se vama zdi, da je to dobro tudi zanj?

Maruša: Za naju običajna, za druge pa različno. Slišiš ogromno različnih mnenj. Danes jih ljudje izražajo kar naglas. Zalo zanimivo je gledalka na Ljubljanskem maratonu pokomentirala naš prihod v smislu, no in potem je cela Ljubljana zaprta zato, da se tako »afnajo«

z otrokom po cesti. Večinoma pa so odzivi zelo pozitivni. Zakaj je to dobro zanj? Trenutno zato, da je na svežem zraku, da je z nama in da spoznava naš način življenja. Kasneje pa bo šport prinesel še več pozitivnega. V času športne kariere sva oba ugotovila, da ti šport da veliko, predvsem pa red in disciplino, kar znaš prenesti tudi na druga področja (šola, služba ...). Naučiš se na zdrav način preživljati prosti čas z družino in prijatelji. Poleg tega pa sem sama ravno v športu spoznala svoje najboljše prijateljice, ki so še danes pomemben del mojega življenja. Vse to, kar sva odnesla in še odnavašava iz športa, bi rada, da ima tudi najin sin, saj meniva, da so otroci danes zaradi »kibernetskega« sveta, ki nas obkroža, izgubili stik z realnostjo.

Vajini tekaški načrti za leto 2020 in za prihodnost?

Žiga: Katerih maratonov se bova udeležila v letu 2020, še ne veva, zagotovo pa bo prvi odtečen že spomladi.

Maruša: Bo pa verjetno naslednje leto bolj aktiven Žiga, saj moram sama zaključiti doktorsko nalogo in bo tako v jesenskem delu zmanjkalo časa za kvalitetno pripravo na maraton. Sama grem zagotovo na enega od spomladanskih maratonov – v želji po izboljšanju trenutnega rezultata, Žiga pa tako ali tako že od lanskega leta obljublja, da bo maraton pretekel pod dvema urama in pol.

Miklavžev tek bo znova množičen

V devetnajsti izvedbi bo potekal v nedeljo, prvega decembra.

MAJA BERTONCELJ

Snovik – V nedeljo se bo zaključila letošnja sezona tekaške serije Gorenjska, moj planet. Zadnji v koledarju je Miklavžev tek, ki je vsako leto dobro obiskan. Tudi letos ne bo nič drugače. Potekal bo 19., organizirajo ga v ŠD Šmartno v Tuhinju.

Start teka bo v Termah Snovik, cilj pa pri cerkvi sv. Miklavža na Gori. Proga poteka po označeni pešpoti skozi vasi Snovik in Hruševka, zadnji del je speljan po makadamski poti na vrh. Dolžina proge je 5,3 kilometra,

višinska razlika pa slabih tristo metrov. Dolžina otroške proge, ki poteka po zadnjem delu daljšega teka, je 1,4 kilometra, višinska razlika je devetdeset metrov. Predšolski otroci bodo tekli na progi, dolgi tristo metrov. Udeležite se lahko tudi ekipnega tekmovanja. Ekipa, ki jo sestavljajo dve ženski in dva moška, teče na daljši progi. Tek bo štel tudi za tekaški pokal občine Kamnik.

Start za vse tekmovalne kategorije bo ob 10. uri, začetek netekmovalnega teka za predšolske otroke pa bo ob 11.30.

V Šenčurju tekmovali v prstometu

Šenčur – V športni dvorani v Šenčurju je v nedeljo potekal šesti Memorial Borisa Brezarja ter deseti pokal Slovenije v prstometu. Organizirala sta ga ŠD Pajek in POS – Prstometna organizacija Slovenije. Nastopilo je 64 ekip iz vse Slovenije ter dve ekipi iz Hrvaške. Najboljše so se prek kvalifikacij uvrstile v glavni del turnirja. Prvo mesto je osvojila ekipa Mišo tim – Brezar B. Kranj (Vukič, Markič, Andreski), drugo Košir team Kamna Gorica (Košir, T. Šolar, M. Šolar) in tretje mesto Skledarji Ljubno (Groznič, Perko, Stoilov). V metu na tarčo je zmagal Zlatko Gicič (Ljubljana). Druga tekma za pokal Slovenije 2019–2020 bo 4. januarja v Renčah (Memorial Harija Mozetiča).

Najboljše ekipe šestega Memoriala Borisa Brezarja

DRŽAVNO PRVENSTVO V ŠPORTNEM PLEZANJU

Kranj, 29. 11. - 1. 12. 2019
Športna dvorana Zlato polje

pdk
plezalni dnevi kranja 2019

<https://pdk.aokranj.com>

VSTOP PROST!

Logos: 2hm logistics, SelectBox, Gorenjski Glas, prima

Uporaba telefona enako nevarna kot vinjenost

SIMON ŠUBIC

Kranj – Policijska uprava Kranj je pred dnevi na družabnem omrežju objavila posnetek zelo nevarne vožnje voznika, ki se očitno ne zna ločiti od telefona niti takrat, ko sedi za volanom. Zaradi uporabe telefona je namreč z avtomobilom zapeljal na nasprotno smerno vozišče in za »las« zgrešil

voznika skuterja, ki je pravilno pripeljal nasproti.

»V primeru trčenja med njima bi na Gorenjskem najverjetneje imeli še deveto smrtno žrtev letos,« so gorenjski policisti zapisali v sporočilo za javnost. »Gre za dokaz, da je uporaba telefona med vožnjo enaka vožnji pijanega voznika. Zato, prosimo, ne uporabljaj telefona med vožnjo,« so dodali.

Malo je manjkalo, da bi voznik s telefonom v roki trčil v motorista. / Foto: PU Kranj

Deset voznikov napihalo

Kranj – Gorenjski policisti so se v petek znova odločili podrobneje preveriti treznost voznikov. Na preizkus alkoholiziranosti so »povabili« 234 voznikov. Večina je bila negativnih, kar je v tem primeru dobro, deset voznikov pa je bilo pozitivnih. Šestim se je rezultat alkotesta ustavljal pod 0,52 mg/l alkohola v izdihanem zraku, pri štirih pa nad to vrednostjo. Še dva voznika sta v postopku odklonila strokovni pregled zaradi suma vožnje pod vplivom prepovedanih drog.

Z avtom v breg

Podblica – V nedeljo opoldne je na cesti Nemilje–Podblica voznik osebnega vozila s ceste zapeljal po strmi brežini navzdol in se na strehi avtomobila ustavljal med drevesi. Na nezanesljivo vožnjo je policiste s klicem na interventno številko 113 opozoril drug voznik, so razložili policisti. Povzročitelj nesreče je po prvih podatkih lažje poškodovan, iz avtomobila pa se je rešil sam, medtem ko so njegovega psa rešili kranjski gasilci in policisti. Policisti so še ugotovili, da voznik nima vozniškega dovoljenja in ni bil pod vplivom alkohola. Za izvlek poškodovanega vozila s pomočjo vitla so poskrbeli gasilci.

Tujki nedovoljeno zbirali prispevke

Kranj – Kranjski policisti so pred dnevi na območju trgovskega centra na Planini v Kranju na podlagi predhodne prijave občana obravnavali primer nedovoljenega zbiranja prispevkov. Zaradi kršitve so oglobili državljanko Romunije. Pri kontroli okolice so policisti našli še na eno romunsko državljanko, ki so jo kaznovali zaradi beračenja, voznika, ki je ženski prevažal, pa zaradi neustrezne zimske opreme.

Vinjen kolesar padel

Sveti Duh – V petek sredi popoldneva je na ovinku pri Svetem Duhu padel kolesar. Policisti so ugotovili, da je vozil z neprilagojeno hitrostjo in močno pod vplivom alkohola (1,08 mg/l).

Zavrnilo tudi zahtevka za varstvo zakonitosti

Vrhovno sodišče je zavrnilo zahtevi za varstvo zakonitosti, ki sta ju vložila zagovornika Sande Alibabić in Mirzana Jakupija, pravnomočno obsojena na dolgoletne zaporne kazni v primeru jeseniške deklice.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Ljubljansko vrhovno sodišče je zavrnilo zahtevi za varstvo zakonitosti v primeru jeseniške deklice. Vložila sta ju zagovornika Jeseničanov Sande Alibabić in Mirzana Jakupija, ki ju je kranjsko okrožno sodišče pred več kot dvema letoma zaradi nasilne smrti dvehletne hčerke obtoženo Alibabićeve obsodilo na dolgoletne zaporne kazni. Materi umrle deklice je prvostopenjsko sodišče izreklo 23 let zapore, njenemu tedanjemu partnerju pa dve leti manj. Sodba je postala pravnomočna aprila lani, ko jo je z zavrnitvijo pritožb obrambe v celoti potrdilo Višje sodišče v Ljubljani. Na vrhovnem sodišču vsebine sodbe, s katero so zavrnilo zahtevka za revizijo postopka, ne razkrivajo, ker je bil del v javnosti sicer zelo izpostavljenega kazenskega postopka tajen.

Obsojena pred dvema letoma

Alibabićeva in Jakupi sta bila 28. septembra 2017 na kranjskem okrožnem sodišču spoznana za kriva zanevarjanja otroka in surovega ravnanja, petih povzročitev lahke telesne poškodbe, treh kaznivih dejanj hude telesne poškodbe in povzročitve posebno hude telesne poškodbe, ki je imela za posledico

Vrhovni sodniki niso našli znakov nezakonitosti v kazenskem postopku zoper Sande Alibabić in Mirzana Jakupija. / Foto: Tina Dokl

smrt otroka. Deklica je namreč 4. julija 2016 umrla v Kliničnem centru v Ljubljani, kamor so jo pripeljali hudo poškodovano. Obdukcija je pokazala, da je umrla zaradi kroničnega in akutnega hematoma možganov, ki ga je povzročil udarec v glavo. Na deklici so odkrili tudi sledi številnih poškodb, kot so bili zlom ključnice in reber, podplutbe po zadnjici in na zadnji strani nog, ožganina na roki ter več vbodov v iglo po dlaneh, rokah, trebuhu in prsnem košu. Preiskava je pokazala, da so poškodbe nastale, ko sta za otroka skrbela mama in njen novi partner.

Deklico trpinčila več mesecev

Kranjska sodnica Milena Turuk je tedaj sledila navedbam tožilstva, da sta obtožena od januarja do julija 2016 z deklico surovo ravnala in jo trpinčila, povzročala sta ji telesne in duševne bolečine. Deklico sta puščala samo zaprt v stanovanju na Jesenicah, nista ji dajala dovolj hrane, opustila sta tudi skrb za njeno higieno. Povzročila sta ji udarnine, podplutbe, opekline in zlom treh reber ter ključnice, je nikdar nista peljala k zdravniku. Kazniva dejanja sta storila v sotorilstvu,

pri čemer je eden deklici zadajal poškodbe, drugi, ki jo je bil dolžan zaščititi, pa je to dopuščal, je v končni besedi poudarila tožilka Tina Lesar.

Zagovornika obtoženih Darja Roblek in Damijan Pavlin sta se na prvostopenjsko sodbo pritožila na višje sodišče. S prstom sta pokazala na obtožnico, ki po njenem mnenju ni bila sklepčna in konkretizirana za vsakega od obtoženih, kdo je kaj storil in kdo je opustil dolžno ravnanje. Kot že omenjeno, so višji sodniki aprila lani pritožbene navedbe obrambe zavrnilo in sodbo v celoti potrdili.

Hiša sredi noči gorela kot bakla

S petka na soboto je zagorela stanovanjska hiša v kranjskem naselju Stražišče. Požar je nastal v kuhinji in se nato razširil na ostale prostore, mansardo in ostrešje.

SIMON ŠUBIC

Kranj – »Ko smo prišli na kraj požara, je bila hiša že bakla, kot v gasilskem žargonu opišemo, ko je objekt že popolnoma v ognju. Goreli so celotno prvo nadstropje, mansardno stanovanje in streha,« je poveljnik operativne Gasilsko reševalne službe (GARS) Kranj Andraž Šifrer opisal razsežnost požara, ki je s petka na soboto zajel stanovanjsko hišo na Ješe-tovi ulici v Stražišču pri Kranju, v kateri stanuje tričlanska družina. V času požara se je v hiši nahajal polnoletni

Ognjeni zublji so uničili prvo nadstropje, mansardo in ostrešje stanovanjske hiše. / Foto: GARS Kranj

sin, ki je pri tem utrpel lažje opekline, zdravniško pomoč pa je potreboval tudi zaradi vdihanega dima.

Ker gre za strnjeno naselje, so gasilci iz dveh sosednjih hiš evakuirali stanovalce, ki so se po koncu intervencije lahko vrnili v svoja doma, medtem ko je lastnikom začasno bivališče v dijaškem domu ponudil kranjski štab civilne zaščite. Njegov poveljnik Sašo Govekar je napovedal, da bodo družini kasneje, če bo treba, ponudili tudi nadomestno stanovanje.

Z ognjenimi zublji se je sicer pod taktirko vodje

intervencije Nejca Štremflja borilo skoraj šestdeset poklicnih in prostovoljnih gasilcev iz Stražišča, Bitenj, Žabnice, s Kokrice in z Brega ob Savi, v veliko pomoč jim je bila tudi gasilska avtolestev. Poziv so prejeli kmalu po polnoči, okoli pol štirihi pa so intervencijo končali, ko so požar dokončno pogasili in razkopali žarišča. Na požarišču so nato lokalni gasilci do jutra držali še požarno stražo.

V požaru je nastalo za več deset tisoč evrov škode, je sporočil Bojan Kos s Policijske uprave Kranj. Njeni kriminalisti so pri ogledu požarišča ugotovili, da je zagorelo v kuhinji v prvem nadstropju stanovanjske hiše, ožen pa se je od tam razširil še na druge prostore v hiši in ostrešje. Tujo krivdo so policisti izključili.

Andrej Roblek je zadnje besede v dnevnik zapisal na dan svoje smrti – 13. oktobra 1944: »13. okt. Rusi pridejo takoj za nami v velikih masah in boj gre takoj od jutra naprej.« Andrej, doma iz Loma, je bil eden od najmanj enajst tisoč gorenjskih mož, ki so bili med drugo svetovno vojno prisilno mobilizirani v nemško vojsko. Njegovo telo je ostalo nekje na vzhodni fronti, blag spomin nanj njegovim domačim. Z razstavo Po sili vojak II v Gorenjskem muzeju tudi vsem nam – v spomin in opomin.

Ne vojak, za človeka gre

IGOR KAVČIČ

Osrednjo letosno muzejsko razstavo Gorenjskega muzeja Po sili vojak II – Prisilno mobilizirani Gorenjci in Koroski v nemško vojsko 1943–1945 so pred mesecem dni odprli v gradu Khislstein v Kranju in bo na ogled do konca februarja prihodnje leto. Kot že naslov pove, gre za čas druge svetovne vojne, ko je nemška oblast na okupiranih ozemljih prisilno mobilizirala prebivalce v svojo vojsko. Po mednarodnem pravu je taka mobilizacija sicer prepovedana, a kot vemo, je vojna po značaju sebična, zato se vojskujoči v njej običajno ne ozirajo na nič drugega kot na lastno zmago.

Zločin nemškega okupatorja je bila prisilna mobilizacija v vermaht prebivalcev

v Belgiji (8.700 ljudi), Luksemburgu (enajst tisoč) pokrajinah Loreni (trideset tisoč) in Alzaciji (sto tisoč), na Poljskem (sedemsto tisoč) in v Sloveniji (sedemdeset tisoč). V Sloveniji so prisilno mobilizirali prebivalce Štajerske in nemškega okupacijskega območja Gorenjske ter Mežiške doline z Dravogradom. V nemško vojsko je bilo prisilno mobiliziranih tudi več kot 11 tisoč Gorenjcev. In 1750 jih je izgubilo življenje.

Prva razstava Po sili vojak leta 1990 je odprla to veliko in do takrat bolj ali manj zamolčano temo druge svetovne vojne, v treh desetletjih so bile objavljene številne knjige spominov in posnete mnoge izjave prisilnih mobilizirancev, izšlo je nekaj znanstvenih člankov, predvajan je bil dokumentarni film. Skrinjo prisilne mobilizacije slovenskih fantov v okupatorske

vojaške formacije je odpiral zgodovinar dr. Jože Dežman, ki me je tokrat tudi popeljal po razstavi. Ko gre za »nemške vojake«, ki jih je okupacijska oblast izbirala med Gorenjci, pa je njegovo delo nadaljevala in v znanstveno obravnavo prevzela zgodovinarica v Muzeju novejšje zgodovine Monika Kokalj Kočevar, ki je temo oplemenitila z doktorsko nalogo, leta 2017 jo je objavila tudi v knjigi. Ob omenjenih sta k razstavi pristopila še dr. Marjan Linasi, ki je pripravil razpoložljive vire za koroške mobilizirance, in dr. Uroš Košir, ki je k razstavi pristopil z dragoceno zbirko predmetov, dokumentov in fotografij, ki ilustrirajo življenjske razmere in usode prisilnih mobilizirancev.

V reportaži o razstavi, ki si jo je za celovitejši vtis seveda treba ogledati v živo, v sliki in besedi predstavljamo

mobilizacijo – od pozivov in groženj nemških oblasti, če se fantje, rojeni med letoma 1916 in 1926, niso odzvali, življenja v nemških vojaških enotah, brutalnosti v prvih bojnih linijah do prebegov (največkrat v partizane, a tudi domobrance) in ujetništva ter, če so preživeli, njihove vrnitve domov. Kljub pogosto brezizhodnemu položaju so Slovenci tudi v tuji vojski na različne načine izkazovali svojo zvestobo slovenstvu.

Ta čas zagotovo največja poznavalka izvajanja prisilne mobilizacije v nemško vojsko dr. Monika Kokalj Kočevar je več let v nemških arhivih v Berlinu izpopolnjevala seznam mobiliziranih Gorenjcev in prišla do števila 11 tisoč, v pogovoru pa nas povede v ozadje zgodb mobilizirancev, spregovori pa tudi o negativnem odnosu do njih s strani povojnih oblasti.

V zadnjem delu Snovanj predstavljamo eno od številnih zgodb prisilnih nemških vojakov, ki jo je o svojem očetu Kranjčanu Valentinu Pajerju ob njegovih ohranjenih pismih zapisala dr. Zdenka Pajer Likozar. Njegova zgodba in predstavitev mobilizirancev, s katerimi se srečamo na razstavi, govorijo o tem, kako različne so bile usode mladih fantov, ki so bili prisiljeni vstopiti v vojaške vrste okupatorske vojske.

»Jože Janša je bil mobiliziran v nemško vojsko. Iz nje je dezertiral v partizane. Ko je izvedel, da bodo zaradi tega njegovo družino preselili v Nemčijo, se je predal nemškimi oblastem. Obsojen je bil na smrt. Obglavili so ga 12. maja 1944 v Gradcu. Tam je tudi njegov grob,« med drugim izvemo na razstavi. Zato še enkrat poudarjam – prisilna mobilizacija je zločin proti človeštvu.

V nemško vojsko je bilo prisilno mobiliziranih tudi več kot enajst tisoč Gorenjcev. In 1750 jih je izgubilo življenje.

Spomin na padla vojaka: »bogkov kot« za brata Franca in Jakoba Pazlarja (hrani družina Pazlar) / Foto: Tina Dokl

RAZSTAVA

Snovanja

Muzejska razstava Po sili vojak II nas vodi od mobilizacije prek vojaškega življenja na fronto, prek prebegov, okrevanja po dobljenih ranah, ujetništev in tistih, ki so preživeli, do vrnitve domov. Predmeti, dokumenti, pisma, fotografije nam približajo človeške usode Gorenjcev, ki so bili nemški vojaki.

Slovinci v tuji vojski

IGOR KAVČIČ

Francija, 20. februar 1944. Stane Rozman piše bratu Cirilu: »Dragi Ciril, spomni se nazaj, kako nam odgovarja Sv. katekizem, da smo samo popotniki skozi solzno dolino. Nikdar ni bila ta beseda solzna dolina tako resnična, kakor je danes! Solze naših Slovenskih mater bi tekle v potokih in kri naših fantov v rekah, če ne bi zemlja požrla vse to. Mogoče bo rod za nami živel lepše, ker bo dovolj semena, in zemlja dovolj vlažna od krvi in bo lepše rodilo!« Oba brata sta še istega leta padla v nemški vojski.

Zapisane besede v enem od pisem, ki jih hrani soavtor razstave dr. Uroš Košir, so na neki način moto tokratne muzejske postavitve Po sili vojak II – Prisilno mobilizirani Gorenjci in Korošci v nemško vojsko 1943–1945, ki je na ogled v nadstropju gradu Khislstein. Skozi muzejske predmete, dokumente, fotografije, pisma in dnevnike razstava govori o Slovencih, ki so bili vpoklicani v nemško vojsko in v njej doživljali strahote druge svetovne vojne.

Dr. Monika Kokalj Kočevar je zbrala podatke o prisilno mobiliziranih Gorenjcih, dr. Marjan Linasi pa o prisilno mobiliziranih Korošcih. Prva je popisala več kot enajst tisoč prisilno mobiliziranih Gorenjcev, drugi več kot tisoč Korošcev. Smrtnih žrtev med njimi je bilo okoli dva tisoč, največ jih je padlo na vzhodni fronti. Znani kraji smrti so oddaljeni od Slovenije povprečno okoli dva tisoč kilometrov.

To je le nekaj osnovnih podatkov v uvod k razstavi, ki se začne simbolično – z

vojaškima kovčkoma ter nad njima razglasom za nabor in poleg grožnjno okupatorja, kaj se lahko zgodi tistim, ki se pozivu ne bodo javili. Dva ohranjena spisa o nabornikih iz Loma sta prava redkost, saj so bili po gorenjskih občinah tovrstni arhivi po vojni uničeni. »Verjetno je, da se bo število prisilno mobiliziranih po nadaljnjih raziskavah še povečalo, na Gorenjskem morda za dva do tri tisoč, na Koroškem za nekaj sto. Po odprtju razstave se je že javilo nekaj novih ljudi, ki so imeli sorodnika v nemški vojski,« pove dr. Jože Dežman, četrti avtor razstave, po kateri me popelje. Ugotavlja, da je bilo, ko gre za vojaške formacije, največ Slovencev v okupatorskih uniformah, v nemški, italijanski in madžarski vojski in tudi v raznih pomožnih nemških enotah. Razpredelnica na panoju nam pove, da sta bila nekoliko slabša letnika 1916 in 1917, ko je bilo zaradi prve svetovne vojne manj rojstev, bogati pa so bili letniki od 1923 do 1926. Še včeraj otroci so 17- do 20-letniki čez noč postajali možje v uniformah.

Oče v prvi, sin v drugi svetovni vojni

Nemške okupacijske oblasti so ustanovile Zvezo bojevnikov, ki so se borili v prvi svetovni vojni. Tudi s tem so skušali vplivati, da bi očetje, ki so se borili za Avstro-Ogrsko v prvi svetovni vojni, spodbudili sinove, da bi se borili za tretji rajh. V nadaljevanju postavitve se v vitrinah srečamo z različnimi predmeti, povezanimi z vojaštvom, od vojaških knjižic, izkaznic državnih delovnih služb, različnega jedilnega pribora, vojaških kap do pisem in fotografij.

Dr. Jože Dežman z revijo Signal, na katere naslovnici je Hugo Primožič / Foto: Tina Dokl

Pisma in fotografije so vojake povezovali z domom. / Foto: Tina Dokl

»Razstava je grajena tako, da se z vsakim predmetom dotakneš tudi človeka, katerega last so ti bili,« pove Dežman, da je varuh spomina na svoje sorodnike največkrat že tretja generacija.

Tako recimo družina Rozman hrani fotoapar

at Franca Rozmana, s katerim je posnel cel album fotografij. Večji del fotografij je nastajalo v vojašnicah in vadbenih centrih, v delovnih službah, manj so se vojaki slikali na fronti. Dva zajetna svežnja pisem Slavka Hribarja govorita o pogostem

dopisovanju tako vojakov z domačimi kot vojakov med seboj. Takole je domačim pisal 15. novembra 1943 iz Grenobla: »Vedno imam v mislih svoj domači kraj. Vedno imam v glavi, kaj delajo Križani in moje prijateljice. Kako bi bil rad doma, pa ne morem pri tem prekletem nasilju tujcev. Mi se bomo borili za svoje domove, ne pa za tujčeve. Mi smo drug narod in biti hočemo zase. To je naša želja in se mora izpolniti.« Vojni dnevniki so še posebej pomembna dediščina, saj so vanje beležili vsakodnevno življenje v vojaški enoti običajno brez olepšav. Zanimiva je kovinska cigaretnica, ki je Ivanu Muleju iz Studenčič rešila življenje, saj je zaustavila kroglo, preden bi ga ta ubila.

»Razpredelnica na panoju nam pove, da sta bila nekoliko slabša letnika 1916 in 1917, ko je bilo zaradi prve svetovne vojne manj rojstev, bogati pa letniki od 1923 do 1926. Še včeraj otroci so 17- do 20-letniki čez noč postajali možje v uniformah.«

Kovinska cigaretnica, ki je Ivanu Muleju rešila življenje.

Razglasu je sledil nabor, temu kovček in nemška vojska.

RAZSTAVA

Snovanja

Prisilno mobilizirani

Rojeni	Gorenjska	Koroška
do 1916	1045	47
1916	332	26
1917	291	24
1918	368	26
1919	603	36
1920	844	51
1921	1164	84
1922	1236	92
1923	1578	108
1924	1621	122
1925	1521	83
1926	967	62
po 1926	98	18
neznano	388	223
Skupaj	12.056	1002

Osem različnih usod

Ko na fotografijah vidimo fante v nemških uniformah, nimamo občutka, da gre za Slovence. V osrednjem delu razstave je predstavljeno osem različnih usod, ki kažejo na to, da ne moremo podajati nekih splošnih ugotovitev o tem, kako je bil kdo mobiliziran in kako se mu je godilo. Leon Kern je bil ujet in je šel skozi deset ujetniških taborišč v Sovjetski zvezi. Ker so ga zamenjali z nemškim ujetnikom z istim imenom in priimkom, je ostal v ujetništvu v Sovjetski zvezi do leta 1954, izumitelj Peter Florjančič je uprizoril smrtno nesrečo, da je pobegnil pred mobilizacijo, Hugo Primožič je bil kot podoficir odlikovan z enim najvišjih nemških odlikovanj – viteškim križcem s hrastovimi listi. S svojo posadko protiklepnega topa je uničil več deset sovjetskih tankov. Njegov oče je bil iz Tržiča in Huga so leta 1943 pripeljali na obisk v Tržič kot vzor nemškega bojovnika. Bil je celo na naslovnici nemške revije Signal.

Mnogi se niso nikoli vrnili domov

Za padlimi vojaki so sorodniki pogosto še dolgo po vojni gojili spomin. Tako so bratoma Francu in Jakobu Pazlarju namenili bogkov kot z njuno sliko in Jezusom. Rekonstrukcijo takega kota so postavili tudi na razstavi.

Kot rečeno, so slovenski fantje v povprečju pokopani dva tisoč kilometrov od doma – od Normandije do Sibirije, od Leningrada do Monte Casina v Italiji. Grozljiva je stena z osmrtnicami. Na večini so imena pomemčena, prav tako kraji, iz katerih so padli vojaki prihajali. Na gorenjske domove se ni vrnilo okrog 1750 vojakov.

Na razstavi so predstavljene tudi različne poti vojakov

domov. Nekateri so prihajali iz ujetništva, številni so se pridružili 5. prekomorski brigadi, tudi drugim enotam partizanske vojske, v Sovjetski zvezi tudi Rdeči armadi. Marsikateri izmed njih se je potem izkazal v novih enotah v Sovjetski zvezi, na Češkem, v Franciji in zato prejel odlikovanje. Nekaj jih je na ogled tudi na razstavi.

Povojna oblast je mobilizirance na neki način izbrišala iz kolektivnega spomina. »Zato je pomembno, da raziskujemo to temo iz časa druge svetovne vojne. Svoboda raziskovanja bogati spomin. Razprava na to temo pa spodbuja dialog. Ta generacija slovenskih fantov je prestala test zgodovine – morali so dati vse od sebe, da jih ni zlomilo,« razmišlja dr. Jože Dežman. »Na razstavi Po sili vojak II si lahko ogledate zgodbo o tragediji neke generacije, ki preprosto ni imela izbire.«

V delovnih enotah so se Slovenci pogosto slikali skupaj, na fronti so ostajali vse bolj sami.

Osmrtnice padlih Gorenjcev, ki so bile objavljene v poltedniku Karawanken Bote. Pogosto s pomemčenimi imeni in priimki ter kraji. / Foto: Tina Dokl

Soavtorji razstave na muzejskem večeru v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije: (od leve) dr. Monika Kokalj Kočvar, dr. Jože Dežman, dr. Uroš Košir in dr. Marjan Linasi / Foto: Tina Dokl

Jože Dežman:
»Pomembno je, da raziskujemo to temo iz časa druge svetovne vojne. Svoboda raziskovanja bogati spomin. Razprava na to temo pa spodbuja dialog.«

Foto: Tina Dokl

V središču raziskovanja zgodovinarke dr. Monike Kokalj Kočevar je že več kot poldrugo desetletje prisilna mobilizacija Slovencev v nemško vojsko v času druge svetovne vojne. Sestavila je doslej najpopolnejši seznam mobilizirancev z območja Gorenjske, v iskanju imen pa jo je pot vodila tudi v berlinske arhive.

V Berlin po slovenska imena

DR. MONIKA KOKALJ KOČEVAR

IGOR KAVČIČ

V Muzeju novejšje zgodovine Slovenije ste kustosinja za drugo svetovno vojno. Ukvarjate se z različnimi temami, povezanimi s tem obdobjem slovenske zgodovine, pa vendar – več kot dve desetletji so v središču pozornosti vašega raziskovanja prav prisilni mobiliziranci. Ti so bili tudi tema vašega doktorata in monografije Mobiliziranci v nemško vojsko z Gorenjskega v letih 1943–1945, ki je izšla leta 2017. Govoriva o vašem življenjskem delu?

Kot rečeno, sem se s to tematiko srečala že ob prvi razstavi leta 1990, ko sem kot pripravnica v Gorenjskem muzeju pomagala zbirati gradivo. Prinesla sem nahrbtnik in nekaj fotografij strica, ki je tudi bil v nemški vojski. Moja pripravniška naloga je bila gorenjsko domobranstvo, a se je tema že malo pokrivala s prisilno mobiliziranimi, saj je okrog 350 fantov kasneje prebegnilo med domobranci, večina pa sicer v partizanske vrste.

Ko sem se leta 1995 zaposlila v Muzeju novejšje zgodovine, mi je direktor dodelil pokrivanje vseh tem iz druge svetovne vojne razen partizanstva, ki ga je že pokrival kolega. Moje področje je tako precej široko, poleg domobranstva sem delala iz izgnanci, še zlasti pa s taboriščniki. Eno mojih pomembnejših področij raziskovanja so nemška koncentracijska taborišča, sem tudi skrbnica muzejske zbirke predmetov iz taborišč, pripravila sem nekaj razstav na to temo in sem tudi članica mednarodnega taboriščnega odbora Mauthausen. Tematika prisilne mobilizacije je pri meni spet prišla na površje leta 2003, mogoče kakšno leto prej, ko smo v muzeju ustanovili zbirko ustnih virov. Na terenu sem snemala različna pričevanja udeležencev druge svetovne vojne, in ko smo pozvali razna veteranska društva, da bomo snemali take pogovore, so se najbolj odzvali prav prisilni mobiliziranci v nemško vojsko. V kratkem času smo posneli več

kot šestdeset zgodb ali krajših izjav. Leta 2006 je iz tega nastal tudi dokumentarni film Prisilna mobilizacija Slovencev v nemško vojsko in na predstavitvi v Cankarjevem domu niso mogli vsi v dvorano, takšno zanimanje je bilo. In sem si rekla: temo že nekoliko poznam, zato jo je treba nadaljevati.

Znotraj teme prisilnih mobilizacij so se pojavljala še mnoga nova vprašanja, na katera dotlej še ni bilo odgovora ...

Drži. V tem času se je s to temo veliko ukvarjal kolega in takrat moj prvi mentor Jože Dežman. Sama sem imela zbranih precej ustnih virov, začeli pa so se vzpostavljati tudi seznammi Zveze združenj mobiliziranih Slovencev v nemško vojsko, ki so ob popisanih članih imeli tudi nekaj zapisanih zgodb ter zbranih predmetov. V naslednjih letih je našemu muzeju zbrano gradivo predalo združenje mobilizirancev iz Gorenjske, kar je odprlo nove možnosti raziskovanja.

Začela sem razmišljati o doktoratu na to temo, prvo vprašanje, ki sem si ga zastavila pa je bilo, s kakšnim številom v nemško vojsko mobiliziranih ljudi na Gorenjskem imamo opravka. Eno so torej številke, drugo neposredni vpogled v posameznikove zgodbe in pa tiste posebnosti, ki izstopajo – kam so vojaki šli na bojišče, kdo jih je ujel in v katerih ujetništvih so bili, kam so prebegnili in podobno ... Spekter vprašanj se je močno razširil, tako že več let v okviru muzejskih proučevanj prijavljam projekte, ki vključujejo tudi raziskovanje v tujini. Naši arhivi so s podatki na to temo zelo šibki, da ne rečem, da jih skorajda ni.

Za kakšne številke gorenjskih mobilizirancev gre?

Vsaka številka mora biti podkrepljena z dejstvi. Če danes rečem, da je bilo mobilizirancev enajst tisoč, to pomeni, da imam za vsako od številki tudi ime in njegovo zgodbo. Gorenjsko združenje je imelo vpisanih okoli 3500 ljudi, knjiga

Dr. Monika Kokalj Kočevar / Foto: Tina Dokl

o narodnoosvobodilni vojni na Slovenskem 1941–1945 jih navaja sedem tisoč, Jože Dežman pa konec devetdesetih prejšnjega stoletja med devet in deset tisoč.

Za izpopolnjevanje seznamov zgodb s terena seveda niso dovolj. Vi ste se v iskanju imen odpravili v Berlin ...

Logična pot me je vodila v Berlin v tamkajšnje arhive, predvsem v nemškem uradu Deutsche Dienststelle (WASt), to je službe za obveščanje sorodnikov pripadnikov vermahta. Ko sem povedala, po kaj sem prišla, so mi dejali: »Gospa, tega vam do upokojitve ne bo uspelo narediti.« Sem rekla, da vem, saj tudi sama nimam toliko časa na razpolago. Je pa res, da sem si zelo aktivistično predstavljala, kako preprosto bom dobivala imena – zgolj vtipkala Oberkrain (Gorenjska) in bodo imena tu.

Kako ste se torej lotili iskanja mobiliziranih Gorenjcev – po priimkih, kraju bivanja, vojaški enoti, kako drugače?

Povedali so mi, da so seznam vneseni po priimkih in imenih, seveda zapisanih po nemško. To pomeni 11 milijonov zapisov z osnovnimi podatki – ime in priimek, datum in kraj rojstva. Edina možnost je torej bila, da imena iščem po rojstnih krajih. Večjih krajev je na Gorenjskem nekaj čez 1500.

Ob tem sem si pomagala s knjižico iz leta 1942, kjer so navedena nemška imena za slovenske kraje. Vsakega izmed krajev sem vtipkala v računalnik in se lotila iskanja imen, priimkov in rojstnih podatkov. Ker bi bilo zapisovanje preveč zamudno, so mi dovolili, da sem imena fotografirala in si jih potem doma prepisovala v svoj seznam.

Vsa imena?

Vsa imena s pripadajočimi podatki. Včasih se je pojavil problem, ker so kraji lahko napisani na več načinov, lahko recimo piše Krainburg/Oberkrain, spet drugič Krainburg/Süd Kärnten in tako Kranjčana dobiš na enem ali drugem seznamu.

Precej zamudno delo ...

Zelo. Poleg tega je treba vedeti, da je nemška vojska štela približno 18 milijonov ljudi, v arhivu nemškega urada (Deutsche Dienststelle) pa so le kartoteke tistih, ki so bili ranjeni, so padli oziroma se jim je kaj pomembnega zgodilo. Imen ljudi, ki so skozi vojno uspeli priti brez posebnosti, tukaj ni. Ko na seznamu dobiš ime, naročiš kartoteko, kjer je nekaj več podatkov, kot so ime očeta, matere ali sorodnika, kogar so obveščali o vojakovem stanju. Včasih je dodana enota, v kateri je služil, kdaj je bil mobiliziran, če je

bil ranjen, je zapisano kdaj in kje ter kakšne so bile rane. Če so bile te smrtno, včasih tudi piše, kje je bil pokopan. Te podatke potem že vnaša nemška komisija za vojne grobove (Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge) in so dostopni na spletni strani. Kartoteke, gre za drobne lističe, je prepovedano fotografirati, zato sem podatke spet izpisovala. Ker sem njihova kolegica iz stroke, so me potem, da si ustvarim vtis, peljali v svoje arhive, kjer so metri in metri kartotek, urejenih po abecedi.

Po abecedi, ko se Šinkovec zagotovo ne začne s črko š ...

Našli bi ga recimo pri priimkih pod črko s. Imela sem idejo, da bi pridobila seznam vojakov, zajetih v Normandiji, ki so bili v vojaškem ujetniškem taborišču Woodhouselee na Škotskem, gre namreč za Slovenske mobilizirance, ki so potem tvorili glavni del 5. prekomorske brigade. A ni bilo mogoče.

Koliko kartotek ste odprli?

Odprla sem jih nekaj tisoč. Omejena sem bila tudi s tem, kako hitro so mi jih lahko pripravili. Včasih se je zgodilo, da sem prišla za cel teden v Berlin, pa so mi jih posredovali samo štiristo. In sem spet prišla čez pol leta. V Berlinu sem tako pet let preživela vsako leto vsaj dva-krat po en teden.

»Povedali so mi, da so sezname vneseni po priimkih in imenih, seveda zapisanih po nemško. To pomeni 11 milijonov zapisov z osnovnimi podatki – ime in priimek, datum in kraj rojstva. Edina možnost je torej bila, da imena iščem po rojstnih krajih. Večjih krajev je na Gorenjskem nekaj več kot 1500.«

POGOVOR

Snovanja

Je šlo ob prisilni mobilizaciji takratne Nemčije za načrtno germanizacijo ali zgolj potrebe po vojakih?

Vedno poudarjam, da je bila tudi prisilna mobilizacija na slovenskem narodnostnem območju del raznarodovalne politike oziroma germanizacije, ki je že pred tem šla skozi različne stopnje. Imena so bila že spremenjena, v nadaljevanju sledi tudi pridobitev državljanstva na preklic in tudi prisilna mobilizacija v nemško vojsko. Gre za širši kontekst. Naši fantje, ki so padli na fronti, so padli z nemškim, germaniziranim imenom. Tako so ohranjeni tudi na obstoječih seznamih. Sicer pa se je to dogajalo tudi Poljakom, Belgijcem, Luksemburžanom, ljudem iz francoskih pokrajin Alzacija in Lorena ...

Prav tako pa so bile potrebe po vojakih glede na trajanje vojne najbrž vse večje ...

Na vsak način. Del sistema, ki so ga vodili v tretjem rajhu, je bila tudi čimprejnjnja priključitev ozemlja in podelitev državljanstva, kar je bil nekakšen predpogoj za vpoklic moških v nemško vojsko. Že pred mobilizacijami so v okviru polvojaške organizacije Wehrmannschaft vršili vpoklice od 16. do 55. leta – šlo je za nekakšno »predvojaško« za mlade in »povojaško« za starejše. Na Gorenjskem se ta projekt sicer ni najbolje obnesel, saj naj bi bilo po seznamih okrog 28 tisoč pripadnikov Wehrmannscharfta, v resnici pa mnogo manj. Vojaški nabori se potem začnajo konec leta 1942 in se nadaljujejo v leto 1943 in 1944. Največja skupina mobilizirancev na Gorenjskem je bila skupina fantov, rojenih v letih 1923 do 1924, sicer pa je mobilizacija zajemala letnike od 1916 do 1926. Najmlajši mobiliziranci so danes torej stari 93 let. Tudi zato sem še posebno vesela, da jih je kar 14 prišlo na odprtje razstave.

Koliko so lahko kompetentni pripovedovalci zgodb mobilizirancev njihovi bližnji sorodniki, potomci, vnuki?

Navadno posnamem tudi zgodbo druge, celo tretje generacije. Nekateri očetje so o svojih izkušnjah v nemški vojski pripovedovali družini, spet drugi niti besedice. Zgodi se, da sorodniki po njihovi smrti v zapuščini naletijo na kakšna pisma ali kakršnokoli osebno gradivo, povezano s prisilno mobilizacijo. Družina največkrat tudi ne zna opredeliti, od kod je to gradivo.

Povojna oblast do mobiliziranih v nemško vojsko ni imela ravno pozitivnega odnosa. Šlo je za ljudi, ki med vojno niso bili na pravi strani – in nič več, mar ne?

Ko so se mobiliziranci vrnili domov, so padli v skupino s slabo oznako »švabski vojak«. Najslabše so jo odnesli tisti, ki so bili ranjeni. Vemo, da se je ob koncu vojne vrnilo skoraj 15 tisoč ranjenih, pri čemer imam v obziru celotno številko slovenskih mobilizirancev, ki je okrog sedemdeset tisoč. Ti so najbolj potrebovali pomoč, ampak jim status vojnih invalidov ni bil nikoli priznan. Tako so si pomagali predvsem med seboj. Leta 1995 jim je slovenska država podelila status žrtev vojnega nasilja, glede na mesece v nemški vojski pa so prejeli tudi dodatke k pokojninam. Nemci so bili v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja že pripravljene mobilizirancem plačati oskrbnine, a takratna slovenska oblast ni bila za to, saj bi bile nemške pokojnine najbrž višje kot partizanske. Redki so se zato osebno angažirali in jim je tudi uspelo od Nemcev dobiti tako imenovano delno oskrbo.

Sicer pa je bila prisilna mobilizacija kot taka še na sojenjih vojaškim poveljnikom po vojni prepoznana kot zločin. V enem izmed zapisov se gauleiterju Friedrichu Rainerju, predstavniku nemške oblasti na Gorenjskem, na primer očita tudi mobilizacija v nemško vojsko. V naslednjih letih pa se je izraz prisilna mobilizacija povsem izgubil.

Prisilna mobilizacija je po haaški konvenciji zločin proti človeštvu. Okupator ne sme uporabljati v svojih enotah ljudi z zasedenih območij. Ko so pri nas Nemci začeli prisilno mobilizacijo, ljudje niso vedeli, kaj narediti. Vojaške oblasti so 8. januarja 1943 izdale ukaz, da bodo družino tistega, ki se ne bo odzval, izselili, izgnali ali poslali v taborišče. Vsak posameznik je bil v precej močni dilemi, kaj storiti – spraviti družino v nevarnost ali se raje javiti. Ponekod takrat tudi še ni bilo partizanskih enot. V spominih recimo beremo, da so partizanski aktivisti svetovali, naj gredo najprej v nemško vojsko in potem dezertirajo in k njim pridejo z orožjem. Sicer pa so bili prebežniki iz nemške vojske zaželeni v različnih formacijah, še posebno pri partizanih, saj so bili izurjeni v orožju. Tudi v različnih zapisih v partizanskih arhivih preberemo pozitivne

zapis o dezertirjih iz nemške vojske, ki so se javili v partizanih.

Velja dodati, da so nekatere partizanske enote mobilizirale ob istem času. Res je tudi, da so odhodi v nemško vojsko sprožili tudi več odhodov v partizane. Mnogi so to izbrali kot drugo možnost. Po januarju 1943 so se tudi partizanske enote okrepile.

So se prisilno mobilizirani vojaki tudi upirali in niso zgolj slepo ubogali ukazov?

Fantje so bili vsi zelo narodnozavedni. Mi smo Slovenci, ne bomo se borili za Nemce, ki so nam zasedli domovino, beremo v pismih in iz spominov. Niso želeli govoriti nemško, prisege so dajali s figo v žepu, peli so slovenske pesmi, skratka na različne načine so izražali narodnozavednost in stik z domovino. Vedno ni bilo mogoče dezertirati, zato tudi taka manjša dejanja nakazujejo na upornišvo znotraj enot. Slovenci z njimi kažejo, da niso pravi nemški vojaki.

Slovenci so, če je bilo le mogoče, držali skupaj. Posrednega upornišva je bilo veliko, ni pa bilo tako lahko prebegniti na drugo stran v nekem tujem svetu. Vedeti moramo, da so bili to mladi fantje, ki pred vpoklicem na Gorenjskem iz svoje vasi mogoče niso šli dlje kot do Kranja, zdaj pa so bili nekeje daleč, na vzhodni fronti. V povprečju so bili dva tisoč kilometrov od doma v povsem drugih okoljih, z drugačnimi navadami in brez znane jezika.

Kot omenjate, so pomemben vir za vaše raziskovanje dnevnik vojakov, predvsem pa ohranjena pisma in fotografije ...

Na vsak način. Ko smo v preteklosti spraševali za tovrstno gradivo, smo dobili komaj kakšno fotografijo. Potem sem naletela na gospoda Franca Erceta, ki je imel več kot sto fotografij, in počasi se je začelo odpirati. Na terenu sem pri skoraj vsakem izmed mobilizirancev naletela na vsaj nekaj fotografij, včasih se je izkazalo, da gre za cele albume. To smo želeli prikazati tudi na tokratni razstavi. V katalogu, ki bo izšel na začetku prihodnjega leta, bomo predstavili še več vojnih pričevanj. Pokazalo se je, da so družine korespondenco s svojimi fanti skrbno negovale in pisma hranile, prav tako pa je na drugi strani tudi vojak, če je le mogel, pisma nosil s seboj. Kontakt z domačimi je bil živ, vojna pošta je večinoma zelo dobro delovala, saj jo je tudi

nemška oblast prepoznavala za zelo pomembno.

Kako je bilo s cenzuro pošte, vojaki so v pismih zapisali tudi marsikaj na račun Nemcev?

Cenzura je seveda bila, a toliko pisem, kolikor so jih pisali vojaki, tudi niso mogli prebrati. Pisma so bila neke vrste stik z domovino in domačimi, da so vojaki lažje zdržali vso brutalnost vojne.

Iz pisem in dnevnikov lahko sestavimo nove zgodbe. Rada poudarim besede zgodovinarja Wolframa Wetteja, da kdor želi konkretno poznati vojno in njeno zgodovino, naj bere vojne dnevnike in vojno pošto. To so iskrene zgodbe brez popravkov. Vojaki so brez časovne distance napisali in poslali, kar so videli in kot so v nekem določenem trenutku razmišljali in čutili. Pri nekaterih smo priča zelo lepim opisom dogodkov, spet drugi zapišejo samo kratek stavek, dva ali zgolj podatek. Vojaki so si tudi pisali med seboj – zdaj sem pa jaz tam, kjer si bil ti pred 14 dnevi, kmalu bomo na fronti. Pomagali so si z nasveti. Ne smemo tudi pozabiti, da so se očetje borili v prvi svetovni vojni, sinovi v drugi. V pismih tako naletimo tudi na besede, kot so: »Ata, zdaj sem pa v teh krajih, ki jih vi omenjate, da ste v njih bili v 1. svetovni vojni.«

Koliko vam kot zgodovinariki take pogosto zelo osebne zgodbe zlezajo pod kožo, se vas primejo? Preberete vso pošto in dnevnike?

Vse gradivo, ki pride do mene, preberem, ga potem med seboj primerjam, povežem in si tako poskušam ustvariti celotno sliko. Omenila sem že sodelovanje s kolegi na mednarodnem področju. Zgodovinarji, ki proučujemo prisilno mobilizacijo, se namreč tudi mednarodno povežemo, prirejamo konference, posvete, pripravljamo razstave ... Pred sedmimi leti smo tako že pripravili skupno razstavo o prisilni mobilizaciji v Strasbourgu, izdali smo skupno knjigo, letos smo bili na simpoziju na Češkem, katerega rezultat bo prav tako zbornik. Kljub temu pa računamo na širši mednarodni projekt o prisilni mobilizaciji, saj je ta dejansko ena izmed pomembnejših vojnih tem, pri katerih v različnih državah med seboj iščemo tako podobnosti kot različnosti.

Kakšna je vaša končna želja pri raziskovanju – imeti čim bolj popoln seznam prisilno mobiliziranih, vsakemu od padlih najti njegov grob ...

Boste sploh lahko kdaj potegnili črto pod temo in rekli, da je tema izčrpana?

Že zdaj vem, da tega ne bom nikoli mogla reči. Nikoli ne bo moč potegniti črte pod prisilno mobilizacijo. Če bi na tak način gledala na zadevo, v raziskovanju najbrž ne bi prišla do tu, kjer sem danes. S kolegi delujemo po posameznih fazah. Lahko se nam bodo kakšne stvari podrlle, hkrati pa odprle druge nove teme. Vsakokratne nove raziskave bodo vključevale različne teme, ena bo zagotovo tudi ta, da bomo poskušali izvedeti, kje vse po Evropi so pokopani naši ljudje. Vedno se me dotakne, ko prihajajo k meni ljudje in družine, ki po toliko letih, še vedno iščejo svojce. To so rane vojne, ki nas vse skozi ohranjajo v stiku z njo. Še vedno ostajajo številna vprašanja, na katera bo treba odgovoriti.

Ko se sprehodiva po razstavi, verjamem, da ste z njo še kako zadovoljni. Ampak če bi imeli na razpolago vse, česar zaradi takih in drugačnih razlogov tokrat niste imeli, česa še ne bi želeli pogrešiti?

Z današnjim vedenjem in znanjem, bogato evidenco predmetov in našim delom na terenu smo naredili največ, kar ta trenutek lahko. Če potegnemo primerjavo z razstavo izpred tridesetih let, predvsem lahko govorimo o konkretnejših podatkih. Številke so jasnejše, oprijemljivejše, statistično jih lahko obdelamo z večjo gotovostjo.

Na razstavi tudi izstopa človeški moment – govorimo o vojaku kot o človeku, to pa povemo skozi njegove osebne predmete, s katerimi smo lahko razstavo razdelili na posamezne sklope. Veseli me, da smo imeli dovolj gradiva, ki smo ga skušali čim bolj razumljivo predstaviti.

Seveda imamo še več gradiva, ki bi ga lahko pokazali, ampak mislim, da ga predstavljamo dovolj, da lahko skozi posamezne etape na razstavi sledimo zgodbi prisilnih mobilizirancev. Hkrati so poudarjene tudi najpomembnejše teme – od mobilizacije, konkretnih števil do posameznika in njegove poti do smrti, ujetništva, hkrati pa smo pokazali tudi družine, ki so bile na neki način vseskozi s svojimi sinovi.

Mislim, da se nam je uspelo približati človeku, prisilnemu mobilizirancu, ki je doživljal vojno, rove, smrt in upal, da se bo vrnil domov. Tudi to smo skušali prikazati z razstavo in moram reči, da sem z njo zadovoljna.

»Na razstavi tudi izstopa človeški moment – govorimo o vojaku kot o človeku, to pa povemo skozi njegove osebne predmete, s katerimi smo lahko razstavo razdelili na posamezne sklope. Veseli me, da smo imeli dovolj gradiva, ki smo ga skušali čim bolj razumljivo predstaviti.«

Dopolnil je komaj 22 let, ko je bil leta 1943 vpoklican v kolesje nemške vojske. Pot ga je vodila od Nemčije v Ukrajino in nazaj prek Poljske v Francijo. Domov se je vrnil po dveh letih, enajstih mesecih in petih dneh.

Moj oče – nemški vojak

ZDENKA PAJER LIKOZAR

Valentin Pajer se je rodil 4. februarja 1921 v Kranju, Mesto št. 145 »pri Pupp« (danes Maistrov trg 12). Po deški petrazredni osnovni šoli je obiskoval štiri leta Državno realno gimnazijo v Kranju. Ker je bil pri nižjem tečajnem izpitu odklonjen za eno leto, ga je oče poslal na Jesenice. Tam se je tri leta učil pri Karlu Neumanu za kleparja in vodovodnega inštalaterja. V šolskem letu 1937/38 je končal tudi tretji razred trirazredne Strokovne nadaljevalne šole na Jesenicah v kleparski obrti. Pred drugo svetovno vojno je bil v službi pri svojem očetu Ciriilu Pajerju, ki je imel kleparsko delavnico v Kranju na tedanji Rožni ulici 54 (med vojno Layergasse 37, danes Tomšičeva ulica 8). Dne 29. marca 1943 je bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko. Ohranjenih je devet pisem in šest razglednic, ki jih je pisal iz vojaških vaj in ruske fronte.

Od konca marca do konca avgusta 1943 je bil na vojaških vajah v Eberswaldu pri Berlinu. Dne 2. julija 1943 je iz Eberswalda pisal domačim (op. prepisi pisem so enaki originalom): »Dragi ata! Danes smo spet v kasarni (vojašnici) in sem dobil toliko časa, da Vam morem

pisati. Drugi so šli ven vežbat (trenirati), jaz pa sem jo pobral v kantino (menzo) 8 Batt. (bataljona) ne v našo, da me ne najdejo. Najprvo Vam še enkrat prav prisrčno čestitam k vašemu godu, da bi bili zdravi v prvi vrsti, in dočakali še mnogo let v zadovoljstvu in boljših časih kot so sedaj. Z Vami bom v duhu preživel dan Vašega godu, se spominjal nazaj na srečne dni, ko sem bil doma pri Vam in Vam pomagal. Če tudi ste se včasih jezili name, se vem premalo prijel za delo, se v bodoče nebo več pripetilo. Bog daj, da drugo Vašo obletnico praznujemo vsi skupaj v boljših časih kot so sedaj. Spet bomo delali vsi skupaj in življenje bo lažje. Sedaj dobro občutim kaj je tujina in tuji gospodarji, ko moramo zanje delati.

Včeraj smo imeli glavne vežbe (vaje), naš zug (vod) je napadal na 500 m široki liniji v schitzenkettach (strelskih vrstah). Najprvo nas je dež napral do kože, to še pred začetkom, pozneje pa vročina od solnca, da se je kar kadilo iz nas. Namesto, da bi bili suhi smo pa bili od letanja vsi premočeni. Napadal je ves Battaljon. Altelerija (topništvo) je streljala čez nas z granatami, minenverfarji (minometalci), težke strojnice. Mi pa še z Gewergranatami (puškagranatami), nova vrsta orožja zadnjih mesecev. To se prišraufa

Nabor v Kranju. Napis na transparentu se glasi: Nationalsocialistična letalska enota 8/113 Kranj pozdravlja svojega skupinskega vodjo (N.S.F.K. Nationalsocialistische Flieger Kompanie). Valentin Pajer je prvi z desne v drugi vrsti.

(privije) neka priprava na puško v katero se da granato in se jo izstrelil potom patrona (naboja). Z njo lahko cilate kot navadno. Ima še posebno napravo za cilati. Grmelo in pokalo je, da se nismo skoro razumeli. Koliko časa bomo še tu prav nič ne vem. Sandi mi je pisal, da dobi dopusta 16 dni. Pri nas ga gotovo nebo nobeden dobil. Zore (Novak) mi je tudi že pisal, sem mu tudi že odgovoril. En film sem že porabil in ga bom domov poslal, da bo g. Jug slike naredil. Pišite mi kako je doma. Danes smo ob 5 uri vstali in ob 7 uri sem šel v revir (postajo), tam kjer čakajo h zobozdravniku in sem sedel in spal tam do 10 ure. Sedaj pa sem šel v kantino 8 Batt. Prah je šel pa z avtom v Freienwalde po perilo. Sedaj bom pa gledal, da pridem malo pozneje notri kot pa kompanija (četa), da me špis (Spiss – vodnik čete) ne dobi, drugače bo halo, sicer pa itak nič ne razumem. Kruh sem tudi sedaj kupil 7 žemel po 50 gramov iz ržene moke pa sem že vse pojedel. V nedeljo sem bil tudi v mestu, sem zunaj večerjal. V hotel Pinow nisem nič šel. To nedeljo pa pride najbrže Branko k meni. Sedaj ne bova šla s Prahom nikamor več ven iz kasarne na vežbe, sva včeraj pokazala da nemoreva nikamor, pa so naju zvečer pustili in sva se z avtom domov peljala. Zoretu moram tudi

pisati, da ima srce zanič, da si ga nebo še bolj pokvaril. Kaj pa Franci (Leskovšek)? Pozdravite vse! Kmalu pišite! Mnogo pozdravov in poljubov Vsem, Vaš Tinko.«

Vrtnice z juga

Zaključek vojaških vaj je imel 27. julija 1943; 17. avgusta 1943 je ponoči v Eberswaldu dve uri in pol prebil v kletnem zaklonišču, ker je bil bombni napad na Berlin. Detonacije so bile tako močne, da so se slišale v klet. Ko so se slovenski vojniki vozili s tramvajem po Berlinu, se je eden postavil na začetek, drugi pa na konec vagona – in so se med seboj pogovarjali Slovensko. Ljudje so jih spraševali od kod, da so, pa so jim odgovorili: »Rosen von Süden (vrtnice z juga)!« Dne 21. avgusta 1943 so vojaško opremo dva dneva in eno noč nalagali na vlak in po treh dneh prispele v Århus na Dansko. Konec oktobra do 11. 11. 1943 je bil doma na dopustu v Kranju. Preko Gratza se je z vlakom vračal skozi Hamburg na Dansko. Na vlaku so bili še trije Slovenci. V Hamburgu je prenočil in se naslednji dan z vlakom vrnil preko nemškega Flensburga v Århus. Popoldne je imel stražo. Skupaj je bil z istimi vojaki kot pred dopustom.

V Århusu so ponoči na straži trije vojaki, eden od njih je bil Valentin Pajer, naleteli na nemškega oficirja,

ki se na njihovo povelje ni hotel ustaviti in identificirati. Zato so ga ustrelili in ubili. Za kazen so Valentina Pajerja premestili v Königsberg (danes Kaliningrad v Rusiji). V pristanišču Pillau (danes Baltijsk v Rusiji) je bila šola za urjenje vojakov za delo na U-podmornicah. Ker ni hotel iti na podmornico, se je delal, kot da ne razume nemško. Premestili so ga na vzhodno rusko fronto, v Ukrajino, v bližino Kirovograda in Krivoj Roga. Tam je bil od decembra 1943 do maja 1944.

Na položajih

Dne 17. januarja 1944 je zapisal: »Dragi starši in sestra! Sem že deset dni na položajih. Bolj lepo Vam ne morem pisati, ker Vam pišem zunaj in me zebe v roke. Pošiljam Vam dve znamki, da jih nalepite na kuverto. Če mi pišete pismo morate nalepiti obe dve. Sedaj sem sam od Slovencev tu. Za ostale ne vem nič kje so. Izgubili smo se naražen pri Kirovogradu. Za jesti imam dosti. Cigaret tudi. Perilo, puško, in ostale reči so mi vse Rusi pobrali. Jaz sem jim pa ušel. Raziral (bril) sem se nazadnje v Nemčiji. Edino umil sem se že dvakrat. Pošlite mi Feldpost briefe (vojaško-poštno pismo). Znamke za pakete pa imate. Pred par dnevi sem Vam tudi pisal upam, da ste dobili pismo. Tudi Francitu sem

»Koliko časa bomo še tu prav nič ne vem. Sandi mi je pisal, da dobi dopusta 16 dni. Pri nas ga gotovo nebo nobeden dobil. Zore (Novak) mi je tudi že pisal, sem mu tudi že odgovoril. En film sem že porabil in ga bom domov poslal, da bo g. Jug slike naredil.«

Na vojaških vajah v Eberswaldu pri Berlinu leta 1943

ZGODBA

Snovanja

pisal. Upam, da ste doma vsi zdravi, jaz sem popolnoma. Naj zaključim. Mnogo pristrčnih pozdravov in poljubov vedno Vaš vdani Tinko».

Predno so ga Rusi ujeli, se je skrtil pod trupla padlih vojakov, da bi se izognil katjušam (»Stalinove orgle« – na tovornjaku več raket, ki po eksplozijah ena za drugo povzročajo žvižgajoč hrup). Rusi so ga ujeli skupaj z drugimi nemškimi vojaki blizu Kirovograda. Ko so jih peljali v ujetništvo, je nekaj ujetnikov planilo na ruske stražarje. Valentin se je pognal v njivo s koruzo in zbežal. Prišel je do slamnate kmečke hiše. V njej je bila samo ena ženska obuta v škornje natlačenimi s slamo. Hiša je imela en sam prostor za ljudi in živali. Kasneje se je prebil nazaj do nemških linij.

Dne 25. januarja 1944 je zapisal: »Dragi mi Vsi! Najprej Vas vse prav pristrčno pozdravim in v duhu poljubim. Sedaj sem ravno na poti v Orts lazaret (krajevna vojaška bolnica) radi srca. 23. 1. 1944 sem se javil bolan in so me od bojišča poslali najprvo k rudečemu križu v vasi. Od tam me je zdravnik poslal po kratkem pregledu naprej na 20 km oddaljeno postajo rudečega križa. Tu me je spet pregledal en višji zdravnik in sedaj čakam, da nas avto pelje naprej v Orts

lazaret, kjer bo glavni zdravniški pregled. Sedaj sem okoli 30 km proč od bojišča. Danes pa grem še okoli 70 naprej. Tobak bi Vam rad poslal, pa mi sedaj ni mogoče. Ga imam vse povsod polno. Upam, da nepridem na tako mesto kjer mi ne bo treba hoditi, kar mi ni mogoče radi srčne napake, ki mi je ostala od škrlatinke. Do 23. 1. sem bil pa skozi v prvih linijah in to zunaj na ravnini v luknji, ki sem jo izkopal za kritje pred krogli. Spali smo seveda tudi kar v grabnih (jarkih). Bil sem pri strojnici. Sedaj tu sem videl, da je vse precej drugače, kot pa so preje doma pripovedovali in trdili. Za ostale Slovence ne vem nič kje so. Tudi nobenega ne srečam nikjer. Pred dvema dnevo ma sem se po dolgem času umil, obril in lase mi je frizer ostrigel. Preoblekel sem tudi perilo. Kar sem imel s seboj ko sem prišel sem, so mi vse Rusi pobrali. Sedaj imam že večinoma drugo. Upam, da ste doma vsi zdravi, saj bi Vam večkrat pisal, pa nimam prilike in tudi časa ne. Do danes sem Vam trikrat pisal in v pismu sem Vam poslal tudi do sedaj 6 Luftfeldpostmark (letalske vojaške poštne znamke) in 3 marke za pakete. Želim si samo, da bi bili spet enkrat vsi skupaj doma. Skrbi me

kako bo sedaj, najbrže bom moral kmalu nazaj k kompaniji. Sem pri Pz. Gren. Regim. 110/6 Komp (Panzer Grenadier Regiment 110/6 Kompanie - tankovski pehotni polk 110/6 četa). Saj bi pisal tudi drugim pa mi ni bilo do sedaj mogoče. Upam, da pridem enkrat do nekaj miru. Drugega novega Vam nimam še pisati. Vojska je in to Vam naj ata pove, kako je bilo, ko je bil sam v Galiciji. Saj gotovo niste pozabili, kane da ne? Pošljajte mi sedaj nič, nobenega paketa, ker ne vem kam bom sedaj prišel, še za pošto ne vem, če jo bom dobil. Pozdravite vse! Pošljite mi naslov od Zoreta, ker je gotovo že drugot kjer je bil preje. Naj zaključim za danes. Mnogo pozdravov in poljubov prejmite od Vašega vdanega Tinkota.»

Pošiljam 4 Luft marke

Pismo z dne 27. januarja 1944: »Dragi mi Vsi! Najprej Vas prav pristrčno pozdravim in v duhu poljubim. Sinoči sem prišel v Orts lazaret in bom tu še dva dni. Nato grem spet nazaj h kompaniji. Danes sem bil tudi pri zobozdravniku, mi je en zob ven izpulil. Sedaj jemljem baldrijanove kaplice in pa vitamin C tablete. Prepovedano imam tudi kajenje, pa seveda ne bom mogel zdržati. 25. 1. sem Vam tudi pisal

Identifikacijska ploščica (Erkennungsmarke) z napisom: 1861/STAMM KP./PZ.G.E.B.3 (1861/Stamm Kompanie/Panzer Grenadier Ersatz Bataillon 3 – 1861/oklepna četa/tankovski pehotni rezervni bataljon 3).

pismo. Za jesti imam vedno dosti, kakor tudi za kaditi. Tu sem od fronte proč okoli 120 km proti romunski meji, južno od Vinnyce (danes Vinnyca). Drugih novic ni posebnih. Mrzlo tudi ni še preveč. Snega je za par prstov. Edino uši je povsod dosti. Vaše pošte že težko čakam, saj že precej dolgo časa nisem dobil nobene vesti, ker sem se pač vozil sem in tja. Od Zoreta mi naslov pošljite. Drugim itak nimam kaj pisati. Pozdravite Francita. Sprejmite mnogo pozdravov in poljubov od vašega vdanega Tinkota. Tu v pismu Vam pošiljam 4 Luft marke.»

Pismo z dne 7. februarja 1944: »Dragi mi Vsi! Najprej Vas prav pristrčno pozdravim in v duhu poljubim. Včeraj sem prišel do svoje kompanije. Sicer do pisarne, ki je okoli 30 km zadaj. Danes Vam bom poslal 150 RM (Reichs Mark – nemške marke), ker jih nerabim. Pošte, do sedaj še nisem dobil nobene. Upam, da jo bom kmalu. Sem mnogo dalj časa hodi, kot pa od tu do Vas. Iz lazareta sem se vrnil 6 dni nazaj. Ceste so vse v ogromnem blatu, najmanj ½ m na debelo. Tako da še tanki ponekot ne pridejo skozi. Smo na položajih okoli 120 km od Kirovograda proč. Ort lazaret, ki sem jaz bil je pa 10 km proč od Romunske meje. Pišite mi, ko boste paket s tobakom in 150 RM dobili. Da bom vedel, da se ni zgubilo. Mraza ni dosti, le kadar piha veter. Snega pa nič, je že ves skopnel. Pozdravite Tomota, Francita in ostale. Pozdrav in poljub Vaš vdanega Tinko.»

Dne 11. februarja 1944 je napisal: »Dragi mi Vsi! Najprvo Vas prav lepo pozdravim in v duhu poljubim. Danes sem na poti nazaj k kompaniji. Pisal Vam bom ko bom imel le priložnost. Sedaj sem bil od 24. 1. vedno zadaj. Posebnih novic ni. Pošte od Vas še nisem

nič prejel, upam da jo bom v kratkem. Luftpost znamk nimam več, drugače bi Vam jih poslal. Ceste so grozno slabe, snega pa ni nič. Tudi mraza še ni dosti, edino veter. Upam, da ste doma Vsi zdravi. Pošte zelo težko čakam. Za ure gremo naprej. Pozdravite vse domače. Mnogo pozdravov in poljubov od Vašega vdanega Tinkota.»

Pismo, napisano 23. februarja 1944: »Dragi starši in sestrica! Najprvo Vas prav pristrčno pozdravim in v duhu poljubim. Sporočam Vam, da bom najbrže prišel od tu proč k drugim edincam, radi srca ker ne morem peš hoditi. Sedaj smo v neki vasi od včeraj. Preje sem bil pa stalno zunaj, je bilo precej mrzlo. Tudi sneg je zopet. Pošte od Vas še nisem nič dobil. Upam, da jo bom v kratkem. Kedaj bom prišel drugam ne vem nič točno in tudi kam ne. Mogoče k Altelteriji, nekam pač tako, da ne bom peš hodil. Upam, da ste doma vsi zdravi. Ali dobite vso mojo pošto, sicer Vam sedaj 10 dni nisem mogel pisati. Francitu sem 14. 2. pisal. Pozdravite vse. Sprejmite mnogo pozdravov in poljubov od Vašega vdanega Tinkota. V pismu sta dve Luftpost marki.»

Dne 1. marca 1944 je napisal: »Dragi starši in sestrica! Sporočam Vam, da sem včeraj z veseljem sprejel 6 kom. Vaše pošte. Zadnje pismo od 14. 2., enako tudi prvo od 2. 2., ki je bilo brez marke oddano. Tudi tri Feldpost pisma. Atovega z podobco. Upam, da boste tudi mojo pošto v redu dobili. Pošljite mi Feldpost pisma, ker nimam nobenega kom. več in moram od drugih dobiti. Včeraj sem Vam pisal eno malo pismo. V katerem sem Vam poslal 2 markici. Sem sedaj okoli 8 km južno od Zvenigodrodke (danes Zvenyhorodka). Sedaj sem vsako noč zunaj v Špetrupu in imam malo spanja. Skoro vsaki teden dobimo nove ljudi, ker pri vsakem napadu

»Danes sem bil tudi pri zobozdravniku, mi je en zob ven izpulil. Sedaj jemljem baldrijanove kaplice in pa vitamin C tablete. Prepovedano imam tudi kajenje, pa seveda ne bom mogel zdržati.«

V Ukrajini od decembra 1943 do avgusta 1944

Razglednica, ki jo je pisal domov iz Eberswalda 21. julija 1943, ob koncu vojaških vaj

ZGODBA

Snovanja

IN DRUCKSCHRIFT AUSFÜHRBAR				
1. Pajer	Valentin	Jub.	4. 5. 31	Kranburg
Familienname		Vorname		Blutstamm
Geburtsdatum und Ort				
2. Pajer	Uyrell	Kranburg	Layungam	17 Oberlin
Name und Anschrift des nächsten Angehörigen				
3. 10. Fe. 1944	Obergailbach		31 91	01959
Datum der Gefangennahme		Ort der Gefangennahme		
4. 14	5' 7"	118	36	31
Alter-Age		Grösse-Height		Gewicht-Weight
Augen-Eyes				
Haar-Hair				
5. 1. Bonn	F. 140	Rev. 47	Stamm. V. P. / P. 9. E. B. 3	1864
Letzte Einbuß				
11. P. A.		Beschriftung der 2 Besetzungskarte		
nicht auszufüllen				
Zivilberuf		Zugoslaven		
Staatbürgerschaft				
7. Inoffizielle				
Nicht zutreffendes durchstreichen				

Obrazec, ki ga je izpolnil ob predaji Američanom 10. decembra 1944 v nemškem Obergailbachu, danes v Franciji

jih nekaj gre v lazaret. Spim sedaj že tri noči v eni koči na slami. Če sem zunaj pa v jarkih. Prehlajen nisem nič. Sprejmite mnogo pozdravov in poljubov Vaš vdani Tinko.«

Zadnje pismo iz Rusije

Zadnje ohranjeno pismo iz Rusije je z dne 2. marca 1944: »Dragi starši in sestrica! Najprvo Vas prav prisrčno pozdravim in v duhu poljubim. Iz srca se Vam za vse zahvaljujem kar zame storite. Rad bi Vam stotero povrnil, pa mi sedaj ni mogoče. Upam, da mi Bog da prilično, da nadomestim vse. Enako se Vam zahvaljujem za čestitke k godu in rojstnemu dnevu kot tudi za darila božička. Zelo težko čakam, da bi bil spet enkrat z Vami skupaj vsaj za enčas, če mi že ni mogoče zavedno. Veselim se že paketa s fajfo, ker tu ko fašem (dobim) tobak ga nimam kam zaviti ker

papirčkov manjka. Sicer pa večinoma dobimo cigarete 6 kom dnevno in parkrat na teden po 12 kom dodatka. Enako sem včeraj dobil tudi paket z 6 cigaretami, 10 keksi, bonboni, 2 tabli čokolade. To dobimo ko pride mo z angrifa (napada) nazaj, do sedaj sem dobil trikrat tak paket. Tudi šnops dobimo po 2 štamprla, seveda na bolj redke čase. Od mesa imamo ne dosti, večinoma kure in svinsko. Le od moke malo. Zaseke mi ne pošiljate, ker tu dobim dosti masti in špeha. Jem in jem pa dosti ne zaleže, ker po mojem mnenju premalo spimo. Zoretu sem tudi danes pisal Luftpost. Tu je sama ravnina, ponekod malo valovita. Ponoči sem bil v špetrupu. To se pravi, od naših položajev proti ruskim gledat in poslušat kaj delajo. Ta plavi svitar (pulover) ne vem ali Vam ga pozneje domov pošljem ali ga pustim tu, ker je poln

uši. Danes smo skuhali suhe hruške in češple za kompot. Sladkorja imamo tudi dosti. Edino kruha večkrat pride bolj na piclo. Takrat pa krompir poje. Opoldan dobimo vedno odlično kosil. Najraje imam sladko juho zakuhanano in sadje notri. Včasih imamo kurjo juho, dobi vsaki po pol kure. Tu kuhajo vse v peči, štedilnikov nisem še nikjer po kmetih videl. Elektrike tudi ni nikjer v okolici, hiše so postavljene iz slame in blata, boljše iz lesa. Pravih tovarišev nimam, saj razumete kako je. Moram zaključiti, ker mi primankuje časa. Pozdravite Francita, Tomota, Jožeta, Hinkota in vse ostale kot gospo Novakovo. Mnogo pozdravov in poljubov prejmite od Vašega vdanega Tinkota.

Ljubljena sestrica! Tebi želim za god mnogo sreče in zdravlja, vse kar si sama najbolj želiš. Upam, da se kmalu vidimo čim preje za avgusta ali oktobra na dopustu, seveda če bom imel srečo. Sprejmi mnogo pozdravčkov in poljubov od Tvojega brata Tinkota.«

Dne 15. maja 1944 ga najdemo na fotografiji iz Lemberga (danes Lvov). Razglednici z datumom 20. maj 1944 kažete, da je bil tedaj v Stettinu (danes Szczecin na Poljskem) v Reserve-Lazarett-u VIII., kjer je bil nastanjen v poslopju tamkajšnje Gimnazije. Najedel se je C-vitamina in dobil izpuščaje ter nakopal bencin na sladkor, da je dobil visoko vročino in je bil zato poslan v bolnico.

Iz Gliwicz (danes Gliwice na Poljskem) je 10. avgusta 1944 in 15. avgusta 1944 je pisal razglednici. Prvič je pisal iz restavracije, kjer je bil na večerji. Jedel je prav dobro marmelado, ki mu je veliko odvrnila. Drugič pa je napisal, da je šel k zdravniku zaradi noge. To sta zadnji razglednici, poslani z ruske fronte.

Z vzhoda na zahod

Dne 10. decembra 1944 je v tedaj francoskem Obergailbachu (danes v Nemčiji)

pobegnil iz nemške vojske. V popolni bojni opremi je s kolegom iz Trbovelj prebredel neko vodo. Obšla sta vas in prišla do hiše, kjer so na klopih sedeli ameriški vojniki. Roke sta dvignila v zrak. Ameriški vojniki so bili sprva zelo presenečeni, potem pa so planili k njima in ju razorožili. Imela sta pri sebi tudi zemljevide nemških položajev, na podlagi katerih so Američani kasneje napadli nemško linijo. Ohranjen je obrazec, ki ga je moral izpolniti, ko se je predal Američanom. Z njega je razvidno, da je imel čin desetarja (Gefreiter), da je bil tedaj visok 5' 8/12" (178 cm) in da je tehtal 168 funtov (76 kg). Ohranjen je tudi zdravniški list (Medical Record) z datumom 13. maj 1945 in njegovim podpisom.

Po predaji Američanom je postal vojni ujetnik v taborišču za nemške vojake v kraju La Flèche v Franciji. Kasneje se je pridružil Američanom. V Marseillu je postal stražar nemških ujetni-

Ne v ZDA, ampak v Kranj

Marseille je zapustil 3. avgusta 1945. Odločil se je, da gre v ZDA. Vkrcal se je že na ladjo, vendar se je premislil in se 12. avgusta 1945 vrnil domov. Po vrnitvi v Slovenijo se je javil na zbirnem mestu nemških mobilizirancev v Kamniku. Tam so mu pobrali vse razen ameriške uniforme, v kateri se je vrnil domov. Ameriška uniforma je obsegala hlače, srajco s tremi zalikanimi robovi na hrbtu, bundo in čevlje, ki so bili na konicah obrnjeni navznoter. Ves čas vojne ni bil ranjen. Na čelu je dobil le prasko od krogle.

Po prihodu iz ujetništva se je zopet zaposlil pri svojem očetu Cirilu. Dne 7. septembra 1946 se je poročil s svojo sosedo Ivico Cof (1924–2014). Leta 1947 je služil šestmesečni vojaški rok v takrat Titovih Užicah v Srbiji. Rodili sta se mu dve hčerki, Nuška (1948) in Zdenka (1951). Po očetovi smrti jeseni 1951 je nadaljeval očetovo klepar-

Valentin Pajer leta 1983

sko delavnico. Leta 1955 je bil šest tednov na vojaških vajah v Klanjcu na Hrvaškem, kjer so gradili cesto. V letih 1963 in 1964 je zaključil tri razrede Ekonomske srednje šole v Kranju, oddelek za odrasle, in pridobil naziv ekonomski tehnik. Leta 1967 je prenehal izvajati kleparsko obrt in se zaposlil v Servisnem podjetju Kranj. Najprej je bil vodja delovne enote kleparjev, krovcev in vodovodarjev. Leta 1970 je postal direktor Servisnega podjetja Kranj, kjer je bil do upokojitve leta 1981. Servisno podjetje, ki ga ni več, je imelo svoje prostore na današnji Tavčarjevi ulici 45, v starem delu Kranja. Umrl je 25. aprila 1984 za drobnoceličnem rakom pljuč, star 63 let.

»Ljubljena sestrica! Tebi želim za god mnogo sreče in zdravlja, vse kar si sama najbolj želiš. Upam, da se kmalu vidimo čim preje za avgusta ali oktobra na dopustu, seveda če bom imel srečo. Sprejmi mnogo pozdravčkov in poljubov od Tvojega brata Tinkota.«

Risba anonimnega vojaka za spomin na ujetništvo v taborišču za nemške vojake v mestu La Flèche v Franciji

razpredrilo

GG

KOLO SUČEJO ŽE POLNIH SEDEMDESET LET

Folklorna skupina (FS) Sava Kranj je v soboto v Prešernovem gledališču Kranj pripravila kar dva koncerta ob sedemdesetletnici delovanja – pravzaprav koncert in njegovo ponovitev.

Alenka Brun

Z nekaj uvodnimi besedami je občinstvo nagovorila Darja Eterovič, po drugem koncertu pa so se spomnili določenih posameznikov in podelili tudi priznanja.

Koncert so v FS Sava naslovili Kolo – sučemo že 70 let. Kolo je na Slovenskem kot

plesna oblika prisotno tako v obliki izročila kot sodobna plesna zvrst, ki jo gojijo predvsem folklorne skupine, v spontani obliki pa je še vedno prisotno tudi na različnih zabavah. Od leta 2017 je kolo kot plesna oblika uvrščeno tudi na seznam Unescove svetovne zapuščine človeštva, kako ga plešejo v FS Sava pa smo lahko videli v soboto. A nismo bili navdušeni samo nad plesom,

prevzela nas je tudi raznolikost folklornih kostumov, v katerih so se plesalci vrteli po gledališkem odru.

Živahen plesni dogodek je bil sestavljen iz dveh sklopov s po petimi točkami. Začeli so s Čindaro, prekmurškimi plesi, se odpravili na Štajersko z Za debelo repo. Ajd u kolo je gledalcu približal šumadijski ples. Njihove pevke ljudskih pesmi Dečve so priredile pesmi in

kola Bojancev, skozi Svatovsko kolo smo se podali v Belo krajino. V drugi del folklornega koncerta pa so plesalci FS Sava občinstvo popeljali z gorenjskimi plesi Kowo vrtet. Ta selške viže so predstavili Murnovi godci, skozi Zatoimninsko kolo smo spoznali posoške plese, Dečve so nas popeljale še na Primorsko z Oj, mamca, mamca in zadnja točka je na oder pripeljala rezijanske plese.

S Svatovskim kolom smo se odpravili na obisk Bele krajine.

Dečve: Kolanje, pesmi in kola Bonajcev

Plesalci FS Sava se po večjih in manjših odrih sučejo že sedmo desetletje. Tudi s štajerskimi plesi. / Foto: A. B.

V prvem sklopu nastopov je občinstvo spoznalo tudi šumadijski folklorni ritem.

OSTANI ČLOVEK

Alenka Brun

Teja Perjet, ki je pred kratkim postala gospa Jugovic, se je že v času, ko so še zbirali denar za malega Krisa, odločila, da bo pomagala po svojih močeh. Vendar se je takrat vse skupaj odvijalo zelo hitro in denar za pogumne

z redkimi boleznimi, namenili pa ga bodo za Sklad Viljem Julijan. Nedeljsko popoldne je bilo seveda namenjeno otrokom, a so se zabavali tudi starši. Najbolj je najmlajše pritegnil otroški kotiček z obraznimi poslikavami, navdušili so nastopajoči, ki so se odzvali povabilu. Tako smo na koncertnem odru lahko prisluhnili številnim izvajalcem, od Ževže in članov pril-

Teja, znana tudi kot Cool Mamacita

ga nadobudneža je bil zbran, preden bi se lahko dobrodelni dogodek, ki ga je namerala organizirati, realiziral. Z nekaj pomoči pa ga je kar vplivna spletna Cool Mamacita vseeno izpeljala. Tako

publjenih Čukov Jožeta in Jerneja do Rebeke Dremelj in Špele Grošelj. Odzvala so se nekatera domača »influencerska« imena oziroma vplivneži, ganljiv uvodni nagovor pa sta prisotnim name-

Nastopila sta tudi Alja Wolte Sula in Chorhchyp

je športna dvorana v Medvodah v nedeljo popoldne gostila dobrodelni dogodek, ki ga je Teja naslovila Ostani človek. Na njem so zbirali prostovoljne prispevke za otroke

nila starša Viljema Julijana Bezenška, ki je svojo bitko z boleznijo izgubil in v katerega sklad bodo šla zbrana sredstva dobrodelnega nedeljskega druženja.

Stari znanec resničnostnih šovov Rene Šantič

Učenci so med drugim spoznavali oglašanje žuželk na travniku.

PESMI MLADIH

V upanju

V soju luči,
v soju strasti,
v soju besed ujeta.
Bi v pravljici živila.
Včasih še boli,
malo zaboli,
a srce več ujeto ni.
Ujeta v praznih besedah,
ujeta v praznih obljubah,
vse skupaj resnično ni.
Ko pogled ni več isti,
ko preprosto dozoriš.
Ko srce v novem upanju živi.
Ko drug brez drugega
sta zaživela,
v upanju na boljši jutri živila.

Lea Lukanec

»Ujeta v praznih besedah, ujeta v praznih obljubah.«
Želim vam samo iskrene besede in izpolnjene obljube.
Kajti ravno tukaj se skrivajo največje moči. **Meta**

Pesmi pošljite na elektronski naslov
pesmi.mladih@gmail.com ali pisno na naslov:
Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj.

ODKRIVALI NOVA ZNANJA

Na Osnovni šoli Orehek so minulo soboto pripravili 8. Festival naše prihodnosti – srečanje nadarjenih in ustvarjalnih gorenjskih osnovnošolcev ter njihovih mentorjev.

Mateja Rant

Več kot štiristo učencev iz 22 osnovnih šol je minulo soboto sodelovalo na Festivalu naše prihodnosti, ki so ga v Osnovni šoli Orehek pripravili osmo leto zapored. Tokrat so zanje pripravili kar 29 različnih delavnic, tudi letos pa je bil poudarek na aktivnem druženju nadarjenih in radovednih učencev ter njihovih mentorjev.

»Letos smo zmogljivosti naše šole resnično povsem zapolnili,« je bila nad odzivom osnovnošolcev navdušena Anja Šmid Pustoslemšek, ki skupaj s Simonom Ostovičem vodi festival. Učencem so

Na delavnici Vodni detektiv so ustvarili tornado v plastenkah.

se tudi letos trudili ponuditi nekaj drugačnega, česar ni mogoče najti v učnih načrtih, a ob tem kljub temu pridobivajo nova znanja in izkušnje. »Mogoče na ta način spoznajo nove poklice, usvojijo inovativna znanja ali odkrijejo svoje še neodkrite talente,« je pojasnila Anja Šmid Pustoslemšek in dodala, da je letos največje zanimanje vladalo za delavnico improvizatorskega gledališča in lego robotiko, v trenutku je bila polna še delavnica z droni, ki so jo pripravili prvič. Poleg šol z Gorenjskega se jim je letos pridružila tudi šola z Mosta na Soči. »Želeli so spoznati, kako poteka festival, saj ga želijo prenesti tudi v svoje kraje,« je razložila Anja Šmid Pustoslemšek.

Na obisku pri novinarjih

Otroci iz OŠ Križe so minulo sredo obiskali stavbo Gorenjskega glasa. Tam smo pobližje spoznali, kako nastaja časopis. Spoznali smo Dino Kavčič, ki nas je »popeljala« skozi zgodovino, uredništvo ter potek in delovanje časopisa. Srečali smo se s Cvetom Zaplotnikom, urednikom, njega pa smo povprašali o različnih stvareh, npr. kako se raznašajo časopisi, kakšen delovnik imajo novinarji Gorenjskega glasu, ali novice objavijo na splet, preden jih vključijo v časopis, kaj se zgodi, če urednikom zmanjka novic ali pa jih je preveč, in podobno.

Miha in Žiga, 9. a OŠ Križe

Foto: Dina Kavčič

POTOVANJA • VINO • HRANA • DOGODIVŠČINE • MOŠKI • ŽENSKÉ • POTOVANJA • VINO • HRANA • ŽENSKÉ

AMERIKA OD JIMIJA DO JIMA (3)

PRVI STARBUCKS

Igor Kavčič

Pa pojdimo na seatelsko tržnico. Lahko bi rekli, da je to običajni »trgovski center« na star način, kakršnega imajo vsa velika mesta, pa vendarle ima vsaka izmed njih svoje posebnosti. Tako imenovani

Pike Place market stoji nad pristaniščem v dveh, mogoče treh etažah, po hodniškem labirintu gor in dol človek pač pozabi. Glede na to, da je Seattle ob morju, seveda ne manjka »ribjih« stojnic pa tudi vseh drugih, ki nekako sodijo na tržnico, od čajev, začimb, stojnic z zelenjavo do slikovitih s cvetlicami in tistih z bižuterijo ali pa

doma izdelanim tekstilom. V teh krajih je očitno doma tudi usnje. Sem in tja se najde kdo z nekoliko drugačno ponudbo, kot tisti mož z brado, ki je prodajal stare časopise, stripe in plakate. Zapodil sem se med stare izvode revije Time, ki je večkrat na naslovnici objavila Tita, prvič že oktobra 1944. Zgolj zanimalo me je, ali je revija moč dobiti, a izvem, da se take stvari predhodno naročajo.

Tržnica svojo prepoznavnost danes dobiva na bližnji okolici, saj je v isti ulici prva kavarna Starbucks, ki so jo

odprli leta 1971. Ja, Seattle je poleg Googla in Boeinga tudi rojstno mesto svetovno znane verige kavarn, katere ime danes nosi več kot trideset tisoč lokalov po vsem svetu. Kolikor vem, je Slovenija še vedno premajhna za Starbucksovo franšizo. Ker gre za prvi lokal, je ta dnevno oblegan s turisti, še posebno ljubitelji te blagovne znamke, in je zaradi gneče treba za vstop čakati v vrsti kake pol ure. Dve zgradbi dalje na vogalu ulice v še enem lokalu (v mestu in širši okolici jih je vsaj trideset) gneče ni bilo.

Toaleta v novi splošni knjižnici ni težko najti. Ali pač ...

Dolga vrsta za vstop v prvo kavarno Starbucks iz leta 1971

Na tržnici deluje tudi »nežni zobozdravnik«.

V mestu je sicer veliko zanimivih stavb, med njimi je zagotovo arhitekturna posebnost nova stavba splošne knjižnice (Seattle Central Public Library). Odprli so jo

leta 2004 in je zares nekaj posebnega, tako od zunaj kot znotraj. Policist varnostnik nas – vedoč, da nismo člani knjižnice, ampak turisti – napoti v četrto nadstropje.

GLASOV ODER

ČEZ TRI GORE, ČEZ TRI VODE

Takšen je bil naslov letnega koncerta Folklorne skupine Karavanke, ki si ga je zbrano občinstvo z navdušenjem ogledalo tretjo novembrsko soboto v Kulturnem centru Tržič.

Samo Lesjak

Tokrat so člani obiskovalcem postregli z modno revijo, ki so jo obogatili z ljudskimi plesi in pesmimi skoraj vseh slovenskih pokrajin. Osredotočili so se na oblačne slovenskega prebivalstva v devetnajstem in v začetku dvajsetega stoletja in prikazali tedanjo oblačilno pestrost Slovencev po posameznih pokrajinah. Sprehodi-li so se kot po modni pisti in res je bilo marsikaj videti – od oblačil, ki so si jih lahko privoščili le bogati kmetje, do oblačil, ki so označevala revnejši del prebivalstva, oblačila za vsakdanjo rabo in praznja oblačila. Razlike so bile vidne tudi pri najmlajših. Kot je pojasnila vodja mladinske skupine Saša Meglič, je bilo zanimivo videti, v kakšnih srajčkah so naokrog hodili otroci, tudi fantje, do njihovega šestega leta starosti, saj je veljalo, da so fantje šele okrog šestega leta dobili svoje prve hlače.

Najbolj je obiskovalce prevzela pokrajinska pestrost. Danes se ljudje od pokrajine do pokrajine ne oblačijo več različno, oblačilni videz je enak po vsej Sloveniji in tudi širše, izven naših

Navdušili so tudi najmlajši člani FS Karavanke. / Foto: arhiv FS Karavanke (Sergej Radosavac)

meja. Pred dvesto leti je bilo bistveno drugače. Ljudje so se po posameznih pokrajinah po oblačenju razlikovali in ni bilo tako težko prepoznati, od kod kdo prihaja. Različna je bila tudi glasba, ples, pesmi, ki so se prenašale iz roda v rod in ohranjale narečje. Vse to so člani Folklorne skupine Karavanke združili v celoto in se odpravili na pot od Gorenjske do Koroške, Štajerske, Prekmurja, Bele krajine, Dolenjske in preko Primorske spet nazaj na Gorenjsko. Program so popestrili folklorniki FD Kres iz Novega mesta, folklorniki KUD Student iz Maribora ter

mladi tamburaši KUD Oton Župančič iz Vinice.

Prireditev je poskrbela tudi za slavnostni trenutek, ko so podelili jubilejna društvena in Kurnikova priznanja, večer pa sklenili s skupno pesmijo Oj, lepo je res na deželi. Občutki po koncertu so bili zelo pozitivni, k čemur so pripomogle številne pohvale in čestitke s strani obiskovalcev. »Spodbudne besede in velik aplavz vsakokrat znova dajejo potrditev našemu delu in spodbudijo željo po nadaljnjem ustvarjanju,« se je ob koncu vsem iskreno zahvalila predsednica KD FS Karavanke Saša Meglič, prejemnica

Maroltove listine, ki jo podeljuje Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, za pedagoško in mentorско delo ter nepogrešljiv prispevek k razvoju in širjenju folklorne dejavnosti – med drugim je z otroško folklorno skupino, ki jo vodi od leta 2002, izvedla vrsto projektov, ki so odmevali na lokalni, državni in mednarodni ravni, strokovno je vodila projekt praznovanja 50-letnice delovanja KD FS Karavanke, sodelovala pri snemanju dokumentarnega filma Peče na Slovenskem, pripravila zgoščenko in priročnik Plesno izročilo na Slovenskem ...

Lalia v Domu kulture Kamnik

Kamnik – V petek, 29. novembra, bo ob 18.30 in ob 20. uri v Domu kulture plesni performans Lalia. Gre za zvočno in gibalno raziskovanje individualnega izraza, s katerim nastopajoče odkrivajo lasten notranji svet ter hkrati vstopajo v tujega. S pozornostjo, ki jo sočasno usmerjajo navzven in navznoter, vzpostavljajo vzajemne odnose, kjer je vsaka zase dovolj, a vendar delujejo skupaj. So glas in so telo. So njun odnos. So Tina Habun, Simona Kočar, Tanita Rose, Ajda Špacapan in Neža Blažič.

V Train prihaja Defunkt

Kranj – V četrtek, 28. novembra, bo ob 20. uri v Trainstation Subartu koncert newyorške zasedbe Defunkt. Legendarni kolektiv Defunkt je konec sedemdesetih v New Yorku ustanovil vokalist in pozavnist Joseph Bowie, ki je v glasbeni karieri prepotoval že cel svet. Že s svojim prvim albumom Defunkt so se žanrsko opredelili za kombinacijo džeza, fanka in pank roka, žanrskemu spletu, ki mu ostajajo zvesti še danes. Defunkt sestavlja pisana družina izkušenih glasbenih mojstrov, ki so delili oder z Jamesom Brownom, Princem, Talking Heads, Clash ...

Joseph Bowie se z zasedbo Defunkt vrača v Kranj.

Srca bodo znova zaigrala

Kranj – V soboto, 30. novembra, bo od 20. ure v dvorani Kulturnega doma na Primskovem potekal nostalgичni koncertni rokovski večer Srce nam še vedno igra. Med nastopajočimi velja izpostaviti Apokalipso, kranjsko skupino naše mladosti, iz katere je kasneje nastala California – tokrat bodo ekskluzivno nastopili v prvotni zasedbi. Oder bodo zavzeli tudi udarni predstavniki domačega rokenrola: Ikos Band, Joške v'n, The Strings, Gino&Band in KillerFace, obetajo pa se tudi presenečenja.

Španski »modri« kralj

PETER COLNAR

Špansko-nemški kralj Alfonz X. Kastiljki Modri si je upravičeno prislužil vzdevek Modri. Rodil se je 23. novembra leta 1221. Leta 1252 je postal kralj Kastilje in Leóna. V letu 1257 so ga izbrali tudi za nemškega kralja. Po mavrskem zgledu je na svojem dvoru ustanovil prevajalsko šolo, ki je v 13. in 14. stoletju sodila med najslavnejša in najuglednejša kulturna središča na svetu. Na njej so nastajali znanstveni spisi iz zgodovine, astrologije, astronomije in prava. Med drugimi nastali tudi knjigi o igrar in šahu.

Alfonz X. je bil prvorojenec Fernanda III. in Beatriz Švabske. Na dvoru v Toledu je pridobil skrbno izobraževanje na različnih področjih, ob enem pa se je začel

družiti z glavnimi dediči plemiških družin kraljestev Kastilje in Leona. Še kot prestolonaslednik je dosegel pomembna dela, kot je osvojitve kraljestva Murcije (1241) in premirje z Jaimejem I. Aragonskim. Kot sin Beatriz Švabske se je potegoval za prestol Svetega rimskega cesarstva.

Zasluzen je za napredek znanosti in književnosti. Kot mecen znanstvenikov in umetnikov je bil tudi sam avtor mnogih pomembnih del. Izdal je zakonik za celotno državo in začel pisati španske zgodovine, prvi prevod Biblije in astronomska dela v španščini. Zelo se je zanimal za znanost in je v vsakem pogledu podpiral učenjake Arabce, Jude in kristjane, ki so živeli v Španiji. Med proučevanjem

Ptolemejeve teorije je izjavil: »Če bi me bog pri stvarjenju sveta vprašal za nasvet, bi bilo mnogo stvari preprosteje ustvarjenih.« Tudi zgradba človeškega telesa se mu je zdela šušmarska. S tem sicer ni želel izreči nobene heretične misli, vendar so ga vseeno obsodili zaradi bogokletja in je leta 1283 izgubil prestol.

Pod njegovim pokroviteljstvom so neposredno iz arabščine prevedli astronomske tabele iz leta 900. V Toledu je zbral skupino petdesetih učenjakov, arabskih in judovskih astronomov iz Kordobe, Toleda in Pariza, da bi izboljšali planetne tabele iz leta 1080. Leta 1252 so sestavili znane Alfonzove (Alfonzinske) astronomske tabele, ki so bile v splošni rabi okoli tristo let. S temi

TA ČUDOVITI NORI SVET

Iskrice in izreki

- Francoski predsednik vlade in države Georges Pompidou je ob kritiki politikov dejal: »Seveda imamo tudi slabe politike ... Toda koliko je šele slabih pesnikov!«
- V zgodovini se je proslavil samo tisti politik, ki je znal odpreti perspektivo žepom. (Miroslav Krleža)
- Na Zemlji je lažje uresničiti vse drugo kot ljubezni do bližnjega. (Edvard Kocbek)
- Na svetu bi bil popoln mir, če ni bi bilo mojega in tvoje-ga. (italijanski pregovor)
- Velika večina življenja mine v slabih dejanjih, velik del v brezdelju, vse življenje pa dela človek druge stvari, kot bi jih moral. (Seneka)

Smeh ni greh

- Direktor razlaga novim delavcem: »Za plačo boste dobili toliko, kot boste naredili ...«
- »Saj sem vedel, da bo nekaj narobe,« je pripomnil eden od novincev.

tabelami so tedanji astronomi poskušali popraviti napake iz Ptolemejevih tabel. V njih so navedli dolžino tropskega leta 365 dni 5 ur 49

minut 16 sekund. Čez 330 let so leta 1582 uvedli gregorijanski koledar, ki je upošteval dotedanja znanja o dolžini leta.

PRAZNOVANJA

Avsenikova pesem na Bledu

Orkester Slovenske policije z dirigentom Nejcem Bečanom in gostje glasbeniki in pevci Franjo Maček, Monika Avsenik, Gregor Avsenik, Simona Vodopivec - Franko in Matjaž Mrak bodo v glavnih vlogah na slavnostnem koncertu z naslovom Veter nosi pesem mojo. Program bo povezovala Barbara Božič. Koncert bo v petek, 29. novembra, ob 19. uri v Festivalni dvorani na Bledu. S tem koncertom bo sklenjeno Leto bratov Avsenik, za katerega se je odločila Zveza slovenskih godb in svojim članom, pihalnim orkestrom priporočila, naj letos v svoje programe uvrstijo dve ali tri Avsenikove skladbe. Častni pokrovitelj Avsenikovega leta je predsednik Republike Slovenije Borut Pahor. Leto 2019 je tudi jubilejno leto: Slavko Avsenik bi bil 26. novembra star 90 let, njegov brat Vilko pa bi to starost dosegel lani 9. novembra. Dolgoletni godbenik leškega pihalnega orkestra Ferdo Kikelj, ki skupaj z Občino Bled, Zvezo slovenskih godb in Zavodom za kulturo Bled organizira koncert, pravi, da Bled ni bil naključno izbran za koncert. Na Bledu je bil prvi festival slovenske popevke, na katerem sta kot avtorja sodelovala tudi brata Avsenik. Občina Bled ju je kot prva med slovenskimi občinami izbrala za častna občana, Avsenika pa sta s svojo glasbo ogromno prispevala k promociji Bleda. Tu so skupaj z Avseniki posneli tri mednarodne oddaje iz znamenite serije Senik godcev in imeli številne, tudi jubilejne koncerte.

Novorojenčki

V zadnjem tednu se je na Gorenjskem rodilo 40 novorojenčkov. V kranjski porodnišnici je na svet prijkalo 9 deklic in 17 dečkov. Najlažja je bila deklica z 2575 grammi, najtežji pa deček s 4145 grammi. Na Jesenicah se je rodilo 6 dečkov in 8 deklic. Najtežji je bil deček, ki je tehtal 3880 gramov, najlažja pa deklica, ki ji je tehtnica pokazala 2850 gramov.

Mladoporočenci

Dne 22. novembra 2019 sta se v Radovljici poročila Luka Bole in Veronika Gruden.

TANJIN KOTIČEK ŠOLA VEDEŽEVANJA IZ CIGANSKIH KART

Vaše pošte je res veliko in vesela sem, da se tako pridno učite in nabirate znanje iz vedeževanja. Kot sem že rekla, ima vsak od nas lahko to spretnost, odvisno pa je samo od posameznika, ali to znanje razvija in ga ta veda seveda veseli. V kartah se skriva marsikaj, ne samo naša prihodnost, ampak tudi razpoloženje in karakter človeka, ki vsakomur posebej določa korake in odločitve. Usoda, verjamem, je namenjena, ampak vseeno še kaj ostane samo v naših rokah. Imamo pismo bralke pod šifro Elena 10. Karte so Tat (Lopov), Sovražnik (Neprijatelj), Upanje (Nada), Pot, Denar (Novci). Določeno vprašanje za samo razlago ni zastavljeno, zato se naredi splošni pogled. Prva karta Tat pove, da je bralka težko na enem mestu, da se ji vedno kaj dogaja in da je rada v gibanju. Skratka – ni oseba, ki bi posedala na kavču, ampak mora stalno nekaj delati. In seveda – odsotnost ali sprememba okolja. Velika povezava je s tujino, ker

sta prisotni tudi karti Pot in Sovražnik. Lahko je le želja po odhodu nekam stran in s tem odmikom od vseh težav. Občutek, da je opazovana iz okolice in se spremlja vsak njen korak. Ni prave svobode in utesnjenosti preži na vsakem vogalu. Upanje prinaša izpolnitev želje, najkasneje naslednje poletje. Zadnja karta Denar pomeni osamljenost v odnosu in kar tako, je pa Denar denar in lahko pričakujete dobre spremembe glede financ in vrata za odhod so odprta. Na naslov tanja.70@hotmail.com ali na Gorenjski glas s pripisom »šola vedeževanja« in svojo šifro pošljite tri, pet ali sedem poljubnih kart ali pa karte za druge sisteme, ki ste jih doslej že spoznali.

Srečno! Vedeževalka Tanja

MLAJ OB GREGOVI TRIDESETICI

V Šenčurju je bilo zopet veselo, tokrat zaradi prešernega praznovanja okroglega jubileja, tridesetletnice Grega Grašiča.

Samo Lesjak

Že vse od svojega rojstva, 20. novembra pred tridesetimi leti, je Grega živahen, vedno nasmejan in poln pozitivne energije. Že v otroških letih je marsikatero nagajivo ušpičil, se potikal po vasi in raziskoval okolico ter spoznaval ljudi – marsikdaj se je tovrstno navihano raziskovanje tudi malce zavleklo, toda vedno dobro končalo.

Gregaimaradnaravo, med drugim je skrbel za mnoge živali, tudi za dvajset ovac. V slogu sodelovanja z naravo z ekološkimi akcijami in ozaveščanjem o pomembnosti skrbi za naravo vselej ob strani stoji tudi svoje- mu mlajšemu bratu Janu, ki je aktiven naravovarstvenik. Šolske obveznosti je vedno

Vesela družina ob mlaju za Gregov jubilej / Foto: Gorazd Kavčič

opravljal vestno, še rajši pa se je Grega posvečal jeklenim konjičkom – že pri sedmih letih ter nato skozi vsa leta odraščanja se je preizkušal v motokrosu, tudi kasneje in še danes pa z veseljem hodi na motokros dirke in občuduje naše šampione.

Grega z malo princesko Mašo / Foto: arhiv dogodka

Grega je tudi ljubitelj potovanja, z letali je preletel nešteto kilometrov, na zimzelenih poteh pa je spoznaval lepote številnih svetovnih dežel, tudi eksotiko Daljnega vzhoda. Zelo je delaven, s svojim novim kombijem

na cestah preživi domala vse dneve, za zadovoljstvo in veselje v njegovem srcu pa skrbi hčerka Maša, njegova mala princeska, ki jo ima s svojo izvoljenko Klaro.

Vsak, ki Grega pozna, zna povedati, da je družaben in prijazen fant, ki vedno rad priskoči na pomoč, tako da so mu ob obletnici z veseljem prišli zažet vse dobro. Pozabili ga niso niti legendarni šenčurški Godlarji, pri katerih je Grega aktiven že celih osemnajst let: ti so mu ob okroglem jubileju pripeljali velik mlaj, ki sedaj krasi pročelje hiše, kjer se je odvijalo praznovanje. Grega zna vedno poskrbeti za smeh in dobro voljo in tako je bilo tudi tokrat, ko so se vsi razšli z najboljšimi željami za vsaj še trikrat trideset.

Rojstnodnevni ples jubilaranta s simpatično mami Joži

TANJA ODGOVARJA

tanja.70@hotmail.com

»Obupana«

Najlepša hvala, gospa Tanja, za vaše dosedanje odgovore. Ogromno ste mi pomagali, čeprav imam glede otrok še vedno skrbi. Hvala vnaprej za vaše odgovore in lep pozdrav. Obremenitve, ki vam otežujejo življenje, se zdijo iz dneva v dan napornejše. Najraje bi zaprli oči in se prebudili v jasnejše dneve, kjer bi se razblinile vse skrbi. Prej ko boste spoznali, da na življenje drugih ljudi ne morete vplivati, prej boste začutili olajšanje. Otrokom lahko svetujete, a na koncu se odločijo po svoje, tako kot sami mislijo, da je dobro. Harmonije in ljubečih odnosov, ki veljajo pri vas doma, vam ne more nihče vzeti. To imejte v mislih, kadar se v vas naseli žalost. Še naprej

se držite načela modrosti in močne volje, pa boste premagali tudi največje težave. Najmlajši izmed vaših otrok preživlja obdobje odraščanja, zato se je njegovo vedenje nenadoma spremenilo. Dovolite mu malo več svobode in mu večkrat prisluhnite. Čeprav vam ne pokaže, mu vaša spodbuda ogromno pomeni. Ko se bo zavedal, da ste na njegovi strani in ga sprejemate takšnega, kot je, se bo večkrat odprl in pred vami ne bo ničesar skrival. To šolsko leto mu ni najbolj naklonjeno. Njegov pristni karakter bo na plan prišel v naslednjem letu, ko bo prejel številne dosežke. Dobro se bo počutil v svoji koži in začel vas bo bolj upoštevati. S svojim talentom bo znal najti pravi način, da sprost

uporniško naravo. Hčerke, ki jih imate, so si med seboj različne in živijo vsaka v svojem prepričanju. Tretja si bo v naslednjem letu vzela čas in pri sebi počasi prišla do določenih zaključkov. Vztrajno in zanesljivo bo dokončala, kar si je zadala. V ljubezni bo prišlo do prave spremembe takoj, ko bo spoznala, da se ne počuti več dobro v odnosu, ki ga ima. Nov moški ji pride naproti še pred iztekom tega leta, ni pa nujno, da bo svojo zvezo prekinila takoj. Druga hčerka je močnejšega značaja in bolj ko ji boste prigovarjali, naj bo dovzetna za spremembe, bolj se bo zapirala pred vami. Njeno finančno stanje se bo izboljšalo skladno z menjavo službe. Tujina in usmeritev na druga poslovna področja,

ni izključena. Ljubezen bo še nekaj časa pustila ob strani. Ko bo najmanj pričakovala, se bo zaljubila in sprejela velike odločitve, zelo na hitro. Prva hčerka ima za zdaj premalo motivacije, da bi spremenila svoj življenjski slog. Dogodek, ki se ji bo pripetil naslednje leto poleti, ji bo dal veliko misliti. Vzela se bo v roke in poskrbela zase, tako kot si zasluži. Spremembe bodo s seboj prinesle tudi podmladek. Čisto ob koncu, pa ste postavili še eno vprašanje zase. Službo, ki si jo želite, boste dobili. Še enkrat se pozanimajte in odgovor bo tokrat pritrdilen. Dobra družba, s katero boste obkroženi, bo točno tisto, kar potrebujete, da sem in tja preusmerite svoje misli. Srečno.

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki Gorenjskega glasa, izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: 040 514 975

Gorenjski Glas

DRUŽABNA KRONIKA

ŽUPANOVNO VINO

Vinska pot v Rovih pod starim Kranjem se je zaključila z nedeljskim Sladkim dnevom, ki so ga letos organizirali prvič in smo na njem lahko degustirali sladice in sladka vina. December bo v kranjski občini precej dobrodelen, začel pa se je z izborom županovega vina.

Alenka Brun

Sicer so se povabili na obisk Vinske poti v rovih Kranja odzvali tudi tuji veleposlaniki in domači gospodarstveniki, a prejšnji teden je bil v Kranju zanimiv dobrodelni vinski večer, kjer so izbrali županovo vino za leto 2020.

Na dogodku je bilo prisotnih kar nekaj bolj ali manj znanih vinskih imen iz različnih slovenskih vinskih regij. Med njimi so bili znani štajerski vinski znamki Stayer in Joannes Protner, primorski Sartori,

Fornazarič, Vinarstvo Hafner iz Slovenskih goric, Valter Sirk iz Višnjevika, vinska klet Zaloščan iz spodnje Vipavske doline, vina družine Puklavc pa Kos, Gjerkeš, Graben, hiše vin Eminio, kleti Goriška brda in tudi predstavniki blagovne znamke Monte Rosso, katere lastnika sta Gorenjca, poleg vin pa smo lahko okušali še njihova kakovostna oljčna olja.

Za hrano je tokrat skrbel Marko Arvaj s svojimi mesno-sirnimi krožniki; sir smo lahko okušali še na eni izmed stojnic. Izjemno glasbeno vzdušje pa so ustvarjali člani izvrstne zasedbe Kranjci. Skozi celotno dogajanje

je z besedami spretno krmaril nekdanji radijec Gregor Murn. Večer sam pa je bil zasnovan tako, da je šla od vsake degustacije polovica vrednosti, izražene s kuponom ali kuponi, v dobrodelne namene in končni znesek večera v skupni dobrodelni decembrski koš. V bistvu so z izborom županovega vina v Kranju začeli in napovedali letošnjo decembrsko dobrodelno akcijo V Kranju dobro v srcu mislimo.

Med vini smo na koncu dobili dva zmagovalca. Komisija pod vodstvom predsednika dr. Francija Čuša je ocenjevala vzorce in med belimi izbrala Puklavc

Family Wines sivi pinot Seven Numbers 2018, med rdečimi pa paradnega konja vinske kleti Zaloščan de Adami merlot 2009.

V nedeljo pa se je Sladkim dnevom 12. Vinska pot v Rovih pod starim Kranjem poslovila. Obiskovalci so lahko okušali Conditusove blejske kremne rezine, vafle, Anjine domače štruklje in še in še – tudi nagrajeno prekmursko gibanico Pekarne Orehek. Dame s TD Kokrica so poskrbele za široke nasmehe s sveže ocvrtimi kvašenimi flancati, sladke manjše in večje grizljaje pa smo lahko kombinirali še s ponudbo sladkih vin prisotnih vinarjev.

Kranjski župan Matjaž Rakovec in vinar Valter Sirk

Leon Kramar z zmagovalnim belim vinom / Foto: Primož Pičulin

Dobrodelnega vinskega večera so se udeležili tudi Nuša Ekar in Božo Grlj, znana predvsem po ustvarjanju dobrih dokumentarcev, ... / Foto: Primož Pičulin

... pa čebelarji mojster Janez Markič, Aljoša Korenčan, direktorica Prešernovega gledališča Mirjam Drnovšek in Selman Čorović iz kranjske »Layerce«. / Foto: Primož Pičulin

Conditusove blejske kremne rezine je v rovih tokrat stregel moški tandem: Aleš Guzelj in Andrej Klinar / Foto: A. B.

Nasmejane dame TD Kokrica: Joži Studen, Ani Krumpetar, Mira Grošelj in Mimi Rozman / Foto: A. B.

VRTIMO GLOBUS

Chris Brown je drugič očka

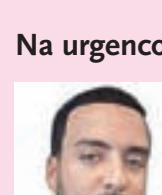
Ameriški pevec **Chris Brown (30)** je postal drugič očka. Nekdanje dekle Ammika Harris mu je po poročanju tujih medijev rodila sina. »Zaljubila sem se vate, ko sem te prvič videla,« je na Instagramu objavila Harrisova, ki ni razkrila več podrobnosti niti ni delila z javnostjo nobene fotografije novorojenčka. Brown ima tudi petletno hčerko Royalty z Nio Guzman. Pevec novice še ni komentiral.

Poslovala se je zvezdnica Jane Galloway Heitz

Stara osemindemdeset let je umrla igralka **Jane Galloway Heitz**, znana po vlogi Lillian Adler v seriji Glee. Umrla je zaradi posledic popuščanja srca. V dolgoletni karieri je zaigrala v mnogih serijah, med drugimi tudi v Beg iz zapora, Monk, Talenti v belem in Brez sramu. Sicer pa je imela tudi lastno agencijo z avdicijami za mlade igralske talente. Za seboj je pustila hčerko in tri vnuke.

Na urgenco zaradi hrane ali vlomilcev?

Raper **French Montana (35)** je bil sprejet v losangeleški bolnišnici zaradi hude slabosti in nestabilnega srčnega utripa. Policisti so bili obveščeni, da so v raperjevo hišo vlomili nepridipravi, vendar se je slednje izkazalo za lažno prijavo. Na raperja so naleteli v zelo slabem stanju in poklicali reševalce. Točen vzrok njegovega stanja še ni znan. Nekateri mediji poročajo, da se je glasbenik zastupil s hrano.

Igralec Justin Hartley se ločuje

Igralec **Justin Hartley (42)** in **Chris-hell Stause Hartley (38)** se po dveh letih zakona ločujeta. Zvezdnik serije To smo mi je v ločitvenih papirjih kot razlog navedel nepremostljive razlike. Zakonca naj bi že dlje časa imela težave. Ona si je zelo želela otroka, on pa trenutno še ne. Hartley je bil osem let poročen z operno pevko Lindsay Korman, s katero imata skupno skrbništvo nad petnajstletno hčerko Issabelo.

Na dobrodelnem vinskem večeru, ki ga je gostila Mestna občina Kranj, so izbrali županovi vini za leto 2020, z vini pa sta na njem gostovali tudi Katja Princič in Lili Grilc iz Vinske kleti Goriška brda. / Foto: Primož Pičulin

N JAZ, MIDVA IN MI

Zimske radosti

MOJCA LOGAR

Če vprašamo Slovence, kaj nam je v Sloveniji ali pri nas, Slovencih, najbolj všeč, bi zagotovo kaj kmalu navedli kakšno dejavnost v povezavi z zimo.

Radi imamo sneg. Koliko pa ga res še imamo? Vsako leto še pade, vendar se snežna odeja obdrži le nekaj dni. Nizke temperature zdržijo le še nekaj dni v celem zimskem obdobju. Če jaz pomislim na zimo, to pomeni sankanje z domačega hriba, kepe, sneženega moža, gradnjo tunelov in drugih sneženih skulptur, smučanje na bližnjem hribu. Ko smo znali že približno smučati, smo šli na najbližje urejeno smučišče.

Danes brez umetnega ali tehničnega snega nobeno smučišče v celotnem alpskem loku ne more zagotoviti nemotene ponudbe smučanja. Težko rečemo zima, zima bela, ko je zelo pogosta slika belega jezika, ki se vije po smučarski progi, vse naokrog pa je zeleno in rjava. To je dejstvo in smučanje bo vedno dražje. Ko pomislim na velike količine vode, ki jo morajo na smučišča speljati preko vodovodov, zajetij ali z izgradnjo akumulacijskih jezer, mi ni prijetno. Vsa elektrika, ki je potrebna za proizvodnjo snega, je draga. Vedno znova pomislim, vse to zaradi našega egoizma in ugodja. Smučarski turizem je v alpskem prostoru pomembna gospodarska dejavnost zagotovo že sto let, vedno je bilo treba posegati v prostor, urejati smučišča, žičnice, graditi hotele in vse drugo. Že kar precej let je treba izdelovati tudi sneg. Kako smo ljudje sebični.

Za zdaj je še tako, da vse otroke v osnovnih šolah učijo smučanja. Plavanje in smučanje naj bi bila nacionalna športa, zato učijo teh veščin vso populacijo. Plavanja se že naučijo vsi, to je življenjskega pomena, smučanja pa mislim, da ne več. Cena je visoka, vsi tujci in priseljenci pa tudi ne vem, kako to sprejemajo. Pri nas doma smo veliko energije in denarja namenili odločitvi, da vsi otroci smučajo. Rabljena oprema se na smučarskih sejnih lahko kupi zelo ugodno. Letos se že sprašujemo, ali bomo še smučali vsi skupaj. Študenti imajo drug termin počitnic in naj smučajo po svoje. Ali potem potrebujemo vsak svojo opremo? Nismo je več kupili za vseh pet otrok, otroci so skupaj ugotovili, da imajo dva kompleta smučarske opreme čisto dovolj. Če bomo smučali vsi skupaj, si bomo manjkajočo opremo izposodili na smučiščih. Za nekaj dni smučanja, morda tri ali štiri na leto, ni treba menjavati opreme vsako leto.

Otroci odrasčajo in naši skupni dopusti se iztekajo. Saj še sama ne vem, ali me bolj stiska globalni pogled na smučanje, ki pomeni vedno večjo obremenitev za okolje, ali dejstvo, da tudi tega ne bomo več počeli skupaj, ker imamo preveč različne obveznosti. Po drugi strani pa je tudi fino, otroci odrasčajo. Včasih smo za sedem ljudi potrebovali veliko opreme, danes smo pristali na štirih kompletih, ki zadoščajo za celo družino.

Mojca Logar je profesorica geografije in zgodovine.

Ne grem se več

JANEZ LOGAR

Ne grem se več najine igre. Ne sprejemam več tvojega tempa in načina skupnega bivanja. Ne zdržim več tvojega kritiziranja, stalnega pritoževanja in nerganja. To počneš samo doma, v službi si tega ne dovoliš. Nočem več živeti ob tvoji hitrici, ne bom več sluga tvojim projektom. Sam sebi se čudim, kako je možno, da sem se zapletel v tvojo igro. Vedno si izmišljal nove cilje, več in dlje. Ti želiš, jaz skočim in ustrezem. Zdi se mi, da mi je denarno bogastvo v prekletstvo. Če ga ne bi imel, bi prej odnehal.

Podarjam ti vsa dodatna dela, ki jih boš spet sprejela v službi. Ne bom te več rotal o nesmiselnosti tvoje igre. Podarjam ti tvoje neprespance noči. Mene pusti pri miru. Podarjam ti tvojo učinkovitost, ki jo občudujejo tvoji nadrejeni in ki te bo pokopala. Izvoli. To je tvoja izbira. Podarjam ti nakupovalne izlete v London in Paris. Vse to lahko od sedaj naprej urejaš sama. Ti pa mi vrni skrb, ki sem jih imel ob tvojih bolezenskih izpadih, izčrpanosti in izgorelosti. V svojih prepričevanjih nisem bil uspešen. Zdravnikom in meni nisi verjela, sedaj lahko povečaš delo, potovanja, medsebojne nasmehke ostalim deloholikom. Svobodna si. Podarjam ti novi računalnik, ki sem ti ga kupil in s katerim si delala na dopustu. Prepovedujem ti, da bi kadarkoli še dvignila glas nad menoj. Takoj bom odšel iz prostora. Morda celo iz stanovanja. Opravičujem se ti, ker vem, da te bo to najbolj ubilo. Takrat boš ostala sama.

Najbolj se bojiš svoje samote. Podarjam ti tvojo samoto, občutek odvečnosti in občutek, da nisi dovolj dobra in lepa. Ti pa mi vrni vse moje besede, ki so opevale tvojo pridnost, vrni mi poželjive poglede na tvoje telo. Vrni mi moje hrepenenje o srečnem zakonu, vrni mi upanje, da sva na pravi poti. Ne pričakujem, da se boš opravičevala. Niti meni niti otrokom. Podarjam ti tvojo pot, kjer sem te oviral. Oprosti, ker sem to tako pozno spoznal. Izvoli slediti, kar so ti svetovali zvezdogledi in duhovni učitelji. Vseh tvojih spoznanj o sreči nisem okusil v najinem zakonu. Hitro se zmigaj, da ne boš česa zamudila. Celo gledališča, opere in muzeje boš sedaj lahko obiskovala sama. Strah te je te samote. Ubila te bo. Ne bom je več polnil. Čustveno se bom umaknil od tebe. Ne zanimaš me več. Ne pripadam ti več. Občutila boš hlad, ki ga nosiš v sebi. Jaz bom poskrbel zase in bom preživel.

Zahodni način življenja nas je popolnoma prevzel. Rast, pretirano delo, hitrost, več in dlje uničujejo naše domove. To je danes zelo pogosta oblika življenja, ne glede na spol. Takšni ljudje doživijo bivanjsko praznino. Odnosi propadejo, materialno bogastvo nas zaslepi in oddalji od sočloveka. Postajamo robotizirani brezsrčniki. Izginejo iskreni nasmehi, ostane službena prijaznost, izgine ljubezen, ostane koristno druženje.

Janez Logar je terapevt v zakonskem in družinskem centru Toplina v Kranju. e-pošta: janez.logar@toplina.net

KUHARSKI RECEPTI

ZA VAS IZBIRA DANICA DOLENC

Miklavževo se hitro približuje, piškotov pa še nismo dovolj napekli, saj jih bomo potrebovali tudi za darilca, sploh pa se moramo pripraviti še na oblikovanje in peko Miklavžev in parkeljnov. Najboljše je za ta namen kar kvašeno testo za potice. Najlepše se da oblikovati, lepo naraste in ko se pečeni in obrabljeni že preveč posušijo, so odlični podrobjeni v mleku ali kakavu. Tudi cimetoze zvezdice morajo biti na mizi ali v vabljenih kozarcih te dni, pa medenjaki, angelci in srčki iz pire ... Pa na adventne venčke ne pozabite!

Miklavži in parkeljni iz kvašenega testa

Testo: 350 g moke, 25 g kvasa, 70 g sladkorja, 100 g masla, 2 rumenjaka, sol, naribana limonina lupina 1 limone, mleko po potrebi.

Kvašeno testo za potice in Miklavže moramo pripraviti po hitrem postopku (v 30 minutah), zato ne pripravljamo kvasnega nastavka. Moko presejemo na delovno desko. Omehčano maščobo, sladkor, rumenjake, limonino lupino in sol dobro umešamo in dodamo moki. Dodamo tudi v mleku stopljen kvas. Iz vseh sestavin hitro zgnetemo testo, ga oblikujemo v figurice, jih po potrebi obarvamo, opremimo z rozinami in podobnim za oči, gumbe itd., pustimo vzhajati, da dobe polno obliko, nato pa spečemo v pečici pri 180 do 200 stopinjah Celzija.

Miklavževi piškoti

Skupaj dobro vmešamo 225 g masla, 225 g margarine in 400 g rjavega sladkorja, nato v to umešamo še 115 g kisle smetane. Dobro premešamo in postopoma dodajamo suhe sestavine: 560 g presejane večnamenske moke, pol žličke sode bikarbone, 3 žličke mletega cimeta, žličko mletega pimenta, pol žličke mletih klinčkov in pol žličke mletega muškatega oreščka. Če postane testo pregosto, električnega mešalnika ne uporabimo več. Nazadnje vmešamo še 70 g drobno nasekljanih orehov. Testo razdelimo v štiri porcije in vsako posebej zavijemo v aluminijasto folijo. Za nekaj ur ali pa čez noč jih damo v hladilnik. Nato delamo z eno porcijo testa naenkrat, preostale naj čakajo v hladilniku. Testo razvaljamo čim bolj na tanko in z modelčki izrežemo poljubne figurice: sv. Nikolaja, angelce, jelenčke, zvezdice, smrečice srca itd. Pečico segrejemo na 175 stopinj Celzija in vsako peko pečemo 10 minut. Ohlajene piškote glaziramo in okrasimo po želji.

Brankini medenjaki

Potrebujemo: 10 dag masla ali margarine (ali 2 žlici masti), 2 veliki žlici medu, 2 jajci, 5 žlic sladkorja, 1 zavitek pecilnega praška, moko po potrebi.

Iz vseh sestavin zamesimo testo, ki naj na hladnem počiva vsaj pol ure, naredimo kroglice, jih premažemo s stepenim beljakom, na vrh pritisnemo polovico orehovega jedra (mandelj ali lešnik), jih polagamo v pekač na papir za peko in zlato rjava spečemo pri 180 stopinjah Celzija.

Buče

ERIKA JESENKO

Če so buče včasih veljale za krmo živali, so danes čedalje bolj cenjene tudi v naši prehrani. Razumljivo, saj je redkokatera zelenjava tako polnega okusa in uporabna na raznovrstne načine.

Za pripravo kremne jense juhe potrebujemo: 1 manjšo hokaido bučo, 1 čebulo, 200 g korenja, 200 g kolerabe, 1 žličko sveže naribanega ingverja, pol žličke timijana, 1 šopek peteršilja, 1 šopek majarona, 1,5 l zelenjavne jušne osnove (ali 1,5 l vode in domača vegeta), 1 žlico olivnega olja.

Hokaido bučo olupimo, ji očistimo semena ter jo narežemo na kocke. Čebulo

olupimo in nasekljamo. Kolerabo in kolerabo prav tako očistimo ter narežemo na kocke. V posodi na žlici olivnega olja prepražimo čebulo in nato dodamo pripravljeno zelenjavo. Potresemo z ingverjem in nasekljanim peteršiljem ter majaronom. Zalijemo z jušno osnovo in v pokriti posodi kuhamo 15 minut. Nato vse skupaj zmešamo s paličnim mešalnikom in serviramo.

Nasvet: Zelenjava oranžne barve vsebuje velike količine vitamina A. Ker je vitamin A topen v maščobah, je njegova absorpcija znatno boljše ob prisotnosti maščobe. Zato ko juho

serviramo, ji nazadnje prilijemo še žlico kakovostnega olja.

Za pripravo pečene buče potrebujemo: 1 bučo hokaido, 2 žlici olivnega olja, sol.

Bučo narežemo na debelejšje rezine, ji odstranimo semena ter po želji olupimo. Pekač premažemo z oljem in nanjo razporedimo bučne rezine ter jih posolimo. Pečemo v pečici, ogreti na 180 °C, okrog 40 minut. Med peko bučne rezine enkrat obrnemo, da se zapečejo še na drugi strani. Buča je pečena, ko meso postane mehko.

Nasvet: Če imamo domačo bučo, je ne lupimo,

LAHKE JEDI

saj lupina vsebuje največ vitaminov in mineralov. Bučo postrežemo kot zelenjavno prilogo ali namesto mesa, odlična pa je tudi kot prigrizek.

Predstavitev knjige v Celovcu in na Reki

JURIJ KURILLO

Kranj – Ob koncu oktobra je bila v Mohorjevi knjigarni v Celovcu predstavitev zbornika Doktor Gregor Voglar. Urednik zbornika Jurij Kurillo je opisal življenje in delo znamenitega zdravnika zdomca in tudi zgodovino medicine do 18. stoletja, predstavil pa je tudi poglavji o puščanju krvi in evropskih epidemijah kuge. Ljuba Brajnik je govorila o zgodovinskih dogodkih tistega časa ter o samem carju Petru, pri katerem je »služboval« Gregor Voglar. Peter Kuhar je podatke dopolnil z družinskim drevesom nakelske družine Voglar. Knjiga bo naprodaj v Mohorjevi knjigarni v Celovcu in tamkajšnji knjigarni Haček. Predstavitev doktorja Voglarja de Biseneg ter knjige o njem je bila 8. novembra

tudi na 19. sestanku Hrvaškega znanstvenega društva za zgodovino zdravstvene kulture Medicinske fakultete na Reki. V prijetnem prijateljskem vzdušju je nastopilo šest slovenskih udeležencev – Janez in Duša Fischinger: Ustvarjalni tandem prof. dr. Julius Glax in hči slikarka Stephanie Glax, Zvonka Zupanič Slavec: Sto let Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani (1919–2019), Mojca Ramšak: Nomen est omen. O medicinskih in lekarniških poklicih vslovenskih družinskih imenih, Jurij Kurillo: Doktor Gregor Voglar Carbonarius de Biseneg – Zdravnik na moskovskem dvoru ruskega carja Petra I. Romanova Velikega, Vojteh Cestnik: Veterinarsko izobraževanje v Sloveniji v času habsburške monarhije in stare Jugoslavije.

Na bojišču velike vojne

V spomin na stoto obletnico konca prve svetovne vojne in kasnejših pogajanj o meji so člani dupljanske organizacije za vrednote NOB obiskali bojišče soške fronte.

JOŽE KOŠNJEK

Duplje – Ne le druženje, ampak tudi spoznavanje krajev, v katerih je pred dobrih stotimi leti divjala prva ali tako imenovana »velika vojna«, še posebej nam najbližja soška fronta, je bil razlog, da so se člani organizacije Zveze borcev za vrednote NOB iz Dupelj odločili za obisk teh krajev ob naši zahodni meji. S tem so se spomnili stote obletnice konca te vojne in mirovnih pogovorov in dogovorov, ki so šli tudi na škodo slovenskega ozemlja. Dupljanci so najprej obiskali 609 metrov visoki Sabotin, ki mu zaradi številnih kavern in večnadstropnih strelskih jarkov rečejo tudi preluknjana gora. Skupaj jih je nad 15 kilometrov. Na Sabotin in na bližnji Škabrijel je z italijanske strani tolko blizu 2000 topov, granate pa so bile težke od 200 do 400 kilogramov. Na Sabotinu so se bojevali in

umirali vojaki 22 narodnosti in petih veroizpovedi, ki so govorili 18 jezikov. Za Sabotin in še posebej za Škabrijel, ki med vojno ni nikdar padel v italijanske roke, pravijo, da je padlo največ granat na kvadratni meter, v najhujšem obstreljevanju tudi več kot osemdeset. Na Sabotinu je mogoče priti po tako imenovani Osimski cesti, ki je po letu 1985 povezala Solkan z Goriškimi brdi in tudi z vrhom Sabotina.

Spominsko potovanje se je nadaljevalo v slovensko vas Števerjan na italijanski strani, kjer je doma znani festival narodno zabavne glasbe in kjer je sredi kraja, ob cerkvi, postavljen spomenik žrtvam fašizma. Naslednja postaja je bil kraj Oslavje, kjer v kostnici na hribu Kalvarija počiva 20.000 znanih in 37.000 neznanih vojakov, umrlih v prvi svetovni vojni. Večinoma so Italijani. Potovanje po krajih, povezanih s prvo svetovno vojno,

Izletniki iz Dupelj v strelskem jarku na vrhu Sabotina

se je nadaljevalo v Sredipolju ali Redipuglii po italijansko, kjer je največje grobišče italijanskih vojakov (okrog 100.000) in v bližini v Fogliano pokopališče padlih na avstro-ogrski strani, tudi številnih Slovencev. Zadnji postaji sta bili Doberdob in slovenski spomenik padlim v boju proti fašizmu ter pokopališče Miren pri Gorici,

kjer je septembra leta 1947 določena meja prečkala tudi grobove, tako da je bila glava pokojnika na slovenski, noge pa na italijanski strani. Preko tega pokopališča je bilo, kljub varovanju na obeh straneh, veliko pobegov iz nekdanje Jugoslavije v Italijo. Nesmisel je bil kasneje odpravljen. Mejna črta poteka za pokopališčem.

Radio Triglav®

Radio Triglav-Jessence, d.o.o., Trig Tonača Cesta 4, 4270 Jessence

Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

Gorenjski glas nagrajuje zvestobo.

Drage naročnice in naročniki Gorenjskega glasa, lanska akcija obdarovanja zvestih naročnikov je imela zelo pozitiven odziv, zato jo bomo ponovili tudi letos. V žrebanju za pralni stroj, ročni mešalnik in likalnik boste sodelovali vsi naročniki, ki ste na Gorenjski glas brez prekinitve naročeni že več kot deset let. V žrebanje za palične mešalnike pa bodo vključeni tudi naročniki, ki so na Gorenjski glas brez prekinitve naročeni več kot eno leto. Z malo sreče pri žrebu lahko tudi vi prejmete enega od uporabnih novoletnih daril, ki jih Gorenjski glas poklanja svojim zvestim naročnikom.

likalnik Electrolux

pet paličnih mešalnikov
Electrolux

ročni mešalnik Electrolux

Žrebanje bo potekalo v uredništvu Gorenjskega glasa v sredo, 18. 12. 2019.

pralni stroj Electrolux

Splača se biti del naše velike družine naročnikov, povej naprej!

Šenčurski zbor v Franciji

Mešani pevski zbor Društva upokojencev Šenčur pod vodstvom zborovodje Dejana Herakovića je oktobra gostoval v Franciji.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Šenčur – MePZ Društva upokojencev Šenčur, ki šteje 38 pevcev upokojencev iz Šenčurja, Kranja in okolice, vodi pa ga zborovodja profesor Dejan Heraković, je oktobra gostoval v Franciji.

»Preko poznanstva naše ga dirigenta in gospe Bernardette Groisne, ki poje v podobnem francoskem mešanem pevskem zboru, je bil naš zbor povabljen v goste k francoskemu mešanemu pevskemu zboru Chorale melodie, Noyant. Zbor ima sedež v vasi Noyant, približno 40 kilometrov vzhodno od večjega mesta Angers, ki leži v dolini reke Loire. Zanimivo je, da okrog 45 pevcev, ki pojejo v njem, prihaja na vaje tudi iz 20 kilometrov oddaljenih krajev,« nam o gostovanju šenčurskih pevcev pri francoskih kolegih sporoča njegova članica Nevenka Primc. V Francijo je odšlo 26 pevcev in zborovodja, nastanjeni so bili po družinah v okolici, kjer so jih ljudje prijazno sprejeli. Ob tej priložnosti so si pevci ogledali tudi slikovite kraje v dolini reke Loire, znane po srednjeveških

Dobrodošli – bienvenue, so šenčurske pevce pozdravili gostitelji iz Francije.

Šenčurske pevce, ki so bili ob obisku v Franciji nastanjeni pri tamkajšnjih družinah, so skrbele jezikovne ovire, saj jih večina ne govori francosko. Pomagali so si z Google prevajalnikom, pa je šlo.

gradovih in mogočnih gotških cerkvah, muzejih in drugih znamenitostih. Priredili so več nastopov. »Posebno odmevna sta bila dva koncerta, ki smo jih imeli v cerkvah v kraju Genneteil in Boce. Velika cerkev v kraju

Genneteil sprejme tristo poslušalcev, bila je polno zasedena. Na koncu koncerta smo zapeli tudi skupaj s francoskim pevskim zborom, eno francosko in eno slovensko pesem. Ljudje so bili navdušeni, pesmi

smo morali ponavljati. Pevce francoskega pevskega zbora smo povabili k nam v Slovenijo. Povabilu so se z veseljem odzvali in tako se predvidoma konec meseca aprila 2020 zopet srečamo,« še pove Nevenka Primc in doda, da ob petletnici delovanja MePZ Društva upokojencev Šenčur pripravlja koncert. Nanj vabijo v soboto, 30. novembra, ob 19. uri v Dom krajanov Šenčur.

PREJELI SMO

Odprto pismo

Na občinski svet Občine Medvode sem septembra, pred sedmo sejo, naslovil odprto pismo o sprejemanju osnutka odloka o NUSZ (nepozidana stavbna zemljišča). Razumljivo je, da se plača neki razumen davek od hiš, dejavnosti, ni pa razumljivo, da se več plačuje za nekaj, česar še ni ali nikoli ne bo. Lastniki stavbnih zemljišč so prejeli osnutek za plačilo nepozidanih stavbnih zemljišč. Višina plačila za nepozidano stavbno zemljišče znaša mnogo več kot za že pozidana zemljišča. To ni razumljivo, kot bi bilo pisano na kožo raznim prekupčevalcem z zemljišči

in tajkunom, da preko nepremičnin operejo denar. Morda nekatera nepozidana stavbna zemljišča ne bodo nikoli pozidana ali pa so še naprej namenjena kmetijski rabi in pridelovanju hrane. Mnogi so v preteklosti pri sprejemanju dolgoročnega plana občine vlagali v zazidljivost, morda za lastne potrebe, vnuke ali iz pohlepa za prodajo. Če se ta osnutek NUSZ uresniči, bodo mnogi lastniki prisiljeni v prodajo teh zemljišč. Vprašanje je, ali je res tolikšno pomanjkanje stanovanj – ob vse nižji rodno sti, mladi se izseljujejo v tujino, obrobne vasi se praznijo. Ali je v ozadju kapital, ki se želi oplemeniti in legalizirati? Dejstvo je, da se z množičnim priseljevanjem ljudi na pode-

želje slabšajo bivalni pogoji in predvsem so odrinjeni domačini. Tudi povprečnina (glavarina), ki jo dobivajo občine iz proračuna RS, ne pokrije stroškov, ki nastanejo s priseljevanjem. Ceno zemljišč določa lega občine v slovenskem prostoru, ne toliko lokacija zemljišča. Zato bi bilo prav, da je občina udeležena v deležu pri prodaji zazidljivih zemljišč in tako bi lažje pokrivali stroške, ki nastanejo s priseljevanjem na komunalnem in družbenem področju. Nepozidana stavbna zemljišča, ki se namenjujejo kmetijski pridelavi, bi morala biti izključena iz plačila NUSZ. Naj se občina Medvode razvija glede na potrebe krajanov. Ni mogoče vseh želja uresničiti v nekaj mandatih, tudi prihodnji rodovi bodo želeli svoj ra-

zvoj, seveda če jim bomo pustili možnosti. Spoštovani svetniki Občine Medvode, od vas je odvisno, kako bomo/bodo živeli prihodnji rodovi na tem prostoru, zato ne obremenjujte občanov z nečim, česar ni ali nikoli ne bo oziroma bo na kakem danes nepozidanem prostoru nastala stavba za potrebe krajanov. Branite kmetijska zemljišča pred pozidavo in ohranjajte nepozidana zemljišča za prihodnji čas. Prostora ni mogoče nadomestiti. Izpolnite vse možnosti dobro razvite podeželske občine in podeželskega načina življenja. Uspešno delo in modrih odločitev vam želim.

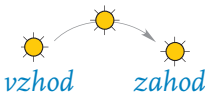
DAMJAN ZORE,
KMET IN OBČAN
OBČINE MEDVODE

desetdnevna vremenska napoved

Torek 26. 11. 5/9 °C	Sreda 27. 11. 6/11 °C	Četrtek 28. 11. 7/11 °C	Petek 29. 11. 6/11 °C	Sobota 30. 11. 3/10 °C
Nedelja 1. 12. 1/7 °C	Ponedeljek 2. 12. -2/6 °C	Torek 3. 12. -2/4 °C	Sreda 4. 12. -3/4 °C	Četrtek 5. 12. -2/5 °C

tedenski koledar

26. 11.	tor.	Konrad	●	7.17	16.21
27. 11.	sre.	Vigil		7.18	16.20
28. 11.	čet.	Jakob		7.19	16.20
29. 11.	pet.	Radivoj		7.21	16.19
30. 11.	sob.	Andrej		7.22	16.19
1. 12.	ned.	Marijan		7.23	16.18
2. 12.	pon.	Blanka		7.24	16.18

Smučarski sejem na Koroški Beli

Koroška Bela – Partizan DTV – Smučarski klub Blejska Dobra – tudi letos organizira sejem rabljene zimske športne opreme. Potekal bo v prostorih Osnovne šole Koroška Bela med 29. novembrom in 1. decembrom. V petek, 29. novembra, bo odprt med 15. in 19. uro, v soboto, 30. novembra, med 9. in 19. uro, v nedeljo, 1. decembra, pa med 9. in 17. uro.

KINOSPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sreda, 27. 11.
16.00, 18.00 LEDENO KRALJESTVO 2, sinhro.
20.00 JOKER
14.30 KOŠARKAR NAJ BO 2

CINEPLEXX, TUŠ, KRANJ

Sreda, 27. 11.
20.00 LAST CHRISTMAS
15.40, 17.20, 17.45 LEDENO KRALJESTVO 2, sinhro.
16.40, 18.45 LEDENO KRALJESTVO 2, 3D, sinhro.
18.00, 20.20 JUDY
18.20, 19.35 IZZIVALCA
16.30 PRI ADDAMSOVIH, sinhro.
15.30 PRI ADDAMSOVIH, 3D, sinhro.
21.15 BITKA ZA MIDWAY
20.50 JOKER
16.00 MALI JETI, sinhro.

LINHARTOVA DVORANA, RADOVLJICA

Torek, 26. 11.
19.00 SURI
Sreda, 27. 11.
19.00 ZGODBE IZ KOSTANJEVIH GOZDOV
Četrtek, 28. 11.
19.00 IZZIVALCA
Petek, 29. 11.
18.00 NOŽ V HRBET
20.15 JAZ SEM FRENK
Sobota, 30. 11.
16.00 PRI ADDAMSOVIH, sinhro.
18.00 LEDENO KRALJESTVO 2, sinhro.
20.00 NOŽ V HRBET
Nedelja, 1. 12.
16.00 PRI ADDAMSOVIH, 3D, sinhro.
18.00 JAZ SEM FRENK
20.00 IZZIVALCA

Organizatorji filmskih predstav si pridružujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Torek, 26. novembra
20.00 Ljudska univerza Kranj – 60 let (v Stolpu Škrlovec)
Sreda, 27. novembra
18.00 Henrik Ibsen: STRAHOVI (v dvorani PGK)
Četrtek, 28. novembra
19.30 Henrik Ibsen: STRAHOVI (v dvorani PGK)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA JESENICE

Sreda, 27. novembra, in četrtek, 28. novembra
19.30 Dušan Kovačević, Gregor Čušin: VOZI, MIŠKO!

LAŽJI SUDOKU

6		9		4				
	2		5			8	3	
			9	8			6	1
3			7		4	5	2	
	1						4	
	5	8	6		9			3
7	4			3	1			
	6	1			5		8	
				9		2		7

Rešitev:

2	1	2	9	6	7	5	6	8
7	8	5	2	1	9	6		
5	6	1	2	9	7	7	2	1
2	1	6	2	9	5	7		
9	7	6	8	5	2	1	2	
8	2	5	1	2	9	6	6	6
1	9	7	2	8	6	2	5	
6	6	8	2	9	7	2	1	
2	5	2	6	7	1	8	9	6

TEŽJI SUDOKU

3	7			4	5			6
				3				4
1							5	7
7			5	9	8			
	5						8	
			2	6	3			1
6	4							2
5				1				
8			9	2				4

Rešitev:

5	1	9	2	6	2	6	9	6
8	9	7	1	2	6	5		
2	6	2	5	1	7	9		
1	2	5	6	2	8	7		
6	8	9	1	2	6	5	9	2
8	2	5	1	2	9	6	6	6
1	9	7	2	8	6	2	5	
6	4							2
5				1				
9	6	2	5	1	7	9		

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebelenih devetih kvadratov.

Sestavil: B. F.

Nagrajenci križanke Gorenjskega glasa z geslom: **RADI DOBRO JEMO IN SE SLADKAMO**, objavljene v Gorenjskem glasu 12. novembra 2019, ki prejmejo darilni bon trgovine **BALDRIJAN KRANJ** v vrednosti 20 evrov, so: **Zdenka Černigoj** iz Tržiča, **Marija Zupanc** iz Kranja in **Veronika Zorman** iz Cerklj.

Nagrajenci križanke Gorenjskega glasa z geslom: **CENIMO ZVE-STOBO**, objavljene v Gorenjskem glasu 8. novembra 2019, ki prejmejo darilni bon trgovine **BALDRIJAN KRANJ** v vrednosti 20 evrov, so: **Marija Bačič** iz Medvoda, **Primož Šolar** iz Podnarta in **Janez Torkar** iz Kranja. Vsem nagrajencem čestitamo!

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00, faksu 04/201 42 13 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtega do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PIREDITVE

Pokukajmo v špajzo

Adergas – KUD Pod lipo Adergas in gospodinje vasi pod Krvavcem vabijo v petek, 29. novembra, ob 19. uri v Kulturno dvorano v Adergas na družabno prireditev Pokukajmo v špajzo.

Adventni sejem

Naklo – V nedeljo, 1. decembra, bo med 10.30 in 16.30 v prostorih Waldorfske šole potekala delavnica izdelovanja adventnih venčkov iz naravnih materialov. Na Adventnem sejmju se bodo zvrstile še druge ustvarjalne delavnice, glasbeni nastop, razstava izdelkov učencev in lutkovna pravljica.

Radio Gorenc praznuje

Tržič – Prireditev ob praznovanju 57. rojstnega dne Radia Gorenc bo v petek, 29. novembra, ob 19. uri v Dvorani tržičkih olimpijcev. Na odru bodo gledalce poleg ekipe Radia Gorenc zabavali ansambel Modrijani, Dejan Vunjak, Tanja Žagar ter mnogi drugi.

Okrogle obletnice škofjeloških društev

Škofja Loka – Ob 70-letnici Glasbene šole Škofja Loka, 70-letnici Filatelističnega društva Lovro Košir Škofja Loka in 80-letnici Loškega muzeja Škofja Loka bo v četrtek, 28. novembra, ob 18. uri v kapeli Puštalskega gradu prireditev Glasbeni vrtljak – javni nastop učencev Glasbene šole Škofja Loka in odprtje filatelistične razstave Na krilih glasbe avtorja Janeza Cerkvénika. Ob tej priložnosti bo Loški muzej predstavil kratko zgodovino Glasbene šole Škofja Loka. Razstava bo na ogled do 24. decembra od ponedeljka do petka od 9. do 18. ure. Priložnostni poštni žig bo na voljo na pošti 4221 Škofja Loka, Kapucinski trg 14, do vključno 13. decembra 2019.

Večer pod lipo zeleno

Naklo – Folklorna skupina Društva upokojencev Naklo vabi v četrtek, 28. novembra, ob 19. uri v Kulturni dom Janeza Filipiča v Naklem na tradicionalno prireditev Večer pod lipo zeleno. Nastopali bodo: Folklorna skupina DU Naklo, har-

monikarji, Primož Gnidovec, Folklorna skupina Podkuca, Jerca Lunar, Rokovnjaški godci, Hervin Jakončič ...

Zgodbe o smrti in ljubezni

Škofja Loka – V Škoparjevi hiši se bo jutri, v sredo, 27. novembra, ob 19. uri začel pripovedni večer za odrasle Zgodbe o smrti in ljubezni. Zgodbe bosta predstavila pripovedovalca Renata Lapanja in Andrea Pandolfo.

Kulturni večer z Mileno Miklavčič

Žiri – V Knjižnici Žiri se bo v četrtek, 28. novembra, ob 19. uri začel kulturni večer z Mileno Miklavčič ob pogovoru o njeni novi knjigi Ogenj, rit in kače niso za igrače, 3. del; Moške zgodbe.

Muzejski večer

Jesenice – V četrtek, 28. novembra, se bo ob 18. uri v Muzeju Kosova graščina na Jesenicah začel Muzejski večer z naslovom Akademski slikar Marjanca Dakskofler Savinšek (1919–2018): Jeseničanka v Parizu. Vstopnine ne bo.

Za otroke

Jesenice – V jeseniški knjižnici bodo danes, v torek, 26. novembra, nemške igralne igralne urice ob 17. uri, jutri, v sredo, 27. novembra, bodo ustvarjalne delavnice ob 17. uri, v četrtek, 28. novembra, bo ura pravljic ob 17. uri, v četrtek, 28. novembra, bo prireditev Lepo je biti bralec ter žrebanje nagrajencev knjižne uganke ob 18. uri, v petek, 29. novembra, pa bo Brihtina pravljica dežela ob 10. uri, delavnica Berem s kužkom pa ob 17. uri.

Hrušica – V knjižnici bo v četrtek, 28. novembra, ura pravljic z grofico ob 17. uri, žrebanje nagrajencev knjižne uganke pa ob 17.45.

Slovenski Javornik – V Domu Julke in Albina Pibernika bodo danes, v torek, 26. novembra, ustvarjalne delavnice ob 15. uri, žrebanje nagrajencev knjižne uganke pa bo ob 16. uri.

IZLETI

20. Prešernov pohod iz Kranja v Vrbo

Kranj – Odpisani gamsi organizirajo v torek, 3. decembra, 20. Prešernov pohod od Prešernovega gaja v Kranju do Prešernove rojstne hiše v Vrbi. Skupne zmerne hoje bo okoli šest ur. Zbor udeležencev pohoda bo ob 8. uri v Prešernovem gaju. Informacije in obvezne prijave zbira Franci Erzin, tel. 041 875 812.

Zimski pohod k partizanski bolnici Košuta

Preddvor – Izvršni odbor Borcev za vrednote NOB Preddvor vabi člane, simpatizerje in ljubitelje hoje v naravi na 13. zimski pohod k partizanski bolnici Košuta, ki bo v soboto, 30. novembra, z začetkom ob 9. uri nad Vaškarnjem v Bašlju.

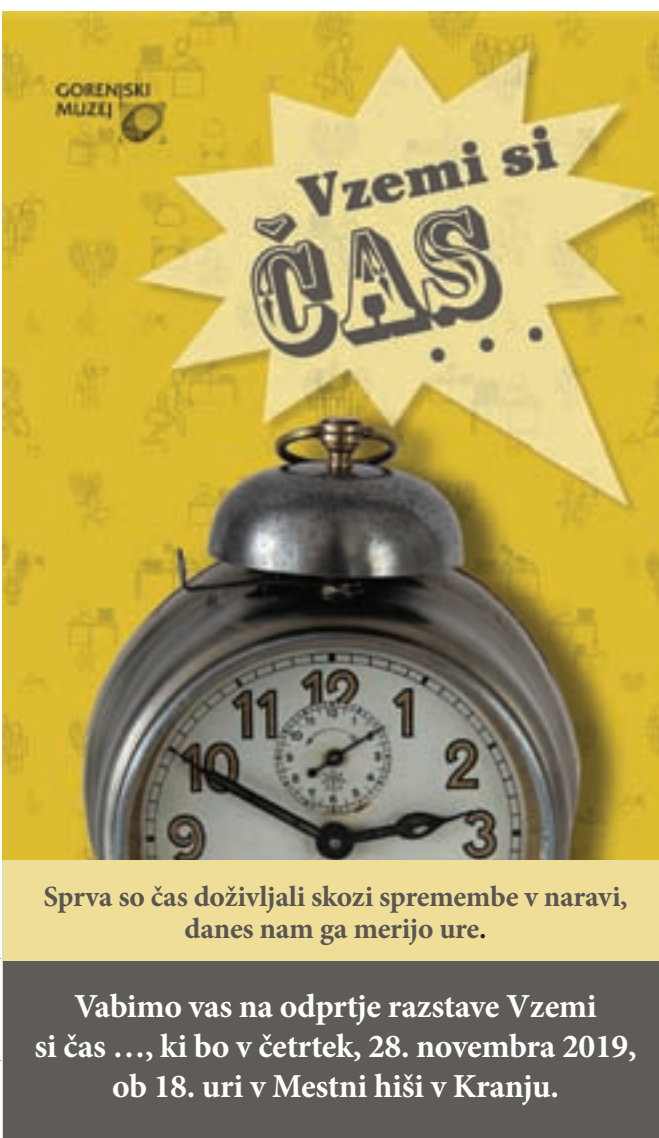
DOBRODELNI KONCERT ZA DRUŽINE V STISKI

KLIC DOBROTE

dvorana Golovec v Celju sredi, 27. 11. 2019 ob 20.00

Karitas

Vstopnice so na voljo na Škofijskih karitas. Info: 01/300 59 60 in www.karitas.si

GORENJSKI MUZEJ

Vzemi si ČAS

Sprva so čas doživljali skozi spremembe v naravi, danes nam ga merijo ure.

Vabimo vas na odprtje razstave Vzemi si čas ..., ki bo v četrtek, 28. novembra 2019, ob 18. uri v Mestni hiši v Kranju.

MESTNA knjižnica KRANJ

delavnica za odrasle
KRASILNICA
Jožica Žumer
torek, 26. 11., ob 16.00, mladinska soba
darilna škatla za Miklavža

pogovor
#ZOBOTREBE!
MOŽ, KI JE HOTEL PRIJETI SONCE
Zoran Smiljanič in Tone Partljič
sreda, 27. 11., ob 19.00, dvorana

kviz
KVIZ ZNANJA
Anže in Aljaž Božič, KŠK
četrtek, 28. 11., ob 19.00, dvorana

Mestna knjižnica Kranj • prireditve@mkk.si • www.mkk.si
• prijava na e-obveščanje: <http://info.mkk.si> • portal za otroke: www.modripes.si • spletni leksikon: www.gorenjci.si
Vsli dogodki, prireditve in izobraževanja so brezplačni.

MojeDelo.com

STYRIA DIGITAL MARKETPLACES, d.o.o., Verovškova ulica 55, 1000 Ljubljana, Slovenija, T: 01 51 35 700
VEČ INFORMACIJ IN ZAPOSILITVENIH OGLASOV (1200+)
NA: www.mojedelo.com, info@mojedelo.com

Strokovni sodelavec v finančah, m/ž (Kamnik)

Ključne naloge: notranja uporabniška podpora za vprašanja v zvezi z računovodskim sistemom Navision, pregled in izboljšanje notranjih procesov, izvajanje novih projektov, nastavitve parametrov novonastalih podjetij in uporabnikov ... Nektar Natura, d. o. o., Ekslerjeva ulica 8, 1241 Kamnik. Prijave zbiramo do 9. 12. 2019. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Asistent v prodaji, m/ž (Komenda)

Pričakujemo: zaželeno vsaj 5. stopnja izobrazbe ekonomske smeri, samoiniciativnost, komunikativnost in prodrornost, sposobnost timskega dela in osebnostna zrelost, aktivno znanje ruskega jezika, večletne delovne izkušnje v prodaji, samostojnost pri delu, poznavanje dela z računalnikom. IMP Pumps, d. o. o., Pod hrasti 28, 1218 Komenda. Prijave zbiramo do 30. 11. 2019. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Prodajalec/komercialist, m/ž (Kranj)

Opis dela: prodaja in svetovanje strankam, sprejemanje naročil, delo z blagajno, reševanje reklamacij, pomoč pri naročanju robe in prevzemanju blaga, kontrola cen, izdelava posebnih ponudb ... Euronova, d. o. o., Brničeva 13, 1231 Ljubljana Črnuče. Prijave zbiramo do 22. 12. 2019. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Kuhar-picopek, m/ž (Zbilje)

Pričakujemo: gostinstvo izobrazbo, smeri kuhar, poznavanje tehnik priprave jedi, najmanj 1 leto delovnih izkušenj na enakem oz. primerljivem delovnem mestu, veselje do dela v kuhinji. Dotik gostinstvo in turizem, d. o. o., Ulica Pohorskega bataljona 34, 1000 Ljubljana. Prijave zbiramo do 24. 12. 2019. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Komisarnarji v hladilnici distribucijskega centra, m/ž (Naklo)

K sodelovanju vabimo nove sodelavce za delo na delovnem mestu komisarnar v hladilnici distribucijskega centra Naklo. Mercator, d. d., Dunajska cesta 107, 1000 Ljubljana. Prijave zbiramo do 7. 12. 2019. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Vodja financ in računovodstva, m/ž (Jesenice)

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje: univerzitetna ali visokošolska izobrazba ekonomske smeri, vsaj 3 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih,

znanje tujega jezika, poznavanje dela z računalnikom, poznavanje tehničnih standardov in dobavno tehničnih pogojev, voziško dovoljenje B-kategorije. SIJ SUZ, d. o. o., Cesta Borisa Kidriča 44, 4270 Jesenice. Prijave zbiramo do 20. 12. 2019. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Specialist v letalskem transportu, m/ž (Brnik)

Delovno mesto zajema organizacijo transportov in skrb za celotno administrativno podporo našim kupcem na področju letalskega transporta. Odgovorni boste za vzdrževanje dolgoročnih odnosov s kupci ter iskanje optimalnih logističnih rešitev na področju letalskega transporta. Kuehne + Nagel, d. o. o., Zgornji Brnik 300, 4210 Brnik. Prijave zbiramo do 22. 12. 2019. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Razvojni tehnolog, m/ž (Zgornji Brnik)

Pričakujemo: poznavanje dela z modeli in zbirkami podatkov, poznavanje arhitekture in principov izmenjave podatkov prek spletnih servisov (SOAP/RESTFUXML), poznavanje objektnega programiranja, zaželeno je dobro znanje Java/C++/C#PHP in poznavanje delovanj in osnove orodij GIS in CAD. Kontrola zračnega prometa Slovenije, d. o. o., Zgornji Brnik 130n, 4210 Brnik – aerodrom. Prijave zbiramo do 20. 12. 2019. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Sodelavec na oddelku lakiranja, m/ž (Spodnji Brnik)

Pričakujemo: imate vsaj 2 leti delovnih izkušenj na podobnem delovnem mestu, poznavanje osnov lakiranja izdelkov, delovno vztrajnost, samoiniciativnost, iznajdljivost, natančnost, sposobnost timskega dela, komunikativnost, pozitivno naravnost, voziško dovoljenje B-kategorije, zaželen je opravljen izpit za vilničarja. Gorenc-Igor Stare, s. p., Spodnji Brnik 81, 4207 Cerklje. Prijave zbiramo do 6. 12. 2019. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Asistent za marketing, m/ž (Lesce)

Opis nalog: priprava in izvedba marketinške strategije, priprava letnega plana oglaševanja („jumbo“ panoji, tiskani oglasi, priprava člankov za objavo), upravljanje z vsebino in skrb za ažurnost spletne strani podjetja, upravljanje socialnih medijev podjetja ... Veriga, k. f. d. o. o., Alpska cesta 43, 1248 Lesce. Prijave zbiramo do 7. 12. 2019. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Test automation inženir/avtomatsko testiranje programske opreme, m/ž (Šenčur)

Dobro poznaš področje avtomatskega testiranja programske opreme? Poznaš orodja za avtomatsko testiranje npr. Selenium? Poznaš Python? Znaš angleško? Če je tvoj odgovor večinoma da, bi te zelo radi osebno spoznali. Descartes labs, d. o. o., Delavska cesta 24, 4208 Šenčur. Prijave zbiramo do 21. 12. 2019. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Kvalifikator, m/ž (Medvode)

Iščemo ambicioznega in profesionalnega sodelavca, ki bo odgovoren predvsem za: izdelavo kvalifikacijske dokumentacije po zadnjih priporočilih GAMP (IQ/OQ-testiranja ...), uporabo pri projektih vseh proizvodnih programov podjetja ... Brinnox, d. o. o., Sora 21, 1215 Medvode. Prijave zbiramo do 10. 12. 2019. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

OBVESTILA

Odprtje drsališča na Ravnah

Tržič – V petek, 29. novembra, ob 17. uri Občina Tržič in Balinarski klub AC Žepič vabita na odprtje drsališča na Ravnah. Pester program odprtja bodo spremljali Pihalni orkester Tržič, umetnostne drsalke drsalnega kluba Bled, spremljali pa boste lahko tudi tekmo kegljanja na ledu med ekipama Občine Tržič in Balinarskega kluba AC Žepič Tržič. Po končanem uradnem delu sledi rekreacijsko drsanje.

Peka Miklavževih piškotov

Kranjska Gora – Gornjesavski muzej Jesenice vabi v sredo, 4. decembra, ob 17. uri v Liznjekovo domačijo na delavnico peke Miklavževih piškotov. Primerna je za vse starostne skupine. Dodatne informacije: 08 380 67 32 (Neli) ali 04 588 19 99 (Silvo, Liznjekova hiša) ali po elektronski pošti neli.stular@planinskimuzej.si ali muzej.liznjek@gmj.si. Prijave zbirajo do zasedbe prostih mest.

Izdelovanje adventnih venčkov

Kranjska Gora – Gornjesavski muzej Jesenice vabi v sredo, 27. novembra, ob 17. uri v Liznjekovo domačijo na ustvarjalno delavnico izdelovanja adventnih venčkov iz naravnih materialov. Udeleženci naj material prinesejo s seboj. Delavnice bo vodila domačinka Milena Černe. Dodatne informacije: 08 380 67 32 (Neli) in 04 588 19 99 (Silvo, Liznjekova hiša) ali po elektronski pošti neli.stular@planinskimuzej.si ali muzej.liznjek@gmj.si. Prijave zbirajo do zasedbe prostih mest.

Potica v krušni peči

Jesenice – Gornjesavski muzej Jesenice vabi na medgeneracijsko kuharsko delavnico Domače jedi doline – Potica v krušni peči, ki bo v soboto, 7. decembra, ob 16. uri v Liznjekovi domačiji v Kranjski Gori. Mentorica bo Jerca Kramar, vstop je prost, so pa obvezne prijave po e-pošti: romana.smagin@ragor.si ali po tel. št. 04 581 34 00.

Ustvarjalne delavnice

Gozd - Martuljek – Mladinski odsek Planinskega društva Gozd Martuljek vabi otroke vseh starosti v soboto, 30. novembra, od 9. do 11. ure na ustvarjalne delavnice, ki bodo potekale v gasilskem domu v Gozdu - Martuljku. Delavnice bo vodila Simona Jeglič, udeleženci bodo ustvarjali z naravnimi materiali. Udeležba je brezplačna.

Študijski krožek Ločanke

Škofja Loka – Loški muzej Škofja Loka vabi vse, ki vas zanima raziskovanje muzealk, ki so delovale v Loškem muzeju, in ste pripravljeni del svojega časa nameniti raziskovanju pod mentorstvom kustosinje za zgodovino Biljane Ristić, na študijski krožek Ločanke, ki se bo danes, v torek, 26. novembra, ob 17. uri začel v prostorih muzeja.

PREDAVANJA

Armenija

Naklo – Turistično društvo Naklo vabi danes, v torek, 26. novembra, ob 18. uri v Gostilnico Kresnik. Marko Čadež bo predstavil potovanje po Armeniji.

RAZSTAVE

Ujeti pogledi 2019

Jesenice – Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, koordinacija za Gorenjsko, in Fotografsko društvo Jesenice vabita na 41. regijsko fotografsko razstavo Ujeti pogledi 2019. Projekcija sprejetih in odprtje razstave nagrajenih fotografij bo danes, v torek, 26. novembra, ob 18. uri v Kolpernu na Stari Savi.

Srečanje

Jesenice – Fotografsko društvo Jesenice vabi jutri, v sredo, 27. novembra, ob 18.15 v Fotogalerijo v avli jeseniškega gledališča na odprtje razstave fotografij dežel z Vzhoda z naslovom Srečanja. Avtor fotografij je Stojan Gorup iz Sežane.

PREDSTAVE

Hmeljska princesa

Tržič – Kulturno društvo Ignacij Hladnik ob 40-letnici zboru uprizarja opereto Radovana Gobca Hmeljska princesa, ki je bila v Tržiču odigrana pred 65 leti in je zato del tržičke polpretekle zgodovine in kulturne identitete. Premiera bo v soboto, 30. novembra, ob 19. uri v Kulturnem centru v Tržiču, ponovitev pa v nedeljo, 1. decembra, ob 17. uri.

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek neprekinjeno od 8. do 16. ure, sreda od 8. do 17. ure, petek od 8. do 15. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

POSESTI

PRODAM

GRADBENO parcelo v Bistrici ob Sotli, lahko je primerna tudi za obrtnike ali drugo dejavnost. Velikost parcele je čez 4.000 m². Več po dogovoru na tel.: 041/614-974 19003050

LOKA NEPREMIČNINE
LOKA NEPREMIČNINE d.o.o.
Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka
gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00
e-mail: info@loka-nepremicnine.si

NAJAMEM

ZAPUŠČEN vrt ali dvorišče, med Kranjem in Tržičem, tel.: 031/255-452 19003126

STARINE

KUPIM

ODLIKOVANJA, kovance, ure, slike, značke, srebrnino, luči, kipe in drugo, tel.: 030/670-770 19003131

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

BOBNASTO kosilnico Vicon, malo rabljeno, cepilec na drva, nakladalko Sip, tel.: 041/481-588 19003129

VITEL Riko 3 T., dobro ohranjen, in cirkular Scheppach za drva s koritom, nerabljen, tel.: 031/296-312 19003136

KUPIM

TRAKTOR in vse traktorske pripomočke in priključke, tel.: 031/525-793 19003132

PRIDELKI

PRODAM

MED – kostonjev. Čebelar Sašo iz Kranja. Tel: 040/273-214, popoldan ali zvečer 19002934

VINO – belo, rdeče, modro frankinjo, vinski liker. Po dogovoru vino dostavimo, tel.: 041/382-735 19003134

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

2 TELIČKI, ČB, stari 10 dni, tel.: 041/342-350 19003071

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

ZAHVALE, OSMRTNICE

Zalost in hvaležnost lahko izrazite z objavo osmrtnice ali zahvale v različnih velikostih.

Naročila sprejemamo po faxu: 04/201 42 13 ali e-pošti: malioglas@g-glas.si

Gorenjski Glas

Obveščamo vas, da je družba Razvojnica Sora objavila javni razpis za delovno mesto

SVETOVALEC ZA REGIONALNI RAZVOJ IN RAZVOJ PODEŽELJA m/ž

Kontakt:
Jana Šifrar 04/50 60 220

Celotna vsebina javnega razpisa je dosegljiva na www.ra-sora.si

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave in bele pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Senčur, tel.: 041/710-113 19002897

PRAŠIČA za zakol, težkega 180 kg, domača krma, tel.: 040/607-451 19003133

Radio Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

PRAŠIČA za zakol, težkega 180 kg, domača reja, tel.: 04/51-22-146 19003135

TELIČKA simentalca, starega 14 dni, tel.: 04/25-31-380 19003128

KUPIM

KRAVO s teletom ali brejo, tel.: 031/410-418 19003127

RAZNO

PRODAM

OVČKE, lepe, 100% eko ovčja volna, vel. 7 x 6 in 6 x 5 cm, za jaslice, cena 1 EUR in 2 EUR, tel.: 040/232-490 19003104

LOTO

Rezultati 94. kroga – 24. novembra 2019
13, 15, 20, 27, 31, 34, 35 in 29

Loto PLUS: **5, 8, 13, 14, 25, 34, 36 in 20**
Lotko: **6 0 3 2 1 6**

Sklad 95. kroga za Sedmico: **1.180.000 EUR**
Sklad 95. kroga za PLUS: **80.000 EUR**
Sklad 95. kroga za Lotka: **260.000 EUR**

Svojo življenjsko pot je sklenil naš upokojeni sodelavec

STANE LAMPIČ

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Zavarovalnica Triglav, d. d.
Območna enota Kranj

OSMRNICA

Po hudi bolezni nas je zapustil

STANISLAV LAMPIČ

1939–2019

Od njega se bomo poslovili v družinskem krogu na tržičkem pokopališču v torek, 26. novembra 2019, ob 14. uri.
Žara bo na dan pogreba v tamkajšnji mrliški vežici od 10. do 14. ure.

Žalujoci vsi njegovi

ZAHVALA

Glej, zemlja si je vzela, kar je njeno.
A kar ni njeno, nam ne more vzeti.
In to, kar je neskončno dragoceno,
je večno in nikdar ne more umreti.

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage mame, babice in prababice

TEREZIJSKE PFAIFAR

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje in sveče. Hvala zaposlenim na EIT, UKC Ljubljana, ki so lepo poskrbeli zanj v njenih zadnjih urah. Hvala tudi pogrebni službi Akris, pevcem, Edu, Tonetu in Gregorju ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: otroci Andreja, Bogo in Jože z družinami

ANKETA

Še vedno radi
smučamo

VILMA STANOVNIK

Te dni v večini krajev potekajo zimski smučarski sejmi. Na kranjskem smo spraševali, kateri zimski šport je najbolj zanimiv in ali si smučanje še vedno lahko privoščimo.

Foto: Gorazd Kavčič

Hinko Ule, Kranj:

Smučam že okoli šestdeset let. Sedaj vsako leto kupim ugodno sezonsko vozovnico za Krvavec in Roglo, kjer tudi največ smučam, vsako leto vsaj enkrat pa gremo na smučanje tudi v tujino.

Bine Praček, Kranj:

Najraje od zimskih športov imam smučanje, saj smučam, odkar se spomnim, menda od drugega leta. Pri smučanju mi je všeč zlasti hitrost. Z družino gremo največkrat smučat v Avstrijo.

Anja Meglič, Cerklje:

Radi se sankamo in drsamo. Pred leti sem tudi smučala, zlasti na Zelenici, v Kranjski Gori in Starem vrhu, sedaj pa bom spet začela s hčerko Nežo. Opremo za otroke se spleča kupiti na sejmu.

Jaka Hiršenfelder, Jesenice:

Od zimskih športov mi je najbolj všeč smučanje, prav tako se mi zdi zanimiv curling. Včasih smo z družino smučali na Voglu, sedaj pa gremo dostikrat tudi v Avstrijo. Rad smučam tudi izven prog.

Tina Brlogar, Rateče:

Rada imam alpsko smučanje pa tudi tek. Tečem v Ratečah, Planici in Kranjski Gori, smučamo pa tudi na bližnjih smučiščih v Avstriji in Italiji. V naši občini je moč kupiti tudi ugodnejše vozovnice.

Spektakel parkeljnov

Rekordno število obiskovalcev je v soboto prišlo na osmo Noč parkeljnov v Goričane, na kateri se je predstavilo štiriindvajset skupin parkeljnov iz štirih držav. Letošnje leto je za domače Goričanske parkeljne posebno, saj obeležujejo pol stoletja neprekinjenega miklavževanja po vasi. Izdali so knjigo.

MAJA BERTONCELJ

Goričane – Leta 2012 se je začela pisati zgodba Noči parkeljnov v Goričanah. Prireditev je vsako leto večji spektakel in vsako leto ga obišče več obiskovalcev.

»Želel sem si, da bi videl kaj takšnega. To se mi je uresničilo. Noro. Ganjen sem. Težko je reči, koliko obiskovalcev se je zbralo, ocenjujem pa, da med osem in deset tisoč,« so bile ob pogledu na množico parkeljnov in obiskovalcev besede Jakoba Knific, vodjo prireditve iz Turističnega društva Goričane - Vaše. Obiskovalci so se začeli zbirati že eno uro pred začetkom sprevoda parkeljnov, s katerim se je začela prireditev. Zvrstilo se je 24 skupin iz Slovenije, Avstrije, Italije in Hrvaške. Organizatorji so letos pripravili kar nekaj sprememb, največja je bila pri sami trasi sprevoda. »Trasa je nova in poteka pod Gradom Goričane. Je nekoliko krajša kot prejšnja, dolga je šeststo metrov, je pa zato širša, ob njej se na obeh straneh lahko zvrsti več obiskovalcev, boljše je ozvočenje, razsvetljava, skratka, spektakel je še

Predstavilo se je 24 skupin, tudi domači Goričanski parkeljni. / Foto: Peter Košenina

večji. Zelo sem zadovoljen,« je dejal Knific. »Peklenščki« so nagnali vsaj malce strahu v kosti ne le otrokom, temveč tudi odraslim. Vsaka skupina je posebna, kar nekaj jih je v svoj nastop vključilo ogenj, dim, motorna vozila ...

Med skupinami so bili tudi Goričanski parkeljni, za katere je letošnje leto posebno. Obeležujejo petdeset let organiziranega in

neprekinjenega miklavževanja po vasi. Ob tej priložnosti so izdali knjigo, v kateri so na 120 straneh predstavili to dolgoletno tradicijo. Je izdelek, na katerega so zelo ponosni. Tako miklavževanje kot tudi Noč parkeljnov v Goričanah bodo nadaljevali. »V prihodnje si želimo, da bi se predstavilo še več skupin. Je pa takšen dogodek za društvo, ki temelji na

prostovoljstvu, resnično velik projekt. Če ne bi bilo toliko srčnih, zagnanih prostovoljcev, ga zagotovo ne bi mogli izpeljati,« je še povedal Knific. Prireditev se je nadaljevala z zabavo s skupino Poskočni muzikanti.

Parkeljni še zdaleč niso zaključili svojega letošnjega pohoda. Že ta petek bo v Podkorenu Srečanje parkeljnov treh dežel.

KRATKE NOVICE

Protipoplavna civilna iniciativa že išče podpornike

Železniki – Minulo soboto se je prvič sestal ožji odbor za izdelavo izhodišč in načina delovanja Protipoplavne civilne iniciative (CI) Železniki ter med občani že začel zbirati podpise o pristopu k njej. Do tega jih je privedla odprava okoljevarstvenega soglasja za protipoplavne ureditve v Železniki in obvoznicu v naselju Na plavžu. »Nekaj aktivnosti do organov, vključenih v projekt, smo že 'zapeljali', vse pa so usmerjene v odpravo informacijske blokade in preglednejše spremljanje zapletenih postopkov,« je v imenu CI razložil Martin Pintar. O svojih zahtevah so z dopisom obvestili tudi občino in Krajevno skupnost Železniki. Zahtevajo, da se do 10. decembra poišče rešitev za nastalo situacijo in predloži plan nadaljnjih aktivnosti z nosilci in roki ter da se takoj vzpostavi ustrezen sistem informiranja in vključi predstavnik CI kot enakopravni sogovornik v postopkih.

Prihod parkeljnov, prižig lučk, Kreslinov koncert

Podkoren, Kranjska Gora – Pod lipo sredi Podkorena se bodo v petek, 29. novembra, zbrali parkeljni na tradicionalni prireditvi Ognjeni spektakel/Srečanje parkeljnov treh dežel. Prireditev se bo začela ob 18. uri, nastopilo bo dvajset skupin parkeljnov, poleg domačih tudi iz drugih krajev Slovenije, največje skupine pa prihajajo iz sosednje Koroške in Kanalske doline. Po zaključku prireditve bo v Dvorani Vitranc v Kranjski Gori od 20. ure dalje zabava v družbi glasbene skupine Zvita feltna. Na trgu pred cerkvijo v Kranjski Gori pa bo v soboto, 30. novembra, ob 18. uri, prižig lučk v Alpki vasi s skupino Avtomobili. Dan kasneje, 1. decembra, ob 18. uri, bo v Ljudskem domu v Kranjski Gori adventni koncert Vlada Kreslina. Dogodke organizira Turizem Kranjska Gora.

Denar tudi za vzpostavitev parkiranja na Prtovču

Železniki – V predlogu proračuna Občine Železniki za naslednje leto je tudi denar za vzpostavitev parkirnega režima na Prtovču, kjer je priljubljena izhodiščna točka za Ratitovec. Za opremo in prometno signalizacijo so predvideli 10 tisoč evrov, je ob prvi obravnavi proračuna na zadnji seji občinskega sveta povedal občinski svetovalec za komunalo Rok Pintar. Vse tri dele parkirišča – pod cerkvijo, za njo in na Toli – naj bi združili v cono s plačljivim parkiranjem, na kar bodo uporabnike opozarjale informativne table pred vstopom vanjo in na vsakem posameznem območju parkiranja. Pintar je še povedal, da je v pripravi tudi že pogodba med občino in Lovsko družino Železniki, lastnico makadamskega parkirišča na Toli, o pogojih njegovega najema.

Alpska adventna tržnica v planinskem muzeju

Mojstrana – V Slovenskem planinskem muzeju bodo v petek, 29. novembra, ob 18. uri, odprli Alpsko adventno tržnico z namenom, da spoznamo in okusimo bogato kulturno dediščino našega skupnega alpskega sveta. Slovenski planinski muzej bo gostil naše alpske sosede, adventno vzdušje bodo pričarala voščila info točk Alpske konvencije. Na stojnicah bodo poleg dobrih želja ponudili svoje tradicionalne izdelke. Nasproti živahnemu dogajanju tržnice bo soba Snežnik namenjena sprostitvi. Tam bo ponovno na ogled fotografska razstava z natečaja Planinske zveze Slovenije in podjetja CEWE #LjubimGore, doživetje gorskega miru pa vam bo pričarala pripoved Božič na Triglavu iz leta 1922. Tržnico lahko obiščete vsak dan do 3. januarja 2020 v odpiralnem času muzeja.

vremenska napoved

Danes bo oblačno in ponekod megleno. Jutri bo oblačno, dopoldne bo na zahodu začelo rahlo deževati, popoldne se bodo padavine nekoliko okrepile in se razširile proti vzhodu. Pihal bo jugozahodnik. V četrtek bo dež oslabil in popoldne ponehal, oblačnost se bo trgala. Nekoliko topleje bo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

TOREK

4/8 °C

SREDA

6/9 °C

ČETRTEK

7/11 °C

